

UNIVERSITETET I BERGEN
DET MATEMATISK-NATURVITENSKAPELIGE FAKULTET

PROTOKOLL FRA MØTE I FAKULTETSSTYRET
ONSDAG 25. APRIL 2007

kl. 09.30 i møterom 2018, Kjemisk institutt, Realfagbygget, 2. et.

Til stede:	Geir Anton Johansen (prodekanus)
Forfall:	Hans Petter Sejrup (dekanus)
Gruppe A:	Helge Ketil Dahle, Pinar Heggernes, Petter Larsson
Forfall:	Arne Graue
Gruppe B:	Yngve Villanger
Gruppe C:	Heidi Espedal, Ole Tumyr
Gruppe D:	Jon Andreas Hestad, Hege Holmedal
Dessuten møtte:	Rein Aasland (visedekan for undervisning)
Fra adm.:	Kjell A. Sælen, Elisabeth Müller Lysebo, Rigmor Geithus, Kristin Bakken, Hilde Lindtner, Bente Jensen

I GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Prodekanus foreslo at sak 48 ble behandlet som første sak.

Han meldte videre følgende tilleggsak:

49 INNSTILLING FRA BEDØMMELSESKOMITE – VURDERING AV PHD AVHANDLING

Helge Dahle meldte en sak under eventuelt.

Vedtak: Innkalling og saksliste ble godkjent med ovennevnte endringer.

II PROTOKOLL FRA MØTET 21. MARS 2007

Vedtak: Protokollen ble godkjent.

III ORIENTERINGSSAKER

a) Tilsetningsrådet for forsker- og rekrutteringsstillinger

Oversikt over saker behandlet hittil i 2007

Rein Aasland ba om at fakultetsstyret fikk tilsvarende oversikt over faste tilsetninger i vitenskapelige stillinger.

b) Kandidattall pr. 26. april 2007

24 doktorgrader, hvorav 1 dr.philos. – Innleveringsfrist for disputas før sommeren er 11. mai.

31 mastergrader

c) Avansert vitenskapelig utstyr 2007, ekstraordinær utlysning

Fakultetets brev til Forskningsavdelingen av 10. april 2007

d) Regnskap pr. februar 2007

36 UTLYSING AV SYV INSTITUTTLEDERSTILLINGER

Vedtak: Fakultetsstyret vedtok enstemmig, på bakgrunn av at åremålsperioden for nåværende instituttledere nærmer seg utløp, å lyse ut syv instituttlederstillinger.

Fakultetsstyret sluttet seg videre til de kvalifikasjonskrav som var tatt inn i de fremlagte forslagene til utlysning og stillingsomtale. Fakultetsdirektøren fikk fullmakt til å bearbeide disse, slik at alle kvalifikasjonskrav samles i utlysingene. Behovet for stillingsomtaler faller dermed bort.

De bearbeidede utlysingene skal legges frem for de respektive instituttråd for eventuelle innspill. Disse må være av generell karakter, da kvalifikasjonskravene til instituttlederstillingene skal være de samme ved de syv instituttene.

Fakultetsdirektøren fikk fullmakt til å vurdere eventuelle innspill fra instituttrådene. Fakultetsstyret tok til etterretning at det vil bli fellesannonsering(er), og at søknadsfrist(er) vil bli fastsatt i forhold til hva som er mest hensiktsmessig.

Fakultetsstyret tok til etterretning at instituttrådene oppnevner to representanter til komiteen som skal forberede tilsetting i instituttlederstillingene for fakultetsstyret. (Jf. sak 140, fakultetsstyret 8. oktober 2003)
(http://www.uib.no/mnfa/fakstyret/sakslister/2003/10_08/140.htm)

37 PROFESSORAT I MARIN ORGANISMEBIOLOGI – UTLYSING

Vedtak: Fakultetsstyret vedtok enstemmig, i samsvar med forslag fra Institutt for biologi, å lyse ut et professorat i marin organismebiologi.

Fakultetsstyret vedtok videre å godkjenne det fremlagte forslaget til stillingsomtale.

38 FØRSTEAMANUENSIS I INFORMATIKK – UTLYSING

Vedtak: Fakultetsstyret vedtok enstemmig, i samsvar med forslag fra Institutt for informatikk, å lyse ut en stilling som førsteamanuensis i informatikk.

Fakultetsstyret vedtok videre å godkjenne det fremlagte forslaget til stillingsomtale.

39 FØRSTEAMANUENSIS I NMR-SPEKTROSKOPI – UTLYSING

Vedtak: Fakultetsstyret vedtok enstemmig, i samsvar med forslag fra Kjemisk institutt, å lyse ut en stilling som førsteamanuensis i NMR-spektroskopi.

Fakultetsstyret vedtok videre å slutte seg til det fremlagte forslaget til stillingsomtale.

40 FØRSTEAMANUENSIS I KVARTÆRGEOLOGI OG PALEOKLIMA (EKSPONERINGSDATERING) – OPPNEVNING AV SAKKYNDIGKOMITE

Vedtak: Fakultetsstyret vedtok enstemmig, i samsvar med forslag fra Institutt for geovitenskap, å oppnevning følgende sakkyndigkomite:

Professor John Inge Svendsen, Institutt for geovitenskap, Universitetet i Bergen, **leder**
Professor Joachim Jacobs, Institutt for geovitenskap, Universitetet i Bergen
Professor Julie Brigham-Grette, Dept. of Geosciences, Univ. of Massachusetts Amherst, USA
Professor Jon Landvik, Institutt for plante- og miljøvitenskap, Universitetet for miljø- og biovitenskap, Ås

41 PROFESSOR II I ZOOPLANKTON/FERSKVANNSØKOLOGI – OPPNEVNING AV SAKKYNDIGKOMITE

Vedtak: Fakultetsstyret vedtok enstemmig å godkjenne det fremlagte forslaget til stillingsomtale for en professor II-stilling i zooplankton/ferskvannøkologi.

Fakultetsstyret vedtok videre å oppnevne følgende sakkyndigkomite for å vurdere dr.philos. Anders Hobæks kvalifikasjoner for stillingen:

Professor Per Johan Jakobsen, Institutt for biologi, Universitetet i Bergen, **leder**
Professor Dag Hessen, Biologisk institutt, Universitetet i Oslo
Professor Per-Arne Amundsen, Institutt for akvatisk biologi, Universitetet i Tromsø

42 INSTITUTTLEDER VED INSTITUTT FOR GEOVITENSKAP – INNSTILLING

Unntatt offentlighet

Vedtaket er tatt inn i egen protokoll.

43 PROFESSOR II I BIOLOGISK OSEANOGRAFI/AKUSTIKK – TILSETTING UTEN UTLYSING

Vedtak: Fakultetsstyret vedtok enstemmig å godkjenne det fremlagte forslaget til stillingsomtale for en professor II-stilling i biologisk oseanografi/akustikk.

Fakultetsstyret vedtok videre enstemmig, i samsvar med den interne sakkyndigkomiteens vurdering og instituttleders innstilling, å tilsette dr.scient. **Stein Kaartvedt** som professor II i biologisk oseanografi/akustikk for en periode på 3 år.

Tilsettingsdato fastsettes senere.

Tilsetningen kombineres med Kaartvedts hovedstilling som professor ved Universitetet i Oslo.

44 PROFESSOR II I FYSISK/ØKOLOGISK OSEANOGRAFI – FORLENGET TILSETTING

Vedtak: Fakultetsstyret vedtok enstemmig, i samsvar med innstilling fra instituttleder ved Geofysisk institutt, å forlenge dr.philos. **Svein Sundbys** tilsetting som professor II i fysisk/økologisk oseanografi for 3-årsperioden **1. juli 2007–30. juni 2010**.

Tilsettingen kombineres med Svein Sundbys hovedstilling ved Havforskningsinstituttet.

Fakultetsstyret tok til etterretning at samme stillingsomtale som ved forrige tilsetting av Sundby også skal ligge til grunn ved denne tilsettingen, men med noen redaksjonelle endringer.

45 UNIVERSITETSLEKTOR I 20 % STILLING – TILSETTING UTEN UTLYSING

Vedtak: Fakultetsstyret vedtok enstemmig å godkjenne det fremlagte forslaget til stillingsomtale for en 20 % stilling som universitetslektor i matematikk.

Fakultetsstyret vedtok enstemmig, i samsvar med instituttleders innstilling, å tilsette høgskolektor **Amir Massoud Hashemi** som universitetslektor i 20 % stilling ved Matematisk institutt for 3-årsperioden **1. mai 2007– 30. april 2010** uten forutgående kunngjøring. Tilsettingen kommer i tillegg til Hashemis stilling som høgskolektor ved Høgskolen i Bergen.

Fakultetsstyret tok til etterretning at Matematisk institutt finansierer stillingen det første året.

Fakultetsstyret vedtok videre at fakultetet dekker de to påfølgende årene.

46 KOMPETANSEOPPRYKK TIL PROFESSOR I BIOLOGI 2005 – TILDELING AV OPPRYKK

Vedtak: Fakultetsstyret tok til etterretning at **Stefan Ekman** fyller kompetansekravene til personlig opprykk til professor i fagområdet biologi, og tildeler ham tittel og lønn som professor iht. forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger av 9. februar 2006, kapittel 2, § 2-1, punkt (15), med virkning fra **15. september 2005**.

47 PERMISJON UTEN LØNN

Vedtak: Fakultetsstyret vedtok enstemmig, i samsvar med anbefaling fra Matematisk institutt, å innvilge professor **Jostein Paulsen** permisjon uten lønn i tidsrommet **1. januar–31. mai 2008** for å undervise i to kurs innen masterprogrammet "Master in Financial Mathematics" som gjesteprofessor ved The University of Chicago.

48 PROFESSOR/FØRSTEAMANUENSIS I UTVIKLINGSBIOLOGI HOS FISK (TIDLIGE LIVSSTADIER) – TILSETTING

Instituttleder Jarl Giske var til stede i forkant av styrets behandling av saken. Han ga en redegjørelse og svarte på spørsmål.

Vedtak: Fakultetsstyret vedtok enstemmig, i samsvar med instituttleders innstilling, å tilsette dr.scient. **Jon Vidar Helvik** som professor i utviklingsbiologi hos fisk (tidlige livsstadier) ved Institutt for biologi, med virkning fra **1. juni 2007**.

Da Jon Vidar Helvik ikke har dokumentert pedagogisk basisutdanning, er det en forutsetning at han melder seg på utviklingsprogrammet i universitetspedagogikk i regi av Program for læringsforskning, og at han kan dokumentere at

utdanningen er fullført innen to år etter tilsetningsdato.

49 INNSTILLING FRA BEDØMMELSESKOMITE – VURDERING AV PHD-AVHANDLING

Vedtak: Fakultetsstyret vedtok enstemmig at avhandlingen ikke er verdig til å forsvares for PhD-graden.

50 EVENTUELT

Vippende heller utenfor Realfagbygget

Helge Ketil Dahle påpekte at flere av klakkhellene utenfor Realfagbygget vipper faretruende når man går på dem, og at dette har vært tilfelle gjennom flere år.

Elisabeth Müller Lysebo opplyste at fakultetet tidligere har tatt dette problemet opp med Eiendomsavdelingen, uten at noe har skjedd. Fakultetets arealkontakt, Bente Bjørknes, har nylig gjort en ny henvendelse til Eiendomsavdelingen.

Bergen, 30. april 2007

HIL

Geir Anton Johansen
prodekanus

Kjell A. Sælen
fakultetsdirektør

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet																	
Tilsetningsrådet for forsker- og rekrutteringsstillinger																	
2007																	
Kommer fra annen stilling ved UiB?																	
Sak	Saks- type	Uts.	Stilling	STN	Finans- kilde	Institutt	Søknads- frist	Antall søkere	Kjønn		Indiv. tilsett.	Tilsatt	Fra UiB	Tilsetningsperiode		Antall tils.	
									m	k				Fra	Til		Kjønn
01	Tilsetting	20.03.07	Forsker		NFR/Bjerknessenteret	Geofysisk inst.					1	Jenkins, Alastair	ja	15.02.2007	31.12.2009	m	1
02	Tilsetting	22.02.07	Stipendiat		NFR	Geofysisk inst.	29.11.2006	6	2	4		Todorva, Angelina Segtnan, Ole	nei nei	Avtales		k m	1
02	Tilsetting	20.04.07	Stipendiat		NFR	Geofysisk inst./BCCR	01.03.2007	24	18	6		Pausata, Francesco S.R.	nei	Avtales		m	1
03	Tilsetting	20.04.07	Stipendiat		EU	Geofysisk inst./BCCR	01.03.2007	9	7	2		Born, Andreas	nei	Avtales		m	1
04	Tilsetting	16.03.07	Univ.stip.	5257	UiB	Geofysisk inst.	8.12.006	5	3	2		Olsen, Gunn Elisabeth	nei	Avtales		k	1
05	Tilsetting	20.02.07	Forsker		NFR	Inst. for biologi					1	Finn, Roderick Nigel	ja	01.01.2007	31.12.2009	m	1
06	Tilsetting	22.02.07	Forsker		NFR	Inst. for biologi					1	Petersen, Eirin Fausa	ja	01.05.2007	31.12.2007	k	1
07	Tilsetting	20.02.07	Postdoktor		EU	Inst. for biologi					1	Kramer-Schadt, Stephanie	nei	Avtales		k	1
08	Tilsetting	18.04.07	Stipendiat		NFR	Inst. for biologi	01.03.2007	5	4	1		Moberg, Olav	ja	Avtales		m	1
09	Tilsetting	08.05.07	Stipendiat		NFR	Inst. for biologi/BCCR	01.03.2007	6	3	3		Aarnes, Ingelin	nei	01.06.2007	31.05.2010	k	1
10	Tilsetting	10.01.07	Univ.stip.	5260	UiB	Inst. for biologi	28.08.2006	16	8	8		Rodriguez, Nicolas Johan I	nei	Avtales		m	1
11	Tilsetting	10.01.07	Univ.stip.	0823	UiB	Inst. for biologi	01.08.2006	38	22	16		Moore, Lindsey	ja	Avtales		k	1
12	Tilsetting	16.04.07	Univ.stip.	5259	UiB	Inst. for biologi	05.02.2007	14	5	9		Høistad, Fride	nei	16.04.2007	15.04.2010	k	1
13	Tilsetting	25.02.07	Postdoktor		NFR/UiB	Inst. for fysikk og tekn.	22.12.2006	3	2	1		Sætre, Camilla	nei	01.04.2007	31.03.2011	k	1
14	Tilsetting	25.02.07	Postdoktor		NFR/UiB	Inst. for fysikk og tekn.	01.10.2006	6	2	4		Sandaker, Heide	nei	Avtales		k	1
15	Tilsetting	30.03.07	Postdoktor		NFR/Andre	Inst. for fysikk og tekn.	20.02.2007	2	2			Miranda-Barbosa, Edesio	nei	16.04.2007	15.04.2010	m	1
16	Tilsetting	11.04.07	Postdoktor		NFR	Inst. for fysikk og tekn.	22.02.2007	2	2	1		Kanaki, Kalliopi	nei	Avtales		k	1
17	Tilsetting	20.03.07	Stipendiat		NFR/ConocoPhillips	Inst. for fysikk og tekn.	12.02.2007	1		1		Kivelä, Pilvi-Helinä Hannele	nei	01.04.2007	31.03.2010	k	1
18	Tilsetting	24.01.00	Stipendiat		NFR/Hydro/Chevron En	Inst. for fysikk og tekn.	20.02.2007	8	7	1		Baldakin, Boris	nei	Avtales		m	1
19	Tilsetting	20.02.07	Stipendiat 3 stillinger		NFR	Inst. for fysikk og tekn./ Kjemisk inst.	18.11.2006	22				Be, Alif Bolandtab'a, Saaed Fallah Baftani, Hamidreza Nasiri	nei nei nei	Avtales Avtales Avtales		m m m	3
20	Tilsetting	06.03.07	Forsker		Norsk Hydro	Inst. for geovitenskap					1	Hannisdal, Bjarte	ja	01.04.2007	31.12.2007	m	1
21	Tilsetting	11.04.07	Postdoktor		NFR	Inst. for geovitenskap	13.03.2007	1		1		Zuhlsdorff, Christine	nei	Avtales		k	1
22	Tilsetting	16.04.07	Postdoktor		NFR	Inst. for geovitenskap	14.03.2007	1	1			Emmel, Benjamin	nei	01.07.2007	30.06.2010	m	1
23	Tilsetting	16.02.07	Postdoktor	5129	UiB/sentralt	Inst. for geovitenskap	Uten utlysning					Li, Camille	nei	01.02.2007	31.01.2004	k	1
24	Tilsetting	29.01.07	Stipendiat		NFR	Inst. for geovitenskap	Uten utlysning					Saberi, Mohammad Reza	nei	15.01.2007	14.01.2010	m	1
25	Tilsetting	30.03.07	Univ.stip.	5261	UiB	Inst. for geovitenskap/BCCR	15.02.2007	11	9	3		Sægrov, Aadne (tar ikke still.) Vasskog, Kristian	nei	01.05.07	30.04.2011	m	1
26	Tilsetting	06.03.07	Postdoktor		NFR	Inst. for informatikk	21.12.2006	4	3	1		Frimannslund, Lennart		Avtales		m	1
27	Tilsetting	20.02.07	Stipendiat		NFR	Inst. for informatikk	10.01.2007	1	1			Hovland, Dag	nei	Avtales		m	1
28	Tilsetting	16.03.07	Stipendiat		NFR	Inst. for informatikk	01.12.2006	19	16	3		Saure, Trond (tar ikke still.) Bryne, Jan Christian (tar ikke still.) Prasad, Swati	nei	Avtales		m m k	1
29	Tilsetting	24.01.07	Stipendiat		NFR	Inst. for informatikk/ BCCS	31.08.2007	65				Broemstrup, Torben	nei	04.01.2007	03.01.2010	m	1
30	Tilsetting	22.02.07	Univ.stip.	5083	UiB	Inst. for informatikk	01.11.2006	6	6			Mohammadhassanzadeh, Seyed Mehdi	nei	Avtales		m	2

Saks- Sak	type	Uts.	Stilling	STN	Finans.- kilde	Institutt	Søknads- frist	Antall søkere	Kjønn		Indiv. tilsett.	Tilsatt	Fra UiB	Tilsetningsperiode		Antall tils.	
									m	k				Fra	Til		Kjønn
31	Tilsetting	22.02.07	Forsker		NFR	Kjemisk inst.					1	Borgund, Anna Elisabeth	ja	19.02.2007	18.08.2008	k	1
32	Tilsetting	13.03.07	Forsker		NFR	Kjemisk inst.	15.02.2007	1	1			Abu-samha, Mahmoud	ja	13.03.2007	31.12.2007	m	1
33	Tilsetting	20.02.07	Stipendiat		NFR	Kjemisk inst.	20.12.2006	2	2			Vaular, Espen Nesheim	nei	15.01.2007	14.01.2010	m	1
34	Tilsetting	30.03.07	Univ.stip.	5236	UiB	Kjemisk inst.	08.12.2006	5	2	3		Crozier, Alan	nei	19.03.2007	18.03.2011	m	1
35	Tilsetting	22.02.07	Univ.stip. 2 stillinger	0793 2899	UiB	Kjemisk inst.	18.01.2007	4		4		Hauland, Toril Zahl, Maria Gundersen	nei nei	Avtales 15.02.2007	14.02.2011	k k	2
36	Tilsetting	25.02.07	Postdoktor Stipendiat		NFR	Matematisk inst./CIPR	18.11.2006	23				Feng, Tao Fahimuddin, Abul	nei nei	Avtales		m m	2
37	Tilsetting	22.02.07	Stipendiat		NFR	Matematisk inst.	10.01.2007	5	5			Baygi, Ruhollah Moussavi	nei	Avtales		m	1
38	Tilsetting	13.03.07	Stipendiat		NFR	Matematisk inst./BCCS	05.01.2007	12	9	3		Selvikvåg, Kristine	nei	01.03.2007	28.02.2010	k	1
39	Tilsetting	06.03.07	Univ.stip.	0825	UiB	Matematisk inst.	18.02.2007	1	1			Lohne, Henning	nei	01.03.2007	28.02.2011	m	1
40	Tilsetting	18.04.07	Postdoktor		NFR	Molekylærbiol. inst.	15.01.2007	8	4	4		Guder, Corina	nei	Avtales		k	1
41	Tilsetting	20.04.07	Stipendiat		NFR	Sarssenteret	15.02.2007	16	10	6		Gupta, Puja	nei	Avtales		k	1
Utlysinger																	
01	Utlysing	06.03.07	Univ.stip.	5270	UiB	Geofysisk inst.											
02	Utlysing	26.03.07	Univ.stip.	2141	UiB	Geofysisk inst.											
03	Utlysing	08.01.07	Univ.stip.	5259	NISL/UiB	Inst. for biologi											
04	Utlysing	20.03.07	Univ.stip.	5053	UiB	Inst. for biologi											
05	Utlysing	26.03.07	Univ.stip.	0900	UiB	Inst. for biologi											
06	Utlysing	02.02.07	Univ.stip.	0826	UiB	Inst. for biologi/NIFES											
07	Utlysing	03.05.07	Stipendiat	0886	UiB	Inst. for geovitenskap	08.06.2007										
08	Utlysing	16.01.07	Univ.stip.	5261	UiB/SFF-midler	Inst. for geovitenskap	15.02.2007										
09	Utlysing	24.04.07	Stipendiat 2 stillinger	5000 5083	UiB	Inst. for informatikk	10.06.2007										
10	Utlysing	24.04.07	Stipendiat 3 stillinger	5275 5276 2320	UiB	Inst. for informatikk	10.06.2007										
11	Utlysing	24.04.07	Stipendiat	0932	UiB	Kjemisk inst.											
12	Utlysing	22.02.07	Univ.stip.	5268	UiB	Senter for farmasi/Kjemisk inst.											
Komiteer																	
01	Komite	02.02.07	Postdoktor	5242	UiB	Inst. for geovitenskap	05.01.2007	7	5	2							

UNIVERSITETET I BERGEN

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Arkivkode:

Saksnr.: 07/7233/MN

Fakultetsstyresak: **III d**

Møte: 23. mai 2007

**FAGLIG HELHET – ORGANISATORISK MANGFOLD
OM FORSKNINGSORGANISERING VED UNIVERSITETET I BERGEN**

Vedlagt følger til foreløpig orientering [innstilling om forskningsorganisering](#) ved Universitetet i Bergen, avgitt april 2007, fra utvalget som ble nedsatt av universitetsstyret høsten 2006.

Informasjon om den videre behandling av innstillingen vil bli gitt i møtet.

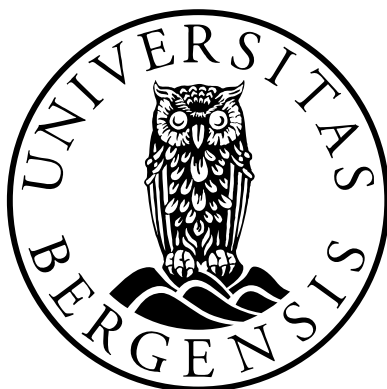
Bergen, 15. mai 2007

HIL

P:\DOKUMENT\HILDE\Fakstyret\Sakslister\2007\2007-05-23-orienteringssak-UFO.doc

Kjell A. Sælen
fakultetsdirektør

FAGLIG HELHET – ORGANISATORISK MANGFOLD

OM FORSKNINGSORGANISERING VED UNIVERSITETET I BERGEN

April 2007

Forord

Utvalget som ble nedsatt av Universitetsstyret høsten 2006 leverer med dette sin innstilling om forskningsorganisering ved Universitetet i Bergen. Utvalget har hatt et omfattende mandat og relativt kort tid på oppdraget. Innstillingen bygger på kjent dokumentasjon og gjennomdrøfting av den totale forskningsorganisering ved UiB. Dette har vært mulig gjennom utvalgets tverrfaglige sammensetning. Utvalget vil rette en spesiell takk til den bredt sammensatte referansegruppen for konstruktive og svært nyttige innspill til arbeidet med innstillingen.

Utvalget vil presisere at formålet med organisatoriske endringer innenfor forskningsorganisering først og fremst er ment å være et skritt i riktig retning for UiB som et internasjonalt forskningsuniversitet. Vi håper derfor de forslagene som her presenteres kan bidra til at forskningsaktiviteten ved UiB holder høy internasjonal kvalitet. En viktig målsetning er imidlertid også å bedre vilkårene for forskningen i UiBs randsone og for Bergensregionen som helhet.

27. april 2007

Anne Gro Vea Salvanes
Prorektor (leder)

Astrid Forland
Prodekana
Det historisk-filosofiske fakultet

Alf Erling Risa
Dekanus
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Hans Petter Sejrup
Dekanus
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Helge Wiig
Prodekanus
Det medisinske fakultet

Innhold

1	<u>SAMMENDRAG</u>	4
2	<u>INNLEDNING</u>	8
3	<u>UTVALGETS SAMMENSETNING OG MANDAT</u>	8
4	<u>VISJONER OG UTFORDRINGER</u>	11
4.1	VISJONENE	11
4.2	UTFORDRINGENE	11
4.2.1	FORSKNINGSUNIVERSITETET	11
4.2.2	FAGLIG STRATEGISK LEDELSE	12
4.2.3	EKSTERN FINANSIERING	13
4.2.4	SAMFUNNSOPPDRAGET	13
4.2.5	ORGANISASJON OG ADMINISTRASJON	13
5	<u>UNIVERSITETSFORSKNING. FAGLIG HELHET – ORGANISATORISK MANGFOLD</u>	14
5.1	REKRUTTERING, FORSKERUTDANNING OG STILLINGSBALANSE	15
5.1.1	FORSKERUTDANNING	15
5.1.2	INTERNASJONAL REKRUTTERING	15
5.1.3	FORSKNINGSGRUPPER	15
5.1.4	REKRUTTERINGSSAMARBEID MELLOM UiB OG ANDRE FORSKNINGSINSTITUSJONER	16
5.1.5	KARRIEREPLANLEGGING OG PERSONALPOLITIKK FOR FORSKERREKRUTTER	16
5.2	FORHOLDET MELLOM INSTITUTTER VED UiB OG ANDRE FORSKNINGSUTFØRENDE ENHETER	18
5.2.1	FAGLIG LEDELSE	18
5.2.2	TVERRFAGLIG VIRKSOMHET	21
5.3	UNIVERSITETET I BERGEN OG FORHOLDET TIL RANDSONEN	24
5.3.1	UNIFOB SOM REDSKAP	24
5.3.2	UNIFOB SOM EN SELVSTENDIG AKTØR OG PARTNER	25
5.3.3	MER BASISFINANSIERING AV RANDSONEN OG INSTITUTTSEKTOREN I BERGENSREGIONEN	26
5.3.4	UiB, RANDSONEN OG SAMFUNNSOPPDRAGET	26
5.4	5.4 FORSKNINGSFINANSIERING OG STORE SATSNINGER	27
5.4	5.4 FORSKNINGSFINANSIERING OG STORE SATSNINGER	28
5.4.1	INNHENTING AV FORSKNINGSMIDLER	28
5.4.2	INSENTIVER FOR INNHENTING AV EKSTERNE PROSJEKTMIDLER	29
5.4.3	UTSTYR OG FASILITETER	29
5.4.4	LEDELSE OG ADMINISTRASJON	29
5.4.5	MER FORSKNING I BERGENSREGIONEN	30

1 Sammendrag

Utvalget har basert seg på følgende visjoner fundamentert i Universitetets strategiske plan, for arbeidet med forskningsorganisering ved UiB:

1. Universitetet i Bergen skal utvikles som et godt internasjonalt forskningsuniversitet med stor tiltrekning på studenter og forskere.
2. Universitetet i Bergen skal ha en god og internasjonalt anerkjent forskerutdanning og attraktive studieprogrammer.
3. I Bergensregionen skal det utvikles et godt utbygd og mangfoldig forskningsmiljø, som genererer mye forskning av høy internasjonal kvalitet.
4. Universitetet i Bergen skal samarbeide godt med industri og næringsliv, med kulturlivet og offentlig sektor, og slik bidra gjennom kompetanseoverføring til innovasjon og næringsutvikling.

Rekruttering og forskerutdanning

Rekruttering av forskere internasjonalt er viktig for å tilføre UiB nødvendige faglige impulser. Utvalget mener videre at forskerutdanning av høy kvalitet og en gjennomtenkt rekrutteringspolitikk, gjerne i samarbeid med andre forskningsinstitusjoner, er avgjørende for et internasjonalt forskningsuniversitet. Et internasjonalt forskningsuniversitet kjennetegnes ved forskningsaktivitet av høy kvalitet og med internasjonalt anerkjente forskningsgrupper. Gode forskningsgrupper ved UiB bør ha god kjønnsbalanse, et gjennomtenkt forhold mellom veiledningskapasitet (professorer, førsteamanuenser, postdoktorer), og master og PhD-studenter. Gruppene bør også ha tilstrekkelig med høyt kompetent støttepersonell og det må legges til rette for å få til en god utnyttelse av infrastruktur. Forskerne bør ha internasjonalt samarbeid, må kunne publisere og de må kunne innhente eksterne forskningsmidler.

UiB bør derfor:

- Arbeide for å rekruttere flere forskere internasjonalt for å sikre faglig fornyelse og gode internasjonale kontaktflater.
- Øke antallet postdoktorer.
- Sørge for best mulig faglig utvikling, karriereplanlegging og personalpolitikk for rekruttene.
- Ha godt samspill med Unifob AS, CMR AS, Helse Bergen, og andre forskningsinstitusjoner i Bergensregionen, om flere typer karriereveier for høyt utdannede kandidater.
- Midlertidige forskerstillinger ved UiB kan også være del av en karriere-vei for yngre forskere.

Forholdet mellom institutter ved UiB og andre forskningsutførende enheter

Det er universitetets fagmiljøer som må ha den faglige ledelsen av universitetsforskningen¹.

Utvalget mener at:

- Tydelig faglig ledelse er spesielt viktig for godt samspill og rolledeling mellom institutter og andre forskningsutførende enheter på universitetet, i Unifob, ved CMR og ved andre samarbeidende forskningsinstitusjoner. En samlet faglig ledelse bør derfor bli styrket ved at fakultetene gis et tydeligere strategisk ansvar for den forskningen som har finansiering fra UiB (universitetsforskning). Viktige strategiske prosjekter ved UiB bør normalt innpasses i den faglige linjen ved universitetet. Fakultetene bør derfor gis et strategisk ansvar for den universitetsforskningen som i dag er organisert i Unifob.
- Unifob og CMR må være sentrale aktører i organiseringen av forskning som ikke mottar støtte over universitetets egne budsjetter, som for eksempel mer næringsrettet forskning.
- Forskningsgrupper, forskningsprosjekter eller andre forskningsutførende enheter bør være dynamiske i sin organisering og de bør gis tilstrekkelig faglig frihet, fleksibilitet og autonomi til å kunne utvikle den faglige aktiviteten videre i forskningsfronten. De bør ha en begrenset varighet og faste vitenskapelig tilsatte bør ha sin tilhørighet, og undervisningsoppgaver, i det instituttet de har sitt tilsetningsforhold.
- Tverrfaglige utvalg, programstyrer og mer ad-hoc rettede arbeidsgrupper bør i større grad benyttes som viktige møteplasser for tverrfaglig virksomhet og som strategiske organer, gjerne i samarbeid med andre forskningsinstitusjoner. Disse utvalgene bør bli viktige organer for å identifisere nye og store forskningsinnsatsninger.

Universitetet i Bergen og forholdet til randsonen

- UiB bør arbeide for at flere forskningsinstitutt i UiB sin randsone, og i Bergensregionen for øvrig, kan kvalifisere til grunnbevilgning i det nye finansieringssystemet som nå blir etablert i instituttsektoren.
- UiB bør, sammen med sine samarbeidspartnere, bedre synliggjøre kompetanse som går på tvers av disipliner.
- Det må utformes klare avtaler mellom institutter ved UiB og enheter ved nært samarbeidende forskningsinstitusjoner der arbeidsdeling og forpliktelser er beskrevet.
- Det er viktig å utforme de økonomiske rammer i samarbeidet på en måte som er oversiktlig og transparent. Det oppfordres videre til en bedre samordning av ulike typer overhead satser i forhold til andre universitet og i forhold til egen randsone.

¹ Med universitetsforskning mener utvalget forskning som er hel- eller delfinansiert over universitetets ordinære budsjett.

UiB og forholdet til Unifob

- Unifob bør, som en mer selvstendig partner til UiB enn det som er tilfelle i dag, utføre mer av en annen type forskning enn UiBs grunnmiljøer, og på den måten også være mer komplementær til forskningen ved UiB. Vekst i randsonen kan således øke organisatorisk mangfold og bidra til mer og bedre forskningsvirksomhet i regionen. Det vil også gi muligheten for samspill ved at Unifobs forskningsgrupper kan bli sentrale partnere i større fellessatsninger med UiB, tilsvarende som det i dag er i faglige fellesprosjekter med CMR og Havforskningsinstituttet.
- Unifob kan fortsatt ha en redskapsfunksjon for UiB. Behovet for Unifobs redskapsfunksjon vil imidlertid kunne variere, og bør få variere etter fagmiljøenes ønsker.
- Postdoktorer og PhD-studenter skal være tilsatt ved UiBs institutter. Fagmiljøene vurderer for øvrig selv om de vil bruke Unifob som redskap for tilsetting i andre eksternt finansierte stillinger.
- Sammensetningen av styrende organ i Unifob, og i Unifobs avdelinger, må vurderes med sikte på representasjon og faglig ledelse fra fakultet, institutt og forskningssentre.

Spesielle forhold ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet:

- Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og Unifob bør ha en åpen dialog om følgende enheter før eventuelle endringer effektueres: Unifob petroleum, inkludert CIPR, Unifob klima, inkludert Bjerknessenteret, Avdeling for beregningsvitenskap, inkludert CBU og Sarssenteret. Gjennomgangen må skje på en måte som naturlig reflekterer de viktigste felles faglige utfordringene fagmiljøene ved UiB og avdelingene står ovenfor. I denne sammenhengen er det spesielt viktig å gå gjennom:
 - ✓ organisering i avdelingsstruktur i Unifob i forhold til utvikling av Unifobs redskapsfunksjon for universitetsforskningen ved fakultetet
 - ✓ skille funksjonen knyttet til forskningsledelse i Unifob og administrativ ledelse av avdelingens øvrige porteføljeforvaltning for universitetsforskning

Eksterne finansieringskilder og store forskningssatsninger

Det er kvaliteten på forskningsvirksomheten som over tid vil avgjøre hvor god UiB er til å innhente eksterne forskningsmidler. Videre er det viktig å knytte til seg gode samarbeidspartnere. Prosjektinitiering, drifting og rapportering er avhengig av ulike typer kompetanse og erfaring og universitetet må til enhver tid disponere et adekvat støtteapparat for prosjektvirksomheten tilpasset de ulike nivåer og oppgaver. Utvalget mener at:

- UiB og randsonen må i større grad profileres sammen for å stå sterkere i konkurranse om eksternt finansierte forskningsmidler. All kompetanse bør profileres – fra utdanning til forskning og kommersielle produkter og man må i større grad se på tvers av eksisterende organisering og struktur.

- Forskningsledere på alle nivå må være forskningspolitisk aktive. Det gjelder å få gode fagfolk med i viktige fagkomiteer og programstyrer og det gjelder å ha kunnskap om relevante større forskningsprogrammer. Strategiske utvalg kan spille en sentral rolle i dette arbeidet.
- Det må være bedre sammenheng mellom incentiver for søknadskrivning og innhenting av eksterne inntekter og faktiske belønningsmidler ved institusjonen.
- Det bør legges opp til større felles forskningsinfrastruktur i samarbeid med andre forskningsinstitusjoner.
- Det bør bevilges interne strategiske midler til større prosjektsøknader med gode fagfellevurderinger.
- Flere institutter bør vurdere å opprette egne stillinger som forskningskoordinatorer, og disse bør ha utdanning på doktorgradsnivå.
- Ledelse og administrativ koordinering av virksomheten bør skje i felles bevissthet rundt de viktigste områdene av institusjonens vedtatte forsknings- og utdanningsstrategi. Det er spesielt viktig å vektlegge:
 - ✓ Rekruttering og personalfunksjonen
 - ✓ Prosjektoversikter og prosjektstyringsverkstøy
 - ✓ Ressursallokering, inkludert arealforvaltning
 - ✓ Bedre oversikten over, og kontakt med, eksterne oppdragsgivere
 - ✓ Etablere transparente rutiner og gode avtaleverk for forskningssamarbeid med andre institusjoner

2 Innledning

Problemstillinger knyttet til organiseringen av forskningsvirksomheten ved, og i tilknytning til, Universitetet i Bergen har vært et sentralt diskusjonstema ved institusjonen i lang tid. Bakgrunnen for denne diskusjonen er å finne i flere forhold, bla.:

- endringer i rammevilkår, herunder spesielt nye finansieringsordninger for universitetene, nytt basisbevilgningsystem for instituttsektoren
- utbyggingen av Universitetets randsone gjennom etablering av Unifob AS og overtagelse av aksjeeierskap i CMR AS
- interne organisasjonsendringer ved UiB, spesielt knyttet til styrking av faglig ledelse på instituttnivå
- erfaringer knyttet til grad av suksess med å hente inn prosjektmidler gjennom eksternfinansiert virksomhet
- utfordringer knyttet til rekruttering og forskerutdanning
- klargjøring av det institusjonelle ansvaret for institusjonens forskningsaktiviteter

Med bakgrunn i disse diskusjonene satte så Universitetsstyret i møtet 26.10.2006² ned et utvalg som fikk i oppdrag å foreta en generell drøfting av UiBs samlede forskningsorganisering og komme med forslag til eventuelle endringer.

3 Utvalgets sammensetning og mandat

Sammensetning:

Utvalget nedsatt av Universitetsstyret har hatt følgende sammensetning:

Prorektor Anne Gro Veia Salvanes, leder
Dekanus Alf Erling Risa
Dekanus Hans Petter Sejrup
Prodekana Astrid Forland
Prodekanus Helge Wiig.

² Se universitetsstyresak 109/2006

Videre ble det satt ned følgende referansegruppe:

Prorektor Anne Gro Veia Salvanes, leder
Instituttstyrer Peter Mosby Haugan
Instituttstyrer Nils Erik Gilhus
Instituttstyrer Åsa Hammer
Professor Magne Espedal
Professor Ingunn Lunde
Professor Henriette Sinding Aasen
Fakultetsdirektør Petter Bomann-Larsen
Kontorsjef Bjørn Åge Tømmerås
Viserektor Berit Rokne Hanestad
Administrerende direktør Arne Sivert Svindland (Unifob)
Administrerende direktør Arvid Nøttvedt (CMR)
Fagdirektør Odd Søreide (Helse Vest)
Spesialrådgiver Inger Stray Lien (UiO)
Postdoktor Benedicte Carlsen
Student Mari Helèn Varøy

Professor Jostein Gripsrud og fakultetsdirektør Ragna Valen har møtt i referansegruppen.

Sekretariatet for arbeidet har bestått av:

Underdirektør Randi Elisabeth Taxt
Forskningsdirektør Kristen Haugland
Rådgiver Bjørn Einar Aas

Mandat:

Utvalget fikk følgende mandat fra Universitetsstyret:

Hensikten er å foreta en generell drøfting av UiBs samlede forskningsorganisering, dvs. organiseringen av all forskning som utføres av UiBs ansatte, så vel forskning basert på UiBs egne midler og eksternfinansiert forskning. Drøftingen skal foretas av utvalget i samråd med referansegruppen. På grunnlag av drøftingen skal utvalget vurdere om det er behov for endringer i UiBs forskningsorganisering og legge fram forslag til eventuelle organisatoriske endringer.

Drøftingen skal ta utgangspunkt i Statskonsults rapport om Unifob av 14. juni 2006 og annet relevant materiale, blant annet om hva som kjennetegner forskningsvirksomheten, forskningsfinansieringen og forskningsorganiseringen ved UiB, sammenliknet med andre universiteter. Utvalgets innstilling om forskningsorganiseringen skal forankres i fakultetene og deres fagmiljøer ved å formidle og vurdere viktige erfaringer og synspunkter fra de ulike miljøene.

Drøftingen skal legge særlig vekt på hvordan organiseringen kan

- bidra til å styrke forskningens omfang og kvalitet, med sikte på å videreutvikle UiB som et internasjonalt synlig forskningsuniversitet
- styrke grunnforskningen og sikre en god balanse mellom grunnforskning og anvendt forskning
- fremme en god balanse mellom disiplinorientert og flerfaglig forskning
- utvikle en god balanse mellom forskningen innenfor spesielle satsningsområder og forskningen over hele bredden av universitetets fagmiljøer
- fremme et godt samspill mellom forskningen og universitetets utdanningsvirksomhet på ulike nivåer
- sikre at internt og eksternt finansiert forskning kan sees i sammenheng og forankres i fagmiljøenes og UiBs forskningsstrategier

Utvalget skal spesielt vurdere

- forholdet mellom forskningen i instituttmiljøene og forskningen ved sentre for fremragende forskning og andre sentre, med særlig vekt på sentrenes organisatoriske tilknytning, samt mulighetene for å styrke samspillet mellom sentrenes og instituttens virksomhet
- forholdet mellom forskningen ved UiB og virksomheten i Unifob og de øvrige randsoneselskapene, med særlig vekt på forvaltningen av UiBs eksternt finansierte forskning, håndteringen av midlertidig ansatte prosjektmedarbeidere, samt videreutviklingen av randsoneselskapene
- forholdet mellom UiB og eksterne samarbeidspartnere og finansieringskilder, med særlig vekt på mulighetene for utvikling og finansiering av nye og større forskningssatsinger.

Utvalget skal levere sin innstilling innen 1. april 2007.

Utvalget har hatt 9 møter. I tillegg har det vært to møter i referansegruppen samt en del uformelle møter med sentrale personer ved UiB for å innhente viktig informasjon og bakgrunnsmateriale. Referansegruppens medlemmer har vært viktige medspillere i arbeidet, både i møtene, ved å bidra med egne skriftlige innspill samt ved å gi kommentarer på utkast til rapporten.

4 Visjoner og utfordringer

4.1 Visjonene

Utvalget har i arbeidet tatt utgangspunkt i fire overordnede visjoner for forskningsorganisering ved UiB. Disse visjonene er formulert ut fra UiB sin strategiske plan for perioden 2005-2010³:

- 1 Universitetet i Bergen skal være et godt internasjonalt forskningsuniversitet med stor tiltrekning på studenter og forskere.
- 2 Universitetet i Bergen skal ha god og internasjonalt anerkjent forskerutdanning og attraktive studieprogrammer.
- 3 I Bergensregionen skal det finnes et godt utbygd og mangfoldig forskningsmiljø som generer mye forskning av høy internasjonal kvalitet.
- 4 Universitetet i Bergen skal samarbeide godt med industri og næringsliv, med kulturlivet og offentlig sektor, og bidra gjennom kompetanseoverføring til innovasjon og næringsutvikling.

En god forskningsorganisering ved UiB og den nære randsonen skal dermed legge til rette for og effektivisere forskning som fremmer disse visjonene.

4.2 Utfordringene

UiB står foran flere utfordringer bl.a. knyttet til forskning, forskerutdanning, utdanningsprogrammer, ekstern finansiering og kontakt med ulike samarbeidspartnere både internasjonalt, nasjonalt og lokalt. Utvalget vil nedenfor omtale noen av de viktigste utfordringene, som vi mener har betydning for organiseringen av forskningen ved UiB, i Unifob AS og i øvrige samarbeidende forskningsinstitusjoner i randsonen til Universitetet⁴.

4.2.1 Forskningsuniversitetet

I Universitetet i Bergen sin strategiske plan for perioden 2005-2010⁵, fremheves det at universitetene som forsknings- og utdanningsinstitusjoner har vist både kontinuitet og utvikling gjennom flere århundrer basert på universitetets verdier og egenart. Videre presiseres det at denne egenarten må bevares gjennom å utvikle institusjonen i forhold til samfunnsutviklingen og de rammer denne gir. Tradisjonelt har norske universiteter hatt en høy grad av statlig detaljstyring. Virksomheten har vært lovregulert og således også hatt en høy grad av statlig beskyttelse. I de senere år er institusjonene gitt et stadig større ansvar for egen utvikling og ressursdisponering. Dette er en positiv utvikling, men medfører at

³ <http://strategi.uib.no/>

⁴ Kunnskapsdepartementet (KD) ber om at de institusjoner som har datterselskaper pr. 31/12-2005, skal utarbeide konsernregnskap som en del av sin rapportering til departementet. Det er dette som ligger til grunn for definisjonen av UiB sin nære randsoner i dette dokumentet. Se for øvrig universitetsstyresak 22b/06 fra møtet 30.03.06.

⁵ <http://strategi.uib.no/>

universitetene i langt større grad må stå til ansvar for egne disposisjoner og strategiske valg. Internasjonalt, så vel som i Norge, differensieres universitets- og høyskolesektoren ved at det blir utviklet ulike typer universiteter. Noen framstår som profilerte forskningsuniversiteter med internasjonalt attraktive studieprogrammer, mens andre først og fremst er lokale eller regionale utdanningsinstitusjoner med liten internasjonal synlighet av både forskning og utdanning.

Universitetet i Bergen tar i sin forskningsstrategi mål av seg til å videreutvikle seg som et internasjonalt synlig forskningsuniversitet. Dette betyr ikke at utdanningen nedprioriteres. Det er nettopp de fremste forskningsuniversitetene som tilbyr de mest attraktive utdanningsprogrammene. Ved økt kvalitet og synlighet av forskningsaktivitetene gjennom internasjonalt anerkjente forskningsgrupperinger, blir utdanningene mer attraktive. Dette gjelder ikke minst forskerutdanningen, som utgjør en stadig viktigere del av universitetenes virksomhet, men også de øvrige utdanningsprogrammene av disiplinær og profesjonsrettet karakter samt utdanningsveier rettet mot spesielle behov i samfunn og næringsliv.

I Norge nyttes ofte begrepet breddeuniversitet for å vise til de universitetene som driver forskning, forskerutdanning og undervisning i alle disiplinene. Anerkjente forskningsuniversiteter kjennetegnes videre ved at de klarer å opprettholde høy kvalitet i en stor faglig bredde så vel som i særskilte interdisiplinære forskningssatsinger. Her ligger en av de største utfordringene for Universitetet i Bergen. Høye kvalitetskrav kan ikke begrenses til særskilte forskningssatsinger, men må rettes inn mot hele forskningsvirksomheten. Å ivareta faglig bredde er ikke synonymt med konservering av fag, men fordrer en aktiv og målrettet fornyelse av fagene i takt med den internasjonale kunnskapsutviklingen.

4.2.2 Faglig strategisk ledelse

Universitetet i Bergen har, i tråd med råd fra de fleste internasjonale fagevalueringene i regi av Norge forskningsråd, de siste årene gått gjennom en omorganisering for å styrke den faglig-strategiske ledelsen på instituttnivå. Dette har skjedd gjennom sammenslåinger av institutter til større enheter og tilsetting av instituttledere med utvidede fullmakter. Unifob AS gikk også for noen år siden gjennom en omorganisering til tverrfaglige avdelinger. Disse avdelingene fikk en ledelsesstruktur med forskningsdirektører, også de med vide fullmakter for både den faglige og administrative virksomheten.

I 2002 vedtok Det akademiske kollegium at stiftelsen Unifob (senere Unifob AS) med unntak av rekrutteringsstillinger, skulle være hovedredskap for organisering av all eksternt finansiert virksomhet ved UiB⁶. Dette blir omtalt som hovedmodellen i dokumentet⁷. En av begrunnelsene for valg av hovedmodell var at Universitetet ikke ønsket å være arbeidsgiver for faste stillinger med eksternt finansiering. Senere har også UiB blitt hovedeier av Christian Michelsen Research (CMR). For at dette skal fungere under en felles institusjonell forskningsstrategi med sterk faglig ledelse, er det helt fundamentalt at den faglige ledelseslinjen i UiB er tydelig, og at det er god kontakt på *alle* nivåer i de samarbeidende institusjonene. Spesielt gjelder dette faglige aktiviteter knyttet til UiBs kjernevirksomhet, og særlig i forskningsaktivitet der Unifob fungerer som redskap for UiB. Det er imidlertid viktig at dette ikke går på bekostning av verken UiBs, Unifobs eller CMRs autonomi og egenart. Diversitet, komplementaritet og konkurranse er viktig for å heve kvaliteten på

⁶ DAK-sak 83/2002

⁷ Se også DAK-sak 12/2001, det såkalte "Grønmos notat".

forskningen, for å få til faglige nyvinninger og for å skape vekst og utvikling i kunnskapssamfunnet forøvrig.

4.2.3 Ekstern finansiering

En stor del av forskningsvirksomheten, forskerutdanningen og mange masterprogrammer ved UiB, krever ekstern finansiering for å kunne gjennomføres. Også Universitetets egen grunnbevilgning er avhengig av ekstern finansiering siden dette er en av komponentene i den resultatbaserte delen av departementets bevilgning til universiteter og høyskoler (RBO). UiB må derfor ha evne til å skaffe til veie denne nødvendige inntektskilden. Dette både for å støtte opp om breddetiltak og mer spissede faglige innretninger, som sentre for fremragende forskning (SFF), sentre for forskningsbasert innovasjon (SFI), store tverrfaglige EU-prosjekter og FUGE-plattformer og for å kunne benytte den ordinære bevilgningen på best mulig måte. Det er også viktig at UiB til enhver tid evner å håndtere tverrfaglige satsninger på en god måte, ikke minst fordi det ofte er i slike skjæringspunkt mellom disipliner at ny og banebrytende kunnskap utvikles. Slike tverrfaglige skjæringsflater utvikler seg gjerne fra store eksternt finansierte samarbeidsprosjekter med partnere fra flere fagområder, fakulteter og institusjoner.

Å få tilført eksternt finansierte prosjekter krever at UiB har høy forskningskvalitet, har gode samarbeidspartnere, både nasjonalt og ikke minst internasjonalt. Videre vil det ofte være nødvendig å vise til tverrfaglige nyskapinger og innovasjon. For å oppnå dette er det også viktig at UiB har et godt støtteapparat på plass, både i søknads- og driftsfasen, og spesielt for de store prosjektene.

4.2.4 Samfunnsoppdraget

Gode forskningsuniversiteter befinner seg ofte i områder med høy tetthet av kunnskapsbedrifter og er gjerne selv med på å skape nye og forskningsbaserte institusjoner. Videre er universitetene ofte i gjensidig interaksjon med samarbeidspartnere i offentlig og privat sektor både nasjonalt og internasjonalt. Dette gjelder ikke bare i form av anvendte forskningsprosjekter eller mer oppdragsbasert forskning, men er viktig også for grunnforskningen, for utdanningen og for kandidatproduksjonen. Bergensregionen har imidlertid, sammenlignet med andre universitetsbyer, en relativt liten instituttsektor som mottar statlig basisbevilgning i geografisk nærhet. Det må derfor arbeides for at flere forskningsinstitutt i UiBs randsoner, og i Bergensregionen for øvrig, kan kvalifisere til grunnbevilgning i det nye finansieringssystemet som nå blir etablert for instituttsektoren. Dette vil igjen gi grunnlag for mer samarbeid og større synlighet av forskningskompetansen som finnes på og rundt universitetet. Videre vil dette igjen kunne øke muligheten for flere og ulike typer eksterntfinansierte forskningsprosjekter. Disse samarbeidsstrukturene bør involvere både flere forsknings- og utviklingsinstitusjoner, som for eksempel CMI, CMR, og Nansensenteret, men også andre forskningsinstitusjoner som har ansvar for offentlig forvaltning av ressurser, mat, helse og velferd. Havforskningsinstituttet, NIFES og Helse Vest er blant dem.

4.2.5 Organisasjon og administrasjon

Det må stilles krav til det administrative støtteapparatet om å arbeide for å nå UiBs overordnede mål om å være et godt forskningsuniversitet. En hovedutfordring innen dette området er å bidra til å rekruttere fremtidens forskere og forskningsledere og legge til rette for dem.

5 Universitetsforskning. Faglig helhet – organisatorisk mangfold

UiBs forskning utføres

- av forskere ved UiB, organisert i UiB
- av forskere ved UiB, der prosjektene er organisert i Unifob (hovedmodellen)
- i samarbeid med andre institusjoner regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Etter omorganiseringen 2002 har Unifob AS fungert som hovedredskap for forskningsprosjekter med tilsatte forskere som ikke er i undervisnings- eller utdanningsstillinger. For prosjekter som organiseres i Unifob AS, er UiB kontraktspart med oppdragsgiver (f.eks. Forskningsrådet) mens Unifob AS er UiB sin underleverandør for deler som personaladministrasjon, regnskap og økonomi selv om forskningen skjer i UiBs fagmiljøer⁸. En betydelig andel av prosjektene har likevel vært helt internt organisert av UiB. Dette gjelder rekrutteringsprosjekter (postdoktor- og PhD-stillinger) samt mindre forskningsprosjekter uten tilsatte. I tillegg føres alle undervisnings- og formidlingsprosjekter på UiB. Den eksternt finansierte virksomheten ved UiB er derfor delt inn i tre hovedkategorier⁹:

- kategori I, Forskningsprosjekter (Unifob AS er redskap)
- kategori II, Rekrutteringsstillinger (UiB)
- kategori III, Andre prosjekt (UiB)

UiBs forskning omfatter ulike typer forskningsaktiviteter og ulike typer forskningssamarbeid som opererer under varierende økonomiske og organisatoriske betingelser;

- grunnforskning og anvendt forskning
- disiplinforskning og flerfaglig forskning
- forskning finansiert av Universitetet selv, Norges forskningsråd, EU eller andre offentlige og privat forskningsfinansierende institusjoner
- forskning som utføres i forskningsgrupper på instituttene eller i samarbeid på tvers av institutt-, fakultet og institusjonsgrenser i Bergensregionen, nasjonalt eller internasjonalt, men også i samarbeid med det private næringsliv

For å møte disse ulike betingelsene på en best mulig måte, kreves det en organisatorisk struktur på og rundt UiB, innrettet for å fremme de faglige mål og ambisjoner man har ved de ulike forskningsutførende enhetene.¹⁰

⁸ Unifob som redskap knytter seg til hovedmodellvedtaket og defineres som det at personaladministrasjon, budsjett og økonomirapportering på prosjekter ved UiB legges administrativt til Unifob.

⁹ Se styresak 7 fra møtet i Universitetsstyret 17.02. 2005.

¹⁰ Med forskningsutførende enhet mener vi større organisatoriske enheter som utfører forskning. Det kan være både institutter ved UiB, avdelinger Unifob, sentre som SFF, eller rett og slett store, kompliserte prosjekter som for eksempel Angiotargeting.

I dette kapitlet vil vi mer inngående, og i lys av visjonene formulert i avsnitt 4.1 og mandatets tre hovedpunkt, drøfte hvordan vi kan oppnå best mulig organisering av forskningen ved og rundt UiB. Men først vil vi fremheve at forskerutdanning av høy kvalitet og gjennomtenkt rekrutteringspolitikk er avgjørende for et internasjonalt anerkjent forskningsuniversitet.

5.1 Rekruttering, forskerutdanning og stillingsbalanse

Nøkkelen til å bygge et internasjonalt forskningsuniversitet ligger i høye ambisjoner om en vellykket rekrutteringsstrategi og forskerutdanning. Forskningsaktiviteten er avhengig av stort tilfang av forskningstalenter, gjennomtenkt rekruttering og karriereutviklingen til yngre forskere. Suksess i konkurransen om de gode talentene økes av synlige og gode forskningsmiljø, tydelige karriereveier for de yngre forskerne, og ikke minst vil en god personalpolitikk kunne gjøre UiB til en attraktiv arbeidsplass.

5.1.1 Forskerutdanning

Forskerutdanning er viet stor oppmerksomhet både internasjonalt og nasjonalt. I europeisk terminologi snakker en om forskerutdanning som *Early Stage Training*. Denne dekker tiden fra master til postdoktor. Ny institusjonell PhD-grad ble innført ved UiB i 2003¹¹. Forskerskoler er opprettet for å kunne tilby en bedre faglig ramme rundt forskerkandidatene, og UiB har et mål på 250 disputaser per år innen 2010. Selv om UiB i europeisk sammenheng synes å ha kommet langt når det gjelder forskerutdanningen, er det mye som kan bli bedre. Det sentrale forskningsutvalget (FU) er i gang med å legge til rette for en bedre institusjonell koordinering av forskerutdanningen, og i en egen konferanse¹² ble en rekke problemstillinger vedrørende forskerutdanningen tatt opp. Erfaringene herfra aktualiserte behovet for en handlingsplan for forskerutdanningen.

5.1.2 Internasjonal rekruttering

For å sikre faglig fornyelse og gode internasjonale kontaktflater, bør UiB arbeide for å rekruttere flere anerkjente forskere internasjonalt¹³. UiB har den siste tiden lagt vekt på å etablere ordninger som fremmer ekstern rekruttering, bl.a. i samarbeid med Bergen forskningsstiftelse. Dette arbeidet bør intensiveres. Utvalget vil i denne sammenhengen peke på mulighetene UiB har til selv å etablere raske og rasjonelle tilsettingsprosedyrer, gode mottaksapparat, muligheter for startpakker for å komme raskt i gang med forskning og støtte til å finne arbeid for eventuelle partnere. Videre er det viktig å ta godt vare på utenlandske arbeidstakere underveis og legge til rette for at de gode forskerne forblir ved UiB.

5.1.3 Forskningsgrupper

I gode forskningsmiljøer bør det være god kjønnsbalanse blant vitenskapelig personell, et gjennomtenkt forhold mellom veiledningskapasitet (professorer, førsteamanuenser, post

¹¹ Styresak 41/2003;12.6.2003

¹² http://www.uib.no/fa/content/PhD%20Education/program_Geilo.htm

¹³ Med internasjonal rekruttering mener utvalget rekruttering av både norske og utenlandske forskere av høy internasjonal kvalitet. Når det gjelder rekrutteringsstillinger generelt bør det innenfor alle fag også sikres et godt tilfang av utenlandske søkere.

doktorer) og master og PhD-studenter. Miljøene bør også ha tilstrekkelig med høyt kvalifisert støttepersonell. Forskerne har et aktivt internasjonalt samarbeid og evner å innhente eksterne forskningsmidler. Slike forskningsgrupper legger fundamentet for å utdanne framtidens faglige ledere. Ikke minst gjør forskningsgruppene det mulig å inkludere master- og PhD-studenter. Det blir enklere å få til en bedre utnyttelse av infrastruktur og støttepersonell, og inspirerer til vitenskapelig publisering. Her er balansen mellom faste stillinger og midlertidige rekrutteringsstillinger viktig. Det er også i denne sammenhengen viktig med gjennomtenkt forhold mellom antallet av PhD-studenter og postdoktorer, men uten at dette betyr en reduksjon av antall PhD-studenter. Innenfor en del fagområder er det ikke uvanlig at slagkraftige forskningsgrupper som opererer nær forskningsfronten har langt flere postdoktorer enn PhD-studenter.

5.1.4 Rekrutteringssamarbeid mellom UiB og andre forskningsinstitusjoner

For at UiB skal lykkes som forskningsuniversitet, er det ønskelig å etablere en dynamisk stillingsstruktur utover postdoktornivået, og da en type stilling som muliggjør større faglig fornyelsestakt enn i dag. Dette er klart uttrykt i evalueringer av norsk forskning, og Forskningsmeldingen la derfor også opp til innføring av en type "tenure-track" stilling. Det har imidlertid vist seg vanskelig å få denne type stillinger realisert og i påvente av at en slik stillingskategori er det grunn til å se på alternative måter for å gjøre det attraktivt for de beste talentene å oppholde seg i forskningssystemet.

Innenfor de klinisk medisinske fagene har det nære samvirket med Helse Vest og Helse Bergen gjennom mange år tjent som en mulighet for et karriereløp som på mange måter har en del av de kvaliteter man søker ved et "tenure-track" system, om enn i hovedsak for å ta vare på lokale talenter. Tilsvarende har Rokkansenteret i Unifob vært en viktig lokal rekrutteringsbase for samfunnsvitenskapelige fag ved UiB. En slik utveksling og utvikling av forskertalenter vil, i tillegg til å øke den lokale mobiliteten, bidra til viktig kunnskapsoverføring. Samspillet mellom Rokkansenteret og SV-fakultetet har gitt større fleksibilitet og mulighet for forvaltning av eksterne prosjekter. Det har vært lettere for randsonen å tilby fast tilsetting for yngre forskere enn for Universitetet, som har benyttet midlertidig tilsetting i større grad for eksternt finansiert personell. Dette betyr at yngre forskere lettere kan få en karrierevei som innebærer en større jobbsikkerhet. Gode og attraktive arbeidsbetingelser tidlig i karriereløpet kan forventes å føre til et større samlet antall forskerårsverk på Universitetet og i dets nære omgivelser. Dette kan igjen være en viktig grunn til at UiB ønsker å organisere eksternt forskning i Unifob eller andre randsonelinstitusjoner. Selv om fast forskerstilling kan være lettere å få på Unifob tidlig i yrkeskarrieren, kan også midlertidige forskerstillinger ved UiB være en karrierevei for yngre forskere. Dette dreier seg spesielt om mer langvarige eksternt finansierte prosjekter ved UiB, som for eksempel SFF, Storforsk-prosjekter etc.

5.1.5 Karriereplanlegging og personalpolitikk for forskerrekrutter

For at forskere i rekrutteringsstillinger skal få en best mulig faglig utvikling, vil en tydelig karriereplanlegging og en god personalpolitikk være viktig. Både gjennom perioden med forskerutdanning og postdoktorperioden er det viktig å (i) hjelpe de unge forskerne til å kvalifisere seg og konkurrere om de forskningsstillingene som finnes nasjonalt og internasjonalt. (ii) UiB sentralt bør tilby opplæring i prosjektledelse, forskningsledelse og forskningsformidling. (iii) Faglige ledere og veiledere bør informere og inspirere dem til å

søke jobber andre steder, samt hjelpe til med kontakt mot andre forskningsmiljø. (iv) UiB sentralt bør også profilere doktorgradskandidater fra UiB ovenfor andre arbeidsgivere. Dette arbeidet må prioriteres og det bør være et tett samarbeid mellom forskningsledere, faglige ledere og det administrative støtteapparatet for best å kunne identifisere områder hvor det er viktig å sette inn tiltak.

Forslag som angår UiB som internasjonalt forskningsuniversitet

Rekruttering og karriereutvikling

- Nøkkelen til å bygge et internasjonalt forskningsuniversitet ligger i en god forskerutdanning og i en vellykket rekrutteringsstrategi.
- Ved UiB er det behov for et større antall postdoktorer.
- UiB bør arbeide for å rekruttere flere forskere internasjonalt.
- UiB bør ha stor fleksibilitet i organisering og tilrettelegging for rekrutteringsstillinger i fagmiljøene både ved UiB og Unifob.
- En vital randzone med mange velkvalifiserte forskere vil spille en viktig rolle for kjerneaktiviteten ved UiB som rekrutteringsbase og karrierevei for yngre forskere.
- Midlertidige forskerstillinger ved UiB kan også være del av en karrierevei for yngre forskere.
- En tydelig karriereplanlegging og en god personalpolitikk for alle rekrutteringsstillinger er viktig. Det bør være et tett samarbeid mellom forskningsledere, faglige ledere og det administrative støtteapparatet for best å kunne identifisere områder hvor det er viktig å sette inn tiltak.

5.2 Forholdet mellom institutter ved UiB og andre forskningsutførende enheter

Første hovedpunktet i mandatet ber utvalget drøfte forholdet mellom forskningen i instituttmiljøene og forskningen ved sentre, inkludert sentre for fremragende forskning.

5.2.1 Faglig ledelse

Faglige ledere ved UiB

UiB har innført en ny ledelsesmodell der tilsatte instituttledere har fått større fullmakter og ansvar. Instituttlederne har på denne måten fått større påvirkning på institusjonens faglig-strategiske agenda og er dermed i mindre grad passive mottagere av ”sentrale” initiativ.

Det er kanskje ennå for tidlig å si noe om den totale effekten av endringene i ledelsesmodell på instituttene ettersom ulike fakulteter har innført denne ordningen til ulik tid. Men, vi kan slå fast at de tilsatte instituttlederne fremstår som en innflytelsesrik gruppe ved UiB. Instituttlederne deltar aktivt i faglig-strategiske avgjørelser og har i stor utstrekning initiert interne utviklingsprosesser som i mange tilfeller ser ut til å resultere i organisering i tematisk innrettede forskergrupper. Dekanene blir på sentralt nivå trukket med som en strategisk ledergruppe for rektoratet.

Innslagene av tverrfaglige fellessatsninger på tvers av instituttene, fakultetene og på tvers av institusjoner forventes av faglige årsaker å øke betraktelig. Dette fordi instituttlederne i nåværende modell har fullmakt til å forplikte seg i forhold til de andre instituttlederne og fakultetsledelse med hensyn til fremtidig ressursallokering. Det er grunn til å tro at UiB på denne måten *samlet sett* vil kunne oppnå høyere forskningskvalitet som resultat av mer gjennomdiskuterte større faglige satsninger enn tidligere. Samtidig som instituttene er blitt mer autonome, styrkes helheten ved UiB gjennom fellessatsninger som binder fagmiljøene sammen.

Ledelse av forskningsgrupper (forskningsledelse)

De nye instituttene er ofte store enheter som forvalter et bredt faglig mangfold. Instituttlederne er faglige institusjonsledere for omfattende virksomheter og vil ha hovedoppgavene sine knyttet til organisering, faglig strategi og ressursfordeling. Forskningsledelse skjer på forskningsgruppenivå, der forskningen utføres.

Ved de fleste fakulteter og institutter organiseres forskningen nå i forskningsgrupper. Karakteristisk for gruppene er at de gjerne består av en eller flere professorer, førsteamanuenser, postdoktorer og stipendiater. Masterstudentene er knyttet til forskningsgruppene gjennom sine veiledere. Størrelsen på gruppene varierer og noen vil være tematiske, andre disiplinære i sin innretning. I forskning som har relativt lite omfang ved UiB, kan forskningsgruppene bestå eller skapes av nettverk med forskere ved andre institusjoner, nasjonalt eller internasjonalt.

Det er grunn til å anta at en gjennomgående organisering i forskningsgrupper ved UiB vil bidra til økt forskningskvalitet. Det er flere grunner til det. Ofte er det de dyktigste forskerne som blir forskningsgruppeledere. Disse vil så legge en del premisser for aktiviteten i

forskningsgruppen, og ikke minst kunne tjene som gode rollemodeller både når det gjelder forskningsledelse, forskningsetikk og rekruttering. Forskningsgruppene kan med andre ord gi UiB muligheten til å legge fundamentet for å skape gode faglige ledere¹⁴. I tillegg gjør forskningsgruppene det mulig å sette master- og PhD-studenter i sentrum, få til en bedre utnyttelse av infrastruktur og støttepersonell og få til økt oppmerksomhet rundt vitenskapelig publisering. Ved flere fakulteter er en allerede kommet langt i denne prosessen.

Forholdet mellom institutter, avdelinger og sentre

En av UiBs utfordringer, og i følge mandatet en viktig premiss for arbeidet, er forholdet mellom institutter ved UiB, avdelinger i Unifob og andre typer forskningsutførende enheter knyttet til UiB. Det er her et klart behov for en mer koordinert virksomhet og en mer samlet faglig ledelse både for den forskningen som er finansiert over UiB sitt grunnbudsjett og for den forskningen som foregår i eksterne prosjekter initiert ved UiB. Det er også svært viktig hvordan UiB forholder seg til andre nære samarbeidende forskningsinstitusjoner, som for eksempel CMR i disse spørsmålene. Men, siden Unifob har hatt et spesielt nært forhold til UiB, behandles UiB og Unifob spesielt i denne delen av rapporten. UiB og Unifob må trekke sammen og organiseres i henhold til følgende målsetninger:

- Det må gis best mulig vilkår for faglig utvikling innenfor forskning, forskerutdanning, undervisning og formidling.
- Fagkompetansen må i størst mulig grad kunne brukes både innenfor grunnforskning og anvendt forskning, også på tvers av grenser mellom institutter/ fakulteter/ institusjoner.
- Kostbart utstyr og fasiliteter må ha størst mulig utnyttelsesgrad både i forskning og undervisning.
- Det må gis rom for knoppskyting av virksomhet med potensial til å kunne ha en egen eksistens på siden av universitetet. Dette bør igjen føre til etablering av en sterkere randzone og større bidrag til kunnskapsbasert næringsliv i regionen.

Utvalget vil her peke på to spesielt viktige element. På den ene siden må det utvikles gode samarbeidsrelasjoner mellom disiplinbasert virksomhet forankret i den formelle strukturen (institutter) og tverrfaglig, tematisk rettet virksomhet med røtter i flere institutter, fakulteter og institusjoner. På den andre siden er det viktig å være tydelig på hvilke deler av virksomheten som bør organiseres internt ved UiB selv, og hvilken del som kan organiseres i Unifob. Spørsmål rundt organisering av SFF'ene har vært med å utløse dette spørsmålet og er vurdert ved Midtveisevalueringen av disse.

Alle stillinger og all aktivitet ved Centre for Medieval Studies (CMS) er organisert internt ved UiB. For Centre for Integrated Petroleum Research (CIPR) og Bjerknessenteret har en fulgt en annen modell. I tillegg til rekrutteringspersonale (stipendiater og postdoktorer), som alle har vært organisert ved UiB, ble det her satsset på etablering av et betydelig antall faste forskerstillinger. En fulgte her hovedmodellvedtaket ved at personaladministrasjon, regnskap og prosjektøkonomi for faste forskerstillinger ble organisert i egne avdelinger i Unifob. Ved

¹⁴ Utvalget ønsker å skille mellom faglige ledere og forskningsledere. Faglige ledere er valgte eller ansatte ledere av organisatoriske enheter som institutter, fakulteter etc., avdelinger i Unifob etc. Forskningsledelse som er en mer direkte ledelse av forskningsvirksomhet. En forskningsgruppeleder er en typisk forskningsleder.

CIPR ble personer i stor grad rekruttert fra næringslivet. Det er rundt dette personalet bygget opp en betydelig tilleggsporfølje som i dag er organisert i Unifob.

Når det gjelder etableringen av Bjerknnessenteret, kom denne i stand gjennom samarbeid mellom fagmiljøer ved Universitetet, Havforskningsinstituttet og Nansensenteret. Den samlede virksomheten knyttet til senteret, og som rapporterer til Forskningsrådet, omfatter således aktivitet ved Havforskningsinstituttet, Nansen-senteret, Unifob og UiB. Tilsvarende omfatter rapporteringen av virksomhet til Forskningsrådet fra CIPR både aktivitet ved Unifob og ved Universitetet. Rapportering har skjedd direkte til Forskningsrådet via universitetsledelsen uten at fakultetene har vært involvert i saksbehandlingen. Dette gjelder også CMS.

I saksforelegget til styrets behandling av Midtveiseevalueringen i møte 15. februar 2007 heter det om denne organiseringen:

Allerede nå kan vi slå fast at de valg som ble gjort ved organiseringen av sentrene har svakheter som må sees nærmere på. Blant annet bør fakultetsnivået ansvarliggjøres tydeligere, og vi må se på tiltak som vil bygge tettere faglige relasjoner mellom sentrene og instituttene.

Dette følges opp i styrets vedtak der det bl.a. heter:

- Styret ber om at det legges til rette for et tettere samarbeid mellom sentrene og Universitetets øvrige fagmiljøer innen sentrenes fagområder, både innenfor sentrenes levetid på 10 år, og i et lengre perspektiv.
- Styret er tilfreds med Sarssenterets faglige virksomhet og har forventninger om et tettere faglig samarbeid mellom senteret og Universitetets øvrige relevante fagmiljøer.

Internt ved de fleste breddeuniversiteter finnes det enheter som ivaretar den disiplinære forskningen, ofte i form av disiplinære institutter, og enheter som er opprettet med tanke på tverrfaglig forskningsvirksomhet, ofte i form av egne sentra. Det er en rik flora av modeller på området, men hovedtrekket er at slike forskningsutførende enheter juridisk hører inn under universitetet, noe som bl.a. er beskrevet i evalueringen av Unifob. Begrunnelsene for å legge driftsoppgaver knyttet til Bjerknnessenteret og CIPR til Unifob med en rapportering direkte til Universitetsstyret var relevant den gang sentrene ble etablert. Men situasjonen har nå forandret seg, og organiseringen som den gang ble valgt har skapt uklarhet om Universitetets styring av sentrene og Universitetets kjernevirksomhet. Det er derfor viktig at prosjekter som har en strategisk viktig betydning for Universitetet organiseres på en slik måte at styringsordningen og Universitetets ansvar er klart. Særsilt gjelder dette prosjekt som er delfinansiert over UiB sitt grunnbudsjett (universitetsforskning). Hvordan slike prosjekter er lagt administrativt bør imidlertid være av mindre betydning, så lenge de faglige lederne ved UiB har innflytelse over viktige strategiske områder og ressursallokeringer knyttet til prosjektene. Næringsrettet virksomhet kan på sin side lettere organiseres utenfor den faglige ledelseslinjen ved UiB selv om dette også er prosjekter av stor strategisk betydning. Dette fordi virksomheten er fullfinansiert og skal danne grunnlag for innovasjon, næringsutvikling og bedriftsmessige nyetableringer og fordi det ofte må tas spesielle hensyn til eksterne samarbeidspartnere. Betydningen av kompetanseoverføring mellom Universitetet og de eksterne samarbeidspartnere må understrekes i denne sammenhengen. Det er viktig med en høy grad av mobilitet for å få til dette.

5.2.2 Tverrfaglig virksomhet

Forskningsgrupper og store prosjekter er viktig for tverrfaglig virksomhet

Tverrfaglighet og hvordan denne ivaretas ved et breddeuniversitet, er et stadig tilbakevendende spørsmål som opptar de fleste universitetsledere. Som nevnt innledningsvis skjer ofte de store faglige nyvinningene når forskere fra ulike disipliner går sammen for å svare på vitenskapelige spørsmål som krever ekspertise fra flere fagområder (f. eks medisinsk bildedannelse og analyse). Mens disiplinene kan overleve uten tverrfaglighet, vil ikke tverrfaglig aktivitet være mulig på lang sikt uten å kunne støtte seg på den faglige utviklingen innenfor disiplinene de bygger på. Dette er både styrken, men også dilemmaet for breddeuniversitetene. På den ene siden må man styrke og ivareta disiplinforskningen, med tilhørende forskningsbasert utdanning, mens man på den andre siden skal stimulere til tverrfaglig forskning og bygge nye tverrfaglige utdanningsprogrammer.

Universitetet i Bergen har et klart ansvar for å håndtere større, tematiske forskningsprosjekter¹⁵. UiB må derfor selv, eventuelt i samarbeid med Unifob, CMR, Helse Bergen eller andre eksterne partnere, ta et større faglig ansvar for den tematiske forskningen. Unifob bør fortsatt ha en viktig rolle i UiB sin håndtering av den eksternfinansierte virksomheten, både som redskap men spesielt som partner. Faglige ledere ved universitetet vil se nytten av å bruke Unifob som redskap for sine prosjekter og for å ha større fleksibilitet ved tilsettinger. Unifob kan også bidra til utviklingen av et større mangfold av forskningsinstitusjoner i Bergensregionen. En større FoU-aktivitet utenfor UiB vil være en viktig arbeidsplass for kandidater utdannet ved UiB samtidig som den kan fungere som en rekrutteringsbase med konkurrenter til vitenskapelige stillinger ved UiB.

En samlet faglig ledelse kan bli styrket ved at fakultetene gis et tydeligere strategisk ansvar. Dette er i tråd med styrets behandling av Midtveiseevalueringen for SFF-ene, samt anbefalinger fra en arbeidsgruppe som vurderte tiltak for organisasjonsmessige og økonomiske avklaringer for sentre for fremragende forskning ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet.¹⁶

Videre bør forskningsgrupper, forskningsprosjekter eller andre forskningsutførende enheter ved UiB være dynamiske og ha en tidsbegrenset varighet. Faste vitenskapelige stillinger bør fortsatt ha sin tilhørighet og sine undervisningsoppgaver i det instituttet de er tilsatt ved. De fleste forskningsutførende enheter bør ha en fleksibilitet og autonomi som fremmer tverrfaglig aktivitet. Videre bør de ha en organisering som har mulighet til å støtte opp under ekspansive prosjektledere (forskningsentreprenørene). Dette innebærer at selv om disse forskningslederne rapporterer faglig til sine respektive institutter eller fakulteter, må de gis tilstrekkelig faglig frihet, fleksibilitet og autonomi til å kunne utvikle sin aktivitet videre. Slike enheter kan gjerne være organisert i Unifob, CMR eller hos andre nære samarbeidspartnere. Det hviler et stort ansvar på faglige ledere og forskningsledere til å sørge for en dynamisk og kontinuerlig faglig fornyelse av virksomheten samtidig som kravet til kvalitet opprettholdes.

¹⁵ Større tematiske forskningsprosjekter kan for eksempel være i form av sentre for fremragende forskning, sentre for forskningsbasert innovasjon, store EU prosjekter, eller forskningsgrupper opprettet på tvers av institutter, fakulteter og kanskje til og med institusjoner.

¹⁶ Sentre for fremragende forskning (SFF) – tiltak for organisasjonsmessige og økonomiske avklaringer – arbeidsgruppens rapport (Jnr. 05/915/SEB).

I tverrfaglig samarbeid er det viktig at alle involverte institusjoner viser gjensidig respekt og en stor grad av fleksibilitet og romslighet. En kan videre se for seg en rekke andre tiltak som kan støtte opp om tettere faglige relasjoner mellom sentrene og instituttene, og utvikling av flerfaglige miljøer:

- Blandede miljøer der noen har mer grunnleggende og andre mer anvendte tyngdepunkt.
- Gjensidig bruk av bistillinger.
- Gjensidig kreditering av innsats.
- Felles presentasjon og profilering av de deltagende miljøene.
- Felles infrastruktur (laboratorier, forskningsbåter, feltutstyr mm).

Tverrfaglige kontaktpunkter og utforming av felles strategier

Å styrke den faglige linjen basert på den disiplinære forskningsaktiviteten ved instituttene, kan medføre at tverrfaglig virksomhet på tvers av institutt, fakultets- og institusjonsgrenser blir vanskelig å gjennomføre i praksis. Evalueringsrapporten av Unifob viser gjennom en benchmarkingsstudie med andre universiteter at UiB og Unifob i fellesskap synes å ha funnet frem til noen gode felles strukturer for tverrfaglighet ved at Unifob kan være vertskap for store komplekse prosjekter. På lignende måte er CMR blitt en viktig samarbeidspartner når det gjelder mer teknologisk innrettet virksomhet. Det er derfor viktig å ta vare på dette aspektet i de endringene som nå kan bli iverksatt. Men, dette betyr ikke at UiB ikke skal håndtere store tverrfaglige prosjekter innenfor egen organisasjon. Det er også viktig at UiB som forskningsinstitusjon setter tverrfaglig virksomhet i fokus og jobber med organisasjonen langs disse linjene. Faglige og administrative ledere på alle nivå må utvikle samarbeidsformer som gjør det lettere å initiere og drive tverrfaglige forskningsprosjekter. Dette må skje på en fleksibel og kreativ måte slik at ikke beslutnings- og organisatoriske prosedyrer blir uproduktive. Dette dreier seg ikke bare om formalisme og regelverk, men vil også medføre en gjennomgående kulturendring ved UiB. Alle ved UiB, både faglige og administrativt/teknisk støtteapparat må i fellesskap arbeide for ambisjonen om at UiB skal være et forskningsuniversitet. Felles mål vil gjøre det enklere å komme fra ”ord til handling”, men det vil kreve god kommunikasjon mellom faglige og administrative ledere på alle nivåer. Det synes internasjonalt å være stor enighet om at de universiteter som i fremtiden evner å fremme tverrfaglighet vil klare seg best, både i den nasjonale og internasjonale konkurransen om forskningsmidler. Det er imidlertid i denne sammenhengen på sin plass å gjenta at god tverrfaglig forskning vil stagnere om den ikke hviler på sterke disiplinære fagkunnskaper.

For å fremme tverrfaglighet er det også avgjørende med aktive kontaktpunkter der nøkkelpersoner fra flere fagområder møtes for å diskutere felles mål og strategier for å nå disse. Utvalget vil i den sammenhengen peke på de utvalgene og programstyrene som de siste årene har vist seg å være svært gode møteplasser for tverrfaglig forskning. Eksempler på slike utvalg er Strategiutvalget for marine fag ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, Programstyret for ernæring ved UiB, Programstyret for region og regionalisering og Kontaktgruppen mellom UiB og CMR. Videre er Unifob Global opprettet for å kunne være et faglig møtepunkt rundt forskning på globale spørsmål om land i sør. Det har også de siste årene vært flere tverrfaglige prosesser med det mål å fremme felles faglige innspill i form av store strategiske søknader (SFF, SFI, FUGE) eller i form av profilering inn mot store nasjonale satsninger. Et eksempel på det siste er et felles initiativ fra UiB, Unifob, CMR og HiB mot Mongstad når det gjelder synliggjøring av den samlede kompetanse som finnes i

Bergensområdet innenfor CO₂ lagring. Disse tverrfaglige utvalgene og programstyrene bidrar til både å fremme samarbeid på tvers mellom faglige enheter samtidig som de kan være med å initiere ny tverrfaglig forskning.

Forslag til tiltak som angår forholdet mellom institutter og sentre (mandatets første del):

Faglig ledelse

- Viktige strategiske prosjekter ved UiB bør normalt innpasses i den faglige linjen ved Universitetet. Særskilt gjelder det prosjekt som har finansiering fra UiB.
- Faglig ledelse bør styrkes ved at fakultetene gis et tydeligere strategisk ansvar for den universitetsforskningen som i dag er organisert i Unifob.

Dette kan oppnås ved at:

- ✓ Store tverrfaglige prosjekter, sentre for fremragende forskning, tverrfaglige forskningsgrupper eller andre forskningsutøvende enheter som i dag er organisert i Unifob, og som har finansiering over Universitetets ordinære eller eksternt finansierte budsjett, bør etableres med en klar faglig ledelseslinje til berørte institutt(er) og fakultet(er).
 - ✓ Leder av slike forskningsenheter bør ha hovedstilling ved UiB og bør få et formalisert rapporteringsansvar til sine respektive institutt og fakultet.
 - ✓ Lederne for slike enheter bør også trekkes inn i viktige faglig-strategiske diskusjoner på institutt- og fakultetsnivå.
 - ✓ Det vil hovedsakelig være fakultetenes oppgave å bidra til en optimal institutt- og senterstruktur innen sine fagområder.
- Det bør legges til rette for at mer næringsrettet forskning kan organiseres i UiBs randsoner (Unifob og CMR). Kompetanseoverføring mellom Universitetet og de eksterne samarbeidspartnere er betydningsfull, og det er viktig med en høy grad av mobilitet mellom aktørene for å få dette til.

Redskap for tverrfaglig virksomhet

- Forskningsgrupper, forskningsprosjekter og andre forskningsutførende enheter ved UiB er viktige redskap for å fremme tverrfaglig virksomhet. Slike forskningsutførende enheter bør gis tilstrekkelig faglig frihet, fleksibilitet og autonomi til å kunne utvikle sin aktivitet videre.
- Forskningsgrupper, forskningsprosjekter eller andre forskningsutførende enheter bør være dynamiske og ha en begrenset varighet. Fast vitenskapelig tilsatte bør fortsatt ha sin tilhørighet og sine undervisningsoppgaver i det instituttet de har sitt tilsettingsforhold.
- Tverrfaglige utvalg, programstyrer og mer ad-hoc rettede arbeidsgrupper bør i større grad utvikles som møteplasser for tverrfaglig virksomhet og som strategiske organer, gjerne i samarbeid med andre forskningsinstitusjoner i randsonen. Disse utvalgene bør bli viktige organer for å identifisere nye og store forskningssatsninger.

5.3 Universitetet i Bergen og forholdet til randsonen

Her tar vi for oss andre del i det tredelte mandatet. Denne delen vil omhandle forholdet mellom forskning ved UiB, virksomheten i Unifob og de øvrige randsoneselskapene. Det legges særlig vekt på forvaltningen av UiBs eksternt finansierte forskning og håndteringen av midlertidig ansatte prosjektmedarbeidere.

5.3.1 Unifob som redskap

Statskonsults evalueringsrapport peker på at Unifob på mange måter er et svært nyttig redskap, og kanskje da spesielt for tverrfaglig virksomhet. Rapporten pekte imidlertid også på at det er behov for en klargjøring av de ulike fakultetenes og instituttene bruk av og behov for Unifob som redskap. Evalueringsrapporten fremhever dessuten at den veksten som har funnet sted både ved UiB og Unifob de senere årene vil gjøre det nødvendig å gå gjennom Unifob-modellen på nytt. Unifob omtales som en ryddig og profesjonell administrator av Universitetets eksternfinansierte forskning når det gjelder økonomi/regnskap og personaladministrasjon, og med en uvanlig høy medarbeidertilfredshet. Dette må igjen bety at mange av UiBs fagmiljøer selv vil ønske å kjøpe tjenester fra Unifob og at Unifob har lyktes med sin personalpolitikk overfor prosjektlønnet personale.

Det er i denne sammenhengen viktig å påpeke at det er Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og Det medisinske fakultet som representerer fagmiljøene med den største eksterne prosjektporteføljen. Disse fakultetene har fellesnevner også når det gjelder fagtradisjoner og behovet for kostnadskreven infrastruktur. En samlet faglig ledelse av forskningen ved disse fakultetene krever en god håndtering av eksterne prosjekter, ikke minst fordi det er store felles ressurser involvert. Dette er viktig for å sikre en god utvikling av sentrale satsingsområder som omfatter forskning på tvers av fakultets og instituttgrenser. Unifob kan ha en redskapsfunksjon, gjerne i form av en avdelingsstruktur, men utvalget er opptatt av å ha en samlet faglig ledelse for forskningen som er initiert og forankret ved UiB. Det er videre, slik Unifobs styre selv fremhever i et eget innspill til utvalget¹⁷, behov for å identifisere samarbeidsmodeller på flere nivå mellom de to institusjonene. For å få dette til er en åpen dialog og styrket kommunikasjon mellom aktørene nødvendig.

Behovet for Unifobs redskapsfunksjon varierer mellom fagmiljøene, og bør fortsatt kunne variere i tråd med faglig kultur og behov. I tråd med evalueringsrapporten vil vi imidlertid påpeke at det bør eksistere visse felles prinsipper og krav til samordning. Dette for å kunne ta ut stordriftsfordeler for UiBs forskning organisert i Unifob. Her er det allerede kommet mange forbedringer den siste tiden, bl.a. en felles husleieavtale basert på arealer og en gjennomgang av hvilke prosjekter i Unifob som skal rapporteres som en del av UiB sin prosjektportefølje. Videre er det, i tråd med anbefalinger fra evalueringen av Unifob, viktig med en viss harmonisering av prinsipper rundt bl.a. satser for dekningsbidrag mellom de to institusjonene.

Spesielle forhold ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Det kan føre til endringer for noen virksomheter med delfinansiering fra UiB, knyttet til Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, at alle større prosjekter foreslås innpasset i den faglige linjen ved universitetet. Dette gjelder Unifob petroleum, inkludert CIPR, Unifob klima, inkludert Bjerknessenteret, Avdeling for beregningsvitenskap, inkludert CBU og

¹⁷ Innspill fra Unifobs styre til utvalget av 16. februar 2007. Sak 07/3307.

Sarssententeret. Utvalget vil presisere at de faglige lederne for disse enhetene har blitt gitt et stort ansvar fra UiBs side og har så langt fått operert under relativt autonome forhold. De rapporterer sin virksomhet til universitetsledelsen. Der hvor UiB legger inn betydelige egenandeler bør disse enhetene faglig være sterkere knyttet til ledelseslinjen ved UiB og organisatorisk være faglige enheter tydeligere knyttet til Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet. Prosjektene ved disse sentrene kan fremdeles administreres i Unifob.

Utvalget foreslår imidlertid at Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og Unifob har en dialog om hver av enhetene før eventuelle endringer effektueres. Siden flere forhold enn de rent organisatoriske kan ha betydning for hvordan fremtiden vil se ut for disse avdelingene og sentrene ved fakultetet, bør denne gjennomgangen skje på en måte som naturlig reflekterer de viktigste faglige utfordringene fagmiljøene, avdelingene og sentrene står ovenfor. For eksempel vil resultatet av Midtveiseevalueringen ha betydning når det gjelder CIPR. Visjoner for hvordan klimaforskning skal håndteres i Norge (og Bergen) vil kunne ha betydning både for Unifob klima og for Bjerknessenteret. Tilsvarende vil en samlet gjennomgang av molekylærbiologisk og biokjemisk forskning ved UiB kunne ha betydning for Sarssenterets fremtidige organisering (se også avsnitt 5.2.2).

Den fremtidig håndtering av store tverrfaglige prosjekter, av forskningsgrupper og av tematiske forskningsområder, må sikre at det ikke blir et enten-eller når det kommer til samarbeidsformer mellom senter og institutt. Med gjensidig respekt for hverandres roller kan samspill mellom senter og institutt bli svært produktivt. En viktig forutsetning for å få dette til, vil være å inngå klare avtaler mellom institutter ved universitetet og enheter i randsonen der arbeidsdeling og forpliktelser er beskrevet.

5.3.2 Unifob som en selvstendig aktør og partner

Utvalget mener at tiden nå er kommet for Unifob til å utvikle seg som en mer selvstendig partner¹⁸ og forskningsaktør for Universitetet i Bergen, på linje med for eksempel CMR. Det betyr at all forskningsaktivitet som Unifob selv er ansvarlig for, er fullfinansiert uten bidrag fra UiB. Utvalget mener at Unifob kan utføre en annen type forskning enn UiBs grunnmiljøer, og på den måten også være mer komplementær til forskningen ved UiB. Det å bli selvstendig forskningsaktør kan starte med at eksternt finansierte forskere som i utgangspunktet faglig er knyttet til forskningsmiljøene ved UiB, men som Unifob har personalansvar for, etter hvert begynner å etablere egne forskningsgrupper – basert på innhenting av eksterne forskningsmidler med Unifob som kontraktsansvarlig. Som selvstendige Unifob forskningsgrupper, vil disse både faglig og organisatorisk og økonomisk utvikles uavhengig av UiB. På denne måten kan faglig aktivitet med utspring fra UiB stimulere til at Unifob bidrar til en samlet økt forskningsaktivitet i Bergen og et mer mangfoldig og komplekst kunnskapsmiljø. Unifob kan her spille rollen som smeltedigel for egne nye faglige initiativ og forskningsgrupper. Dette øker igjen muligheten for samspill om forskning i Bergen der forskningsentreprenører og fagmiljøer ved UiB kan ha forskningsgrupper i Unifob, som en aktiv partner i eksterne prosjekter. Dette gjelder i samme grad også CMR, Helse Vest og andre forskningsinstitusjoner. På den måten vil UiB, og Bergensregionen for øvrig, bli bedre rustet til å utnytte de finansieringskilder for forskning som finnes, som for eksempel forskning finansiert av næringslivet, men også annen oppdragsforskning med finansiering fra offentlige kilder.

¹⁸ Partner og partnerskap defineres i denne sammenhengen som prosjektsamarbeid mellom forskningsmiljø ved UiB og Unifob (eller andre institusjoner i randsonen) der Unifob sitt bidrag i partnerskapet er fullfinansiert uten direkte økonomisk støtte fra UiB.

5.3.3 Mer basisfinansiering av randsonen og instituttsektoren i Bergensregionen

Som nevnt innledningsvis har Bergensregionen en relativt liten instituttsektor med statlig basisfinansiering i geografisk nærhet^{19,20}.

Som oppfølging av forskningsmeldingen (St meld 20, 2004-05) har Norges forskningsråd nå utarbeidet forslag til en ny konkurransebasert ordning for basisfinansiering²¹. I dette forslaget skal tildelingen av basismidler være resultatbasert. Kvalitet i forskningen, vitenskapelig publisering, samarbeid mellom institutter og universiteter og høyskoler og det å vinne fram i konkurranse om forskningsmidler skal premieres. Det er i dag ikke klare skiller mellom det som er definert som forskningsinstitutter og universitetenes randsoner, men det er likevel store forskjeller i statlig finansiering. Utvalget er derfor av den oppfatning at UiB bør aktivt arbeide for å få etablert flere institutt- og randsoneselskaper med statlig basisbevilgning i Bergensregionen, for eksempel ved at enkelte avdelinger i Unifob og Nansensenteret kvalifiserer for basisbevilgning. Det må derfor arbeides for at flere forskningsinstitutt i UiBs randsoner, og i Bergensregionen for øvrig, kan kvalifisere til grunnbevilgning i det nye finansieringssystemet som nå blir etablert for instituttsektoren.

5.3.4 UiB, randsonen og samfunnsoppdraget

Universitetene er sentrale institusjoner for det moderne kunnskapssamfunnet, både som utdanningsinstitusjoner og forskningsinstitusjoner. Bergens nye strategiske næringsplan og scenarioarbeidet Bergen 2020 understreker universitetenes betydning for byen og regionens utvikling. Det er bare ved å være et universitet med høyt internasjonalt nivå at UiB kan utføre sitt samfunnsoppdrag. I tillegg må universitetet videreutvikle sine relasjoner til samfunnet og etablere målrettede tiltak inn mot samfunns- og næringsliv.

Den viktigste overføringen av kompetanse og kunnskap til samfunnet skjer gjennom de kandidatene som utdannes fra universitetet. I økende grad vil kandidater med master- og doktorgrad og gode nettverk til universitetets fagmiljøer og mot internasjonale miljøer, bli tilgjengelige for næringslivet. Videre er en av akademias viktigste samfunnsroller det faglige grunnlaget for politiske prosesser. Det skjer for eksempel gjennom direkte rådgivning inn mot forvaltning, departementer og andre offentlige institusjoner. Men også kunnskapsformidling til en opplyst allmennhet er av avgjørende betydning for den offentlige meningsutveksling som et demokratisk politisk system er helt avhengig av. Gjennom utdanning av lærere og lærebokproduksjon bidrar universitet også til kunnskapsoverføring til neste generasjon.

¹⁹ Aksnes D.L. og Elvbakken K.T. Finansiering av forskningsinstituttene. Forskerforum 10/06.

²⁰ Med vilje til forskning. St.m.20, 2005.

Forslag som angår forholdet mellom forskning ved UiB og virksomheten i Unifob, CMR og Helse Bergen, med særlig vekt på forvaltningen av UiBs eksternt finansierte forskning (del to av mandatet).

- UiB bør arbeide for at flere forskningsinstitutt i UiB sin randsone, og i Bergensregionen for øvrig, kan kvalifisere til grunnbevilgning i det nye finansieringssystemet som nå blir etablert i instituttsektoren.
- UiB bør, sammen med sine samarbeidspartnere, bedre synliggjøre kompetanse som går på tvers av disipliner.
- Det må utformes klare avtaler mellom institutter ved UiB og enheter ved nært samarbeidende forskningsinstitusjoner der arbeidsdeling og forpliktelser er beskrevet.
- Det er viktig å utforme de økonomiske rammer i samarbeidet på en måte som er oversiktlig og transparent. Det oppfordres videre til en bedre samordning av ulike typer overhead satser i forhold til andre universitet og i forhold til egen randsone.

Unifob – selvstendig aktør, partner og redskap for UiBs fagmiljø

- Unifob bør bli en mer selvstendig aktør og således en mer autonom del av universitetets randsone.
- Unifob bør utføre mer av en annen type forskning enn UiBs grunnmiljøer, og på den måten være mer komplementær til forskningen ved UiB. Men uten at det utelukker en sunn konkurranse om forskningsmidlene.
- Unifob kan fortsatt ha en redskapsfunksjon for UiB. Behovet for Unifobs sin redskapsfunksjon vil imidlertid kunne variere, og bør få variere etter fagmiljøenes ønsker.
- Postdoktorer og PhD-studenter skal være tilsatt ved UiBs institutter. Fagmiljøene vurderer for øvrig selv om de vil bruke Unifob som redskap for tilsetning i andre eksternt finansierte stillinger.
- Sammensetningen av styrende organ i Unifob, og i Unifobs avdelinger, må vurderes med sikte på representasjon og faglig ledelse fra fakultet, institutt og forskningscentre.

Spesielle forhold ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet:

- Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og Unifob bør ha en åpen dialog om følgende enheter før eventuelle endringer effektueres: Unifob petroleum, inkludert CIPR, Unifob klima, inkludert Bjerknessenteret, Avdeling for beregningsvitenskap, inkludert CBU og Sarssententeret. Gjennomgangen må skje på en måte som naturlig reflekterer de viktigste felles faglige utfordringene fagmiljøene ved UiB og avdelingene står ovenfor. I denne sammenhengen er det spesielt viktig å gå gjennom:
 - ✓ organisering i avdelingsstruktur i Unifob i forhold til utvikling av Unifobs redskapsfunksjon for universitetsforskningen ved fakultetet
 - ✓ skille funksjonen knyttet til forskningsledelse i Unifob og administrativ ledelse av avdelingens øvrige porteføljeforvaltning for universitetsforskning

5.4 Forskningsfinansiering og store satsninger

I denne delen tar vi for oss tredje del av mandatet som omhandler forholdet mellom UiB og eksterne samarbeidspartnere og finansieringskilder. Det blir lagt særlig vekt på mulighetene for utvikling og finansiering av nye og større forskningssatsninger.

5.4.1 Innhenting av forskningsmidler

Ved UiB og Unifob finnes det en samlet prosjektportefølje på nesten 800 mill kr og som involverer flertallet av forskere ved universitetet. Det er kvaliteten på forskningsvirksomheten som over tid vil avgjøre tilsagn på forskningsmidler. Vi ser imidlertid i dag også en klar tendens til at konkurransen om forskningsmidler blir hardere, at prosjektene blir større, at prosjektene må "tilpasses" programbeskrivelser, at relevanskriteriene i forhold til nasjonal nytte og anvendte problemstillinger får større betydning, at kommersiell utnyttelse blir viktigere og at offensive planer for publisering og formidling må presenteres. Videre stilles det stadig større krav til både faglige og økonomiske fremdriftsrapporter.

Enkeltforskere og forskningsgruppeledere er til enhver tid de mest sentrale når det gjelder å hente inn forskningsmidler og UiB må ha kontinuerlig oppmerksomhet rettet mot denne gruppen. Det kan være en god investering å ta vare på forslag til store prosjekter som får gode evalueringer. Interne strategiske midler kan stimulere forskningsarbeid og nye prosjektsøknader med større suksess i neste runde. Erfaringen i førsterunde i en lignende tildeling til prosjekter som nesten nådde opp i de frie fagkomiteer i Forskningsrådet kan tyde på dette. Når det gjelder drifting av store og kompliserte prosjekter kreves et profesjonelt apparat. Prosjektinitiering, administrering, koordinering og rapportering er avhengig av ulike typer kompetanse og erfaring. Universitetet må derfor til enhver tid disponere et adekvat støtteapparat for prosjektvirksomheten tilpasset de ulike nivåer og oppgaver:

Instituttnivået

Ved instituttene er det viktig å ha kompetanse om aktuelle finansieringskilder og spesifikke programmer i Forskningsrådet og EU. Videre bør instituttene opprettholde og vedlikeholde relasjoner til eksterne forskningskilder i privat og offentlig sektor. Forskningsadministrativ spesialkompetanse til å støtte forskeren ved søknadskrivning og prosjektinitiering bør være så nært forskeren som råd er. Slik støtte vil dels være ledelsesoppgaver, dels vil de være av søknadsteknisk art. Forskeren og prosjektlederen vil alltid være de mest sentrale i prosjektutviklingsprosessen, men utvalget ser at instituttnivået trolig også må styrkes med mer administrativ spisskompetanse for disse oppgavene. For flere institutter vil det trolig være aktuelt å opprette stillinger som egne forskningskoordinatorer, og utvalget mener at slike koordinatorer bør ha utdanning på doktorgradsnivå, og innsikt i forskningsaktiviteten.

Fakultetsnivået

I forhold til prosjektinitiering er fakultetet et strategisk nivå som legger til rette og er et viktig bindeledd mellom det sentrale nivå og instituttnivået. Videre har fakultetsnivået direkte kontakt mot Forskningsrådet og andre viktige finansieringskilder. Fakultetsnivået bør, i samarbeid med instituttlederne og de fremste forskningslederne, være aktive ved utforming av nye og kanskje spesielt programmer som går på tvers av fagområder. Et slikt koordineringsansvar krever at fakultetslederne blir mer aktiv forskningspolitisk, både når det gjelder å få gode fagfolk inn i viktige fagkomiteer og programstyrer og andre forskningspolitiske beslutningsorganer og når det gjelder å ha kunnskap om relevante større forskningsprogrammer. Strategiske utvalg kan spille en sentral rolle i dette arbeidet.

Sentralt nivå

Sentraladministrativt nivå har spesialkompetanse på EU-programmer, på kontraktmessige forhold, IPR forhold (intellektuelle rettigheter), konsortieavtaler og på drift av de største prosjektene. Sentralnivået har også, i samarbeid med fakultetene, rådgivere på høyt nivå som samarbeider med forskere, administrativt personell og faglige ledere om søknader, programmer og aktuelle prosjektgrupper for nye og særlig større tverrfaglige prosjekter. Denne kompetansen bør kunne utnyttes både av Universitetet, av Unifob, CMR og Helse Bergen.

5.4.2 Insentiver for innhenting av eksterne prosjektmidler

Alle forskningsprosjekter er i dag forankret i institusjonsavtaler med oppdragsgiver. Som regel paraferer instituttnivået og institusjonsnivået undertegner alle avtaler. Det er meget krevende å få frem gode søknader til de store prosjektene, og det er krevende både å lede prosjektene og rapportere fra disse. Universitetet må derfor etablere ordninger som støtter prosjektleder og avlaster denne slik at ikke forskningen blir skadelidende. I den sammenhengen er det viktig å sørge for at det er sammenhenger mellom incentiver for søknadskrivning og innhenting av eksterne inntekter og faktiske belønningsmidler ved institusjonen. Som et eksempel vil utvalget peke på at fagmiljøene som initierer EU-prosjekter i dag ikke får del i den gevinst som disse gir i KD sin finansieringsmodell.

5.4.3 Utstyr og fasiliteter

Det må bli lagt bedre til rette for at utstyr og fasiliteter brukes bredt til grunnforskning, teknologiutvikling og undervisning. Dette gjelder spesielt de eksperimentelle og kostbare fagene. Innen undervisning er dette viktig også for å gjøre miljøene attraktive for studenter. Utvalget mener at man i langt større grad enn det som er tilfelle i dag, bør legge opp til større felles infrastruktur (laboratorier, forskningsfartøy, forskningsstasjoner, feltutstyr med mer). Universitetet, med sine samarbeidspartnere ved Unifob, CMR, Helse Bergen, Havforskningsinstituttet, NIFES, HiB, m.fl., har et unikt geografisk utgangspunkt for samarbeid rundt infrastruktur. Viktige skritt er gjort, for eksempel i samarbeid med Havforskningsinstituttet om havgående forskningsfartøyer og tilhørende infrastruktur, men potensialet er i beste fall underutnyttet.

5.4.4 Ledelse og administrasjon

Administrasjonens koordinering av virksomheten bør alltid skje på en slik måte at den faktisk støtter opp om institusjonens primæroppgaver og i tråd med den vedtatte forsknings-, utdannings- og formidlingsstrategien. Tidligere er rekruttering og personalhåndtering nevnt som et område som krever spesiell oppmerksomhet av UiB i årene som kommer. God oversikt over, og kontakt med, eksterne oppdragsgivere er et annet. Et tredje viktig område er prosjektporteføljen og betydningen av gode oversikter og prosjektstyringsverktøy. På tross av store anstrengelser de siste årene, både i UiB og Unifob, er dette et område som trenger mer oppmerksomhet i form av kompetansebygging både lokalt og sentralt. Sist, men ikke minst, er det nødvendig å etablere transparente rutiner og gode avtaleverk for forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner.

5.4.5 Mer forskning i Bergensregionen

Bergensregionen er et tyngdepunkt for kunnskap, kompetanse og forskning i Hordaland og på Vestlandet. Viktige næringssektorer er solid forankret i regionen, for eksempel innenfor energi- og petroleum, marin virksomhet, klima, miljø, helse og samfunnsforskning.

Universitetet, høyskolene og instituttsektoren er på denne måten en viktig rekrutteringsbase til næringsliv og forvaltning. Utvalget mener vi bør kunne lære av de erfaringene man har gjort i andre regioner der forskningsinstitusjonene, næringsliv og offentlige virksomheter står samlet i sin profilering.

En god organisering av forskningen handler om troverdighet, omdømme og intern organisering. Hvis UiB og randsonen klarer å trekke sammen vil vi stå sterkere i konkurransen om ekstern finansiering av forskning, den virksomheten som er fundamentalt viktig for faglig utvikling. Utvalget mener at en god måte å styrke forskningen ved UiB og samarbeidende forskningsinstitusjoner i Bergensområdet på, er å rette mer oppmerksomhet mot det som er viktige næringsveier. All kompetanse bør profileres – fra utdanning til forskning og kommersielle produkter og man må i større grad se på tvers av eksisterende organisering og struktur. Igjen vil utvalget presisere at dette ikke skal gjøres på bekostning av målsetningen om å være et internasjonalt forskningsuniversitet med en sterk grunnforskningsprofil, men som et resultat av de sterke fagmiljøene som faktisk eksisterer i dag. Det er ofte de beste grunnforskningsmiljøene som er opphavet til de beste kommersielle suksessene.

Klarer vi å dra sammen i Bergensregionen vil vilkårene samlet bli bedre både for UiB og randsonen. Faglig sett er både størrelsen og den faglige kvaliteten til stede i dag sammenlignet med andre regioner. Det er en tydeliggjøring og samling som mangler. Dersom vi oppnår en slik samling vil vi få til flere og større forskningssatsninger, både ved og rundt UiB. Dette ville være gunstig også når vi skal hevde oss internasjonalt og trekke til oss gode forskere og forskerkandidater til Bergen.

Forslag som angår forholdet mellom UiB og eksterne samarbeidspartnere og finansieringskilder med særlig vekt på mulighetene for utvikling og finansiering av nye og større forskningssatsninger (del tre av mandatet).

- UiB og randsonen må i større grad profileres sammen for å stå sterkere i konkurranse om eksternt finansiert forskningsmidler. All kompetanse bør profileres – fra utdanning til, forskerutdanning, til forskning og kommersielle produkter og man må i mye større grad se på tvers av eksisterende organisering og struktur.
- Forskningsledere på alle nivå må være forskningspolitisk aktive. Det gjelder å få gode fagfolk med i viktige fagkomiteer og programstyrer og det gjelder å ha kunnskap om relevante større forskningsprogrammer. Strategiske utvalg kan spille en sentral rolle i dette arbeidet.
- Det må være bedre sammenheng mellom incentiver for søknadskrivning og innhenting av eksterne inntekter og fordeling av belønningsmidler ved institusjonen.
- Det bør legges opp til større felles forskningsinfrastruktur i samarbeid med andre forskningsinstitusjoner.
- Det bør bevilges interne strategiske midler til større prosjektsøknader med gode fagfellevurderinger.
- Prosjektinitiering, drifting og rapportering er avhengig av ulike typer kompetanse og erfaring og universitetet må til enhver tid disponere et adekvat støtteapparat for prosjektvirksomheten tilpasset de ulike nivåer og oppgaver.
- Flere institutter bør vurdere å opprette egne stillinger som forskningskoordinatorer som bør ha utdanning på doktorgradsnivå.
- Ledelse og administrativ koordinering av virksomheten bør skje i felles bevissthet rundt de viktigste områdene av institusjonens vedtatte forsknings- og utdanningsstrategi. Det er spesielt viktig å vektlegge:
 - ✓ Rekruttering og personalfunksjonen
 - ✓ Prosjektoversikter og prosjektstyringsverkstøy
 - ✓ Ressursallokering, inkludert arealforvaltning
 - ✓ Bedre oversikten over, og kontakt med, eksterne oppdragsgivere
 - ✓ Etablere transparente rutiner og gode avtaleverk for forskningssamarbeid med andre

NOTAT - Den økonomiske situasjonen ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Til: Universitetsdirektøren
Fra: Fakultetsdirektøren ved MN

4. mai 2007

Innledning

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet ser med uro på den økonomiske situasjonen ved fakultetet. Til tross for et lite ekspansivt budsjett i 2007 forventes det et underskudd på nærmere 20 millioner kroner.

Fakultetsdirektøren mener det er to grunnleggende faktorer som gjør at fakultetet vil komme ut med et så stort underskudd i 2007, et underskudd som uten tiltak uunngåelig vil ekspandere i årene fremover:

- Fakultetet er underfinansiert i forhold til pålagte oppgaver.
- Fakultetet har fått pålegg om å utnytte stipendiatstillinger i en grad som gir en uforsvarlig høy lønnsandel.

Det vil selvsagt finnes andre små og store forklaringer på hvorfor MN-fakultetet har havnet i denne situasjonen. Vi er imidlertid av den oppfatning at kun tiltak rettet direkte mot punktene over kan snu den økonomiske situasjonen på lang sikt. Andre tiltak vil kunne vise resultat på kort sikt, som for eksempel instituttledereffekten har vist tidligere (omtalt nedenfor). Men, uten en styrket budsjettmessig situasjon må det etter hvert iverksettes en aktiv nedbygging av MNT-fagene ved UiB.

Siden det er ny ledelse ved UiB tillater vi oss et litt mer fyldig notat enn det som kanskje strengt tatt er nødvendig som bakgrunnsmateriale for møtet.

Historikk - Underfinansiering

Påstanden om at fakultetet er underfinansiert er sterk og vi vil i det følgende underbygge den med relevant dokumentasjon fra perioden 2000 – 2005.

Ressursundersøkelse ved UIB 1992-1999 (Reed-innstillingen)¹

Det akademiske kollegium oppnevnte januar 2000 en styringsgruppe (med representanter fra alle fakultet) som fikk i oppgave å se på ressursgrunnet for fakultetene. Trendene som kom frem i innstillingen var entydige og underbygger fakultetets påstand om underfinansiering. Styringsgruppen pekte i sine konklusjoner på at MN-fakultetet har hatt den dårligste utviklingen i økonomien blant allmennfakultetene, og at dette blant annet skyldes dreining fra lavere grad til høyere grad og doktorgrad. I fakultetets høringsuttalelse som ble sendt til styringsgruppen 6. oktober 2000 påpekte fakultetet en annen årsak som hovedårsaken til den dårlige utviklingen: *MN, ved siden av OD, er det eneste fakultetet som ikke har hatt vekst i*

¹ Ressursgrunnlag for fakultetene. DAK-sak 131, 28.9.2000

tildelingene i perioden 1992-1999. De øvrige fakultetene har hatt en betydelig realvekst i sine rammetildelinger: JUR 17 %, MD 22 %, PS 31 %, SV 35 % og HF 36 %.

Gruppens analyser viste også at MN-fakultetet i årene 1992 til 1999 gjennomførte en realøkonomisk reduksjon på mellom 63 og 72 millioner kroner. Til sammenligning har den realøkonomiske reduksjonen ved UiB totalt vært på 100 – 160 millioner kroner. Dette vil si at MN-fakultetet i den perioden dekket 60 % av den kalkulerede innsparingen de syv fakultetene gjennomførte i perioden. En annen konsekvens av Reed-utvalget, var at fakultetsstyret ved to anledninger så seg nødt til å gå inn for en aktiv nedbemanning for å bedre situasjonen. Dette ble imidlertid ikke akseptert av universitetsledelsen, og som en konsekvens ble fakultetet stilt i en tvangssituasjon som blant annet resulterte i at fakultetet så seg nødt til å redusere utgiftene der hvor det lot seg gjøre, nemlig ved å holde ledig stipendiatstillinger (som igjen er direkte årsak til dagens hovedproblem).

Tall & trender 2001²

Utredningen ”Tall & trender 2001”, som fulgte som vedlegg til Strategisk plan for omstilling og kvalitet ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, viste at trenden med underfinansiering fortsatte. Tall innhentet fra Det nasjonale fakultetsmøtet i Realfag viste videre at MN-UiB var det MN-fakultetet i landet som totalt sett kom dårligst ut³.

Baklengs inn i fremtiden?⁴

”Baklengs inn i fremtiden?” var et Nasjonalt utredningsprosjekt for å belyse ressursituasjonen innen grunnleggende MNT-forskning. Som vist i rapporten og erkjent i Forskningsmeldingen, har Norge, til tross for en økning i forskningsbevilgninger de senere årene, investert relativt sett lite forskningsressurser innen MNT-fag i de siste 20-30 årene (se figur 1 i appendiks). Tidligere analyser som ”Ressursundersøkelsen” og ”Tall og trender 2001” har vist at dette også i aller høyeste grad gjelder UiB. NIFU STEP viser også at det kan se ut som om MN-UiB har lavest andel finansiering av FoU-utgifter over grunnbudsjettet⁵. På tross av en fagprofil preget av eksperimentelle og feltbaserte fag hadde videre MN-UiB, sammen med MN-UiT, den laveste andelen FoU-utgifter pr. FoU-årsverk i 2003.

MNT-fagenes underfinansiering, nasjonalt og ved UiB, er således grundig dokumentert i flere rapporter. Ovenfor har vi referert til de mest sentrale.

Tall fra NIFU viser at veksten som fant sted innenfor MNT-fagene nasjonalt fra 2001 til 2003 har gått tilbake⁶. Tall fra DBH viser videre at MN har fortsatt å ha den laveste relative veksten ved UiB (figur 2 i appendiks). Et godt eksempel på baklengseffekten kan være UiB sine prioriteringer og egenandeler til avansert vitenskapelig utstyr. I år etter år er det sagt at MN skal prioriteres, men innvilgelsesprosenten til MN i forhold til de andre fakultetene har gått kraftig ned for å så ligge stabilt på 35 til 45 % ved de siste tildelingene. Behovet for utstyr innenfor MN-fagene er, som dokument av Norges Forskningsråd, på over 70 %.

² <http://www.uib.no/mnfa/strategi/MNstratVed11.pdf>

³ Styrking av naturvitenskapelig grunnforskning gjennom bedre samordning mellom fagmiljøene. Rapport fra Det nasjonale fakultetsmøtet ”Norgesnettgruppe” 2001

⁴ http://www.uhr.no/documents/baklengs_inn_i_fremtiden.pdf

⁵ Ressurssituasjonen i matematisk-naturvitenskapelig forskning. En analyse med vekt på universitets- og høyskolesektoren i perioden 1995-2001. NIFU skriftserie 23/2004.

⁶ Ressurssituasjonen i medisinsk og helsefaglig forskning i 2005. Utdrag fra FoU-statistikken med nordiske sammenligninger. NIFU STEP, Rapport 9/2007.

Til sammen viser denne, noe historiske, gjennomgangen en økonomisk situasjon som fakultetet har dratt med seg i flere tiår. Historikken er derfor direkte relevant for dagens økonomiske situasjon.

Instituttledereffekten – midlertidig forbedring av økonomien

På eget initiativ, bl.a. som oppfølging av anbefalinger gitt i en rekke internasjonale fagevalueringer, gjennomførte MN-fakultetet i årene 2001-2004 en rekke tiltak for å styrke den faglige ledelsen på institutt- og faggruppenivå. Resultatet av dette var at vårt fakultet var det første i landet som gikk over fra valgte til tilsatte instituttledere, samtidig som vi ved å delegerer myndighet og økonomiansvar gav de tilsatte lederne virkemidler for utøvelse av reelt faglig lederskap. I samme periode fant det sted flere instituttsammenslåinger, noe som resulterte i at antall institutter ble redusert fra 11 til 8. Fra 1. januar 2004 var det tilsatte ledere på plass ved alle instituttene. Bakgrunnen for disse sammenslåingene var ønske om å styrke fagmiljøene med tanke på de faglige utfordringer vi så for årene fremover.

De nye instituttlederne fikk imidlertid ikke noen gode rammevilkår for å utøve faglig lederskap i 2003. MN-fakultetet gikk inn i år 2003 med et akkumulert underskudd på 6,5 millioner kroner. Fakultetsledelsen betegnet situasjonen som dramatisk, og påla instituttene en innsparing på 12,5 % på lønnsbudsjettet og 25 % på driftsbudsjettet. Dette var et klart signal til instituttene om alvor i situasjonen.

Alvoret i situasjonen ble nedtonet da instituttlederne allerede ved utgangen av 2003 hadde snudd underskuddet til et relativt stort overskudd. Å få instituttbudsjettene i balanse, samt skaffe økonomisk handlingsrom for strategiske satsinger fremover, var sentralt i denne snuoperasjonen. Overskuddet bygget seg opp i en periode instituttlederne avventet situasjonen og skaffet seg oversyn over ressurs situasjonen ved instituttene. Dette for på best mulig vis å være i stand til å underbygge en instituttstrategi med reelle ressursallokeringer. Denne omstillingen er bl.a. omtalt i et eget notat fra dekanus til rektor da universitetsstyret under budsjettbehandlingen høsten 2006 etterlyste dokumentasjon på at fakultetene har gjennomført reelle omstillinger. (Vedlegg 1 i appendiks).

Kombinasjonen av underfinansierte budsjetter som dokumentert over og tiden det tar å bygge opp en passende instituttstrategi førte i perioden 2003-2005 til ”kunstig store overskudd”. Nå da de ulike instituttstrategiene er begynt å realiseres skulle resultatet normalisert seg. Kravet om å tilsette i alle universitetsstipendiater medfører imidlertid nå at fakultetets økonomiske handlingsrom blir satt kraftig tilbake til nøyaktig samme situasjon som fakultetet var i tidligere. Den gang ble handlingsrommet skaffet ved å redusere i antall interne stipendiater og øke den eksterne inntjeningen. Nå må veiledningskapasiteten og evnen til ekstern inntjening reduseres etter pålegg fra universitetsdirektøren.

Resultat

Universitetet i Bergen har i sin strategiske plan⁷ en målsetting om å videreutvikle seg som et internasjonalt synlig forskningsuniversitet. UiB vil sågar være ledende på utvalgte forskningsområder. MN-fakultetets overordnede målsetting er å styrke både omfang og kvalitet av grunnleggende matematikk, naturvitenskap og teknologi. En betydelig økning i driftsmidler og utstyr er helt nødvendig for å kunne oppnå dette.

⁷ <http://strategi.uib.no/>

Til tross for økonomisk dårlige vilkår for MNT-fagene de siste tiår har MN-fakultetet klart å opprettholde gode forsknings- og utdanningsresultater. Spesielt gjelder dette PhD-utdanning, der fakultetet det siste tiåret har vært i særklasse på landsbasis når det gjelder relativ produksjon. Historisk sett har MN-fakultetet videre ligget langt fremme innenfor flere fagområder, og på mange områder helt i norgestoppen. Innenfor noen områder har fakultetet også internasjonalt ledende fagområder. Dersom den finansielle utviklingen vi nå er vitne til fortsetter står MN-fakultetet i alvorlig fare for å miste denne posisjonen. Vi ser allerede nå noen tendenser vi mener kan peke i den retningen. Dette blir omtalt mer inngående nedenfor.

MN-fakultetet har over de siste fem årene stått for ca. 40 % av de avlagte doktorgradene ved UiB. Fakultetet har i samme periode hatt en kraftig økning i forholdstallet mellom PhD-kandidater og faste vitenskapelige stillinger, mens det ikke har blitt en tilsvarende økning i forholdstallet mellom PhD-grader og faste vitenskapelige stillinger. Stagnasjonen i forholdet mellom PhD-grader og faste vitenskapelige stillinger ved MN-fakultetet kan tyde på at fakultetet har nådd et tak i veiledningskapasiteten og at flere nye stipendiatstillinger ikke vil bedre situasjonen, men snarere øke presset på veilederne. MN-UiO puster oss nå i nakken som det beste MN-fakultet i landet når det gjelder doktorgradsgjennomstrømming. (Tabell 1 i appendiks.)

Fakultetet kan videre vise til en reell omstilling når det gjelder stillingsstruktur. I perioden fra 1995 til 2005 har det vært en total reduksjon i tekniske og vitenskapelige stillinger på henholdsvis 3,8 og 17 %. Det har vært en formidabel vekst i rekrutteringsstillinger på 55,1 % og en moderat vekst i administrasjonen på 4,8 %. Denne omstillingseffekten er det gjort nærmere rede for i et eget notat til rektor fra dekanus (vedlegg 2).

MN-fakultetet har pga de gode fagmiljøene fått god uttelling i konkurranseordninger basert på peer review. MN-fakultetet har fått tildelt 3 av de 4 sentrene for framragende forskning (SFF) ved UiB. I tillegg er fakultetet sterkt inne i et senter for framragende innovasjon (SFI), i samarbeid med Christian Michelsen Research (CMR). Av de fem stipendene som Bergen forskningsstiftelse (BFS) har tildelt yngre fremragende forskere finner vi videre fire ved MN-fakultetet. Fakultetet har også tradisjonelt hatt god uttelling innenfor EUs rammeprogram for forskning, både når det gjelder tradisjonelle EU-prosjekter og Marie Curie Training Sites. Videre har fakultetet sterkt prioritert både Selmersenteret og CBU (bioinformatikk), begge miljøer som har oppnådd særdeles gode evalueringer.

Også innenfor utdanning har fakultetet hevdet seg med flere priser, bla. har fakultetet fått flere nasjonale priser. Senest 2.5.2007 mottok Det nasjonale fakultetsmøtet for realfag, representert ved UiB, utdanningskvalitetsprisen 2007. MN-UiB har videre klart å holde nyrekrutteringen på et høyere nivå enn både UiO og UiT. Vårens søkertall viser at fakultetet har fått en oppgang i primærsøkertallene på ca. 4 % fra høsten 2006. MN-fakultetet er det eneste fakultetet ved UiB som har flere førsteprioritetssøkere enn i fjor. Ved UiB går søkningen totalt ned med 2,6 %. Samlet går søkningen til høyere utdanning ned med 1,2 % på landsbasis.

Innsatsen bak resultatene

En betydelig ressursmessig innsats fra både fakultetet og instituttene har bidratt til denne gode outputen. Suksessen har imidlertid sin pris. Produksjonsraten av doktorgrader synes å stagnere og fakultetets fagmiljøer opplever en stadig tøffere konkurranse om forskningsmidler. Selv om MN-miljøene ikke kan sies å være de som er sterkest berørt av kvalitetsreformen, har også

den medført en viss slitasje i fagmiljøene. En slitasje som kanskje først og fremst går utover tiden til å hente inn eksterne prosjektmidler og kapasiteten til veiledning.

Fakultetet må også sette av stadig større ressurser for å oppfylle egenandeler i forbindelse med store prosjekter. Vi har forpliktelser inn mot de to pågående SFFene (CIPR og BCCR), den nye SFFen i Geobiologi og den nye SFEn, samt til Bergen forskningsstiftelse. I tillegg har fakultetet også forpliktet seg med økte innsatser i søknader til FUGE II (bioinformatikk-plattformen). Både fakultetet og involverte institutter må støtte opp om aktiviteter knyttet til disse og følge opp med nødvendige ressurser. Det er blitt mer og mer vanlig å kreve en stor andel av egenfinansiering ved ulike utlysninger og ofte kommer disse utenom den ordinære budsjettbehandlingen. I tillegg til SSF, SFI og BFS kan vi blant annet nevne små driftsmidler og likestillingsmidler. Fortsatt deltakelse i EUs 7. rammeprogram vil også kreve økte ressurser. Vi ser helt klart at disse tiltakene gir resultater, men det fører også til at de som er flinke etter hvert får for lite midler å benytte som egenandeler. Dette er en situasjon som også er erfart internasjonalt og som ble tatt opp under work-shopen i benchmarkingssamarbeidet som UiB er en del av⁸.

I den internasjonale konkurransen om de mest kvalifiserte kandidatene til vitenskapelige stillinger, må institusjonene kunne tilby de mest kvalifiserte søkerne konkurransedyktige rammebetingelser, blant annet gjennom startpakker. Startpakkene krever ofte store egenandeler fra fakultetet/instituttene.

Fakultetet er i de senere år også blitt belastet med utgifter som normalt sett burde vært dekket av sentrale avsetninger. Dette gjelder i hovedsak ombygginger og vedlikehold i forbindelse med strategiske satsinger, men også vedlikehold som er blitt pålagt av helsemessige årsaker for at fakultetets aktiviteter skal holdes innenfor dagens lovverk om krav til arbeidsmiljø og sikkerhet. Fakultetet har sett seg nødt til å forskottere disse ombyggingene/vedlikeholdsutgiftene, men har ikke fått aksept for dekning av utgiftene fra Eiendomsavdelingen (EIA) i ettertid. Fakultetet påpekte dette i budsjettinnspillet til EIA i brev av 29.8.2006. Totalt har fakultetet forskottert i underkant av 8 millioner kroner til slike formål.

UiB har videre inngått en leieavtale med Havforskningsinstituttet (HI) når det gjelder forskningsfartøy. Da det kun er MN-fakultetets institutter som benytter forskningsfartøyene sendes fakturaer til oss. I 2006 fikk fakultetet tildelt 19 millioner kroner for dekning av disse utgiftene. Totale kostnader for 2006 var på 21,1 millioner kroner. Fakultetet har dermed dekket gapet mellom tildeling og kostnad på 2,1 millioner kroner over egen ramme.

Dessuten har den nye husleieavtalen mellom Unifob AS og Universitetet i Bergen fått økonomiske konsekvenser for fakultetet. Selv om vi er enig at det var viktig å få på plass en husleieavtale med Unifob, vil den nye avtalen føre til et årlig inntektssvikt for fakultetet på mellom 1 og 1,5 millioner kroner.

Til slutt kan det nevnes at mellomoppgjøret i 2007 gav en lønnsvekst på ca. 4,8 %. Til sammenligning fikk fakultetet kompensert for en generell pris- og lønnsvekst på 1,8 % ved årets tildeling. Dette er i aller høyeste grad med på å redusere fakultetets handlingsrom.

MNT-fagene er generelt svært kostbare å drive. Spesielt er eksperimentell naturvitenskapelig og teknologisk forskning ressurskrevende i form av laboratorier, "state-of-the-art"

⁸ Work shop i Bergen 16-17 april med temaet "Research Funding and Management".

vitenskapelig utstyr og drifting av større fasiliteter. Spørsmålet vi må stille oss er om en nå står i fare for at eksperimentell naturvitenskapelig og teknologisk forskning i økende grad vurderes som bedriftsøkonomisk ulønnsomt for universitetene?

Stipendiateffekten

På grunn av dårlig utnyttelsesgrad av UiBs universitetsstipendiater innførte Personal- og økonomiavdelingen i 2006 nye rutiner for tildeling og føring av lønnsmidler for disse.

Hovedpunktene i de nye rutinene var at:

- Alle universitetsstipendiater skal utgiftsføres på et eget prosjekt, 720006.
- Tildelte universitetsstipendiater blir ikke inntektsført før tilsetning.

Pr. 1.1.2006 skulle 95 universitetsstipendiater være inkludert i MN-fakultetets grunnramme. Fakultetet hadde imidlertid bare viderefordelt 85⁹ til instituttene grunnrammer, de resterende 10 hadde gjennom mange år gått over til å finansiere annen virksomhet ved fakultetet. Det at fakultetet over tid har holdt universitetsstipend ubesatt er en svært uheldig og uholdbar konsekvens av fakultetets økonomiske situasjon de siste ti årene. Av de 85 stillingene som var fordelt til instituttene var 59,8¹⁰ i bruk pr. 31.12.2005. Etter at instituttene fikk en kraftig reduksjon i rammetildelingen i 2003 har det vært nødvendig å saldere driftsutgifter/underskudd mot ledighet i stillinger, og da i hovedsak stipendiatstillinger.

Fakultetet og instituttene har derfor måttet finne finansiering for 35 stipendiatstillinger, før stipendiater tildelt i 2006 og 2007 blir inntektsført.

I 2006 fikk MN-fakultetet tildelt 17 nye stipendiatstillinger og i 2007 fikk vi halvårsvirkning for 3 nye. I 2007 har derfor MN-fakultetet krav om å ha tilsatt 112 årsverk, samt 3 halvårsverk. Ved Sars er det tilsatt 6 stipendiater som er finansiert av Universitetet i Bergen, men tilsatt i Unifob. Etter avtale med universitetsdirektøren skulle disse "hjemlene" gradvis overføres til fakultetet og telle med i måloppnåelsen etter hvert som de ble tilsatt. Dersom vi ikke til enhver tid har tilsatt 112 stipendiater vil det få økonomiske konsekvenser for fakultetet.

Fakultetet/instituttene har tatt universitetsdirektørens krav om 95 % dekning på alvor og gjort en betydelig innsats for å rekruttere nye universitetsstipendiater. Fakultetet er absolutt på riktig vei til å nå universitetsledelsens krav om full dekning. Dessverre fører denne innsatsen med seg store bindninger i de faste kostnadene.

Pr. 31.12.2006 var 98,5¹⁰ hjemler i bruk og pengene bundne opp til dette ene formålet. Det vil si at MN-fakultetet i løpet av 2006 har tilsatt 39 nye universitetsstipendiater, en økning på 64,7 %. Ved utgangen av 2006 hadde fakultetet en utnyttelsesgrad på 87,9 %.

I 2006 har ikke økningen i antall universitetsstipendiater fått full kostnadseffekt, da flere av tilsetningene har skjedd i løpet av siste halvdel av året. I 2007 derimot kan vi vente full kostnadseffekt og at økningen i lønnskostnadene blir ca 17,5 millioner kroner. Pr. april har

⁹ 5 av disse som egenandel inn mot SFF Bjerknnessenteret

¹⁰ Tall hentet fra universitetsstyresak 07/4.

lønnskostnadene på prosjekt 720006 økt med 5,5 millioner kroner i forhold til samme tid i 2006.

Den nye rutinen med at tildelte universitetsstipendiater ikke blir inntektsført før tilsetting har imidlertid fått full effekt for MN-fakultetet i 2006. Av fakultetets hovedtildeling i 2006, ble det holdt tilbake 4,4 millioner kroner fordi vi ikke hadde full dekning på universitetsstipendiatene. Av fakultetets hovedtildeling i 2007 regner vi med det blir holdt tilbake nærmere 10 millioner kroner, da det er lite realistisk at fakultetet oppnår full dekningsgrad. Da vi av hensyn til personene som innehar stillingene ikke kunne foreta virksomhetsoverføring av Sars-stipendiatene (se ovenfor), vil ikke disse vise i fakultetets regnskap før tilsettingsperioden for de nåværende stipendiatene er over og det blir tilsatt nye. Dette skal hovedsakelig skje i løpet av høsten 2007 (5 stk). I mellomtiden blir ikke disse stipendiatene talt og MN-fakultetet taper inntekt (selv om de er besatt på Sarscenteret.....).

Universitetet oppnår med denne rutinen en engangsinnsparing. Innsparingen for 2006 er blant annet benyttet til å finansiere 10 nye midlertidige stipendiatløp i 2007.

I fakultetets bevilgningsbrev for 2006, avsnitt 1.5 viste universitetsdirektøren en opptrappingsplan der MN-fakultetet pr. 1.10.2006 skulle ha tilsatt 83,1 årsverk. For å nå dette måltallet står det følgende:

”Et virkemiddel for å nå denne målsettingen er at det etableres en øremerket avsetning innenfor hvert fakultets ramme. Dette skal sikre at midlene går til formålet, og at UiB kan rapportere om hvorvidt opptrappingsplanen holdes både internt og eksternt. Videre skal øremerkingen bidra til at opptrappingen skjer over tid, slik at en unngår for stort press i den øvrige økonomien.”

MN-fakultetet oppnådde i 2006 en dekningsgrad langt over det plantallet som var satt for oss i 2006, men i stedet for å bli belønnet for det gode resultatet blir det holdt tilbake inntekter for alle nye stipendiater. Opptrappingsplanen har derfor på kort tid skapt et enormt press på fakultetets økonomi, mens universitetet som institusjon oppnår en engangsinnsparing for hvert år dekningsgraden er lavere enn 100 %.

Konsekvens av stipendiateffekten

Konsekvensene av å besette alle universitetsstipendiatstillingene i et så høyt tempo er mange. Nedenfor er de mest relevante nevnt;

- Et ytterligere press på fakultetets budsjett, som allerede er for tungt dreid mot lønn.
- Nedgang på antall postdoktorstillinger, som verken er bra for forskningsvirksomheten generelt eller bra for rekrutteringen til MNT-fagene spesielt
- Nedgang på teknisk assistanse.
- Å redusere antall vitenskapelige stillinger, noe som vil gå ut over veiledningskapasiteten ved fakultetet, samt mulighetene til å hente forskningsråds- og eksterntfinansierte midler.
- En så stor økning av universitetsstipendiater vil føre til færre forskningsråds- og eksterntfinansierte stipendiater.

Budsjett 2007

	<u>REGNSKAP 2006</u>	<u>BUDSJETT 2007</u>	<u>%-VIS ENDRING</u>	<u>KOMMENTARER TIL BUDSJETTET</u>
INNETEKTER				
Inntekter fra Kunnskapsdepartementet:				
Hovudramme	(359 288 465)	(381 535 000)	6 %	Vil bli lavere pga prosj 720006
Ekstratildelinger	(21 023 250)	(4 569 000)	-78 %	Vil bli høyere pga øremerkede tildelinger
Andre inntekter	(9 562 728)	(13 006 300)	36 %	"Usikre" inntekter
Sum inntekter	(389 874 443)	(399 110 300)	2 %	
UTGIFTER				
Lønnsutgifter:				
Faste lønnsutgifter	243 778 947	277 096 900	14 %	
Variable lønnsutgifter	26 744 786	13 060 000	-51 %	Vil trolig bli litt høyere
<i>Sum lønnsutgifter</i>	<i>270 523 733</i>	<i>290 156 900</i>	7 %	
Internhandel:				
Husleie	60 694 000	60 929 000	0 %	
Annen internhandel, overhead mm.	(24 367 229)	(16 749 200)	-31 %	Skyldes i størst grad lavere budsj. på art 9089
<i>Sum internhandel</i>	<i>36 326 771</i>	<i>44 179 800</i>	22 %	
Investeringer	32 364 635	13 354 500	-59 %	Både investeringer og driftskostn. vil bli
Andre driftskostnader	67 943 351	72 012 100	6 %	høyere pga øremerkede tildelinger
Sum utgifter	407 158 490	419 703 300	3 %	
Overføring fra 2006	(17 877 000)	(593 000)		
RESULTAT 2007	(592 953)	20 000 000		Øremerkede ekstratildelinger vil "pynte" på dette resultatet

I løpet av 2006 ble fakultetets overføringsbehov redusert til 600 000 kroner. Samtidig hadde fakultetet juridisk bundne avtaler/kontrakter på ca. 5,8 millioner kroner. Prognosen tilsier et underskudd i nærheten av 20 millioner kroner for MN-fakultetet i 2007, men erfaringsvis vet vi at nye utstyrsbevilgninger vil kunne redusere det totale underskuddet uten at dette endrer realitetene.

Konklusjon

I dette notatet blir det pekt på det nasjonale, så vel som det lokale, behovet for en MNT-satsing. En skikkelig styrking av grunnfinansieringen til MNT-fagene burde derfor kommet fra høyeste hold (regjeringen). Kunnskapsdepartementet viser til en viss grad at de har sett behovet, bl.a. ved å beordre årets ekstraordinære utlysning av vitenskapelig utstyr fra Forskningsrådet. Den langsiktige styrkingen av MNT-fagene ser imidlertid ut til å utebli.

Universitetet anser selv å ha en solid økonomi og relativt god handlefrihet fremover¹¹. MN-fakultetet føler på sin side tvert i mot at det meste av handlefriheten er forsvunnet. Vi håper universitetets handlefrihet er stor nok til å kunne styrke MN-fakultetets grunnfinansiering, eller alternativt vurdere muligheten for en intern omfordeling. Fakultetet er meget takknemlig for den lokale MNT-satsingen som ble vedtatt av Universitetsstyret 15.2.2007. Den hjelper oss å gjennomføre ønskede tiltak, samtidig som den er en viktig symbolsk handling for å vise at universitetssledelsen har erkjent et behov for satsing på MNT-fagene. Sett fra en annen synsvinkel dekker fakultetet denne satsingen nesten i sin helhet ved det trekket som blir foretatt pga ledighet i stipendiatstillingene, midler som før var en del av grunnrammen til fri benyttelse for fagmiljøene.

For å være i stand til å skape en sunn økonomi, og samtidig opprettholde dagens aktivitetsnivå er fakultetet på lang sikt helt avhengig av å få styrket finansieringen.

¹¹ Årsrapport 2006 – Årsplan 2007

På kort sikt ser vi ingen mulighet for å oppnå budsjettmessig balanse uten ekstraordinære grunntildelinger eller dramatiske tiltak som aktiv nedbemanning. Alternativt at forsknings- og utdanningsvirksomhet dreies vekk fra kostnadskrevede eksperimentell og feltbasert forskning til mindre ressurskrevede teoretisk forskning.

For å sikre gode kår for både undervisning og forskning foreslår vi følgende tiltak (i prioritert rekkefølge):

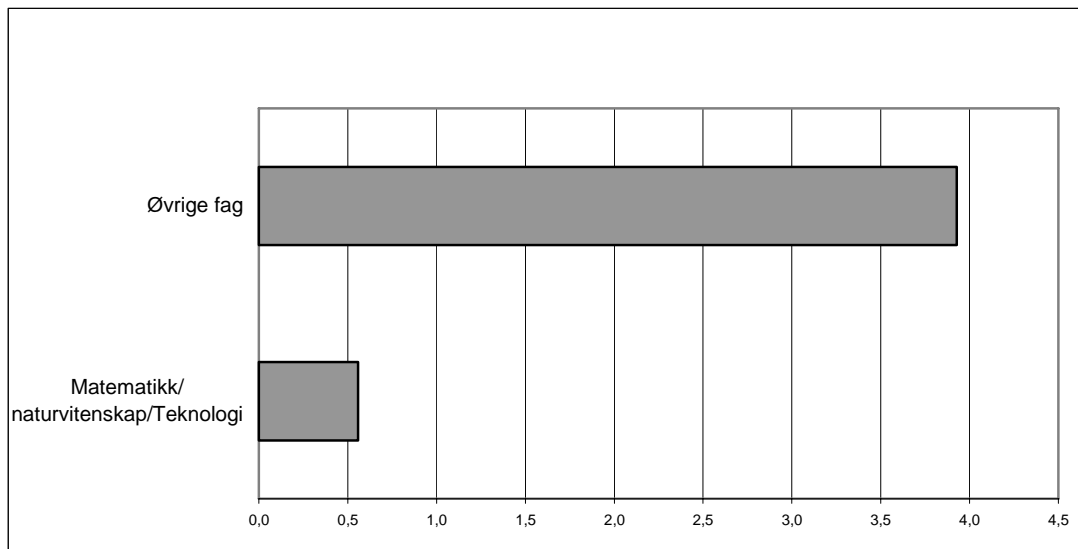
1. Økte grunnrammer.
2. Hjelp til å dekke de økte kostnadene til stipendiatstillingene./Saldering av underskudd.
3. Få tillit til å kunne gjennomføre en intern snuoperasjon over flere år (helst uten å måtte ha full dekning i stipendiatstillingene).
4. Bygge aktivt ned MNT-fagene ved Universitetet i Bergen ved å;
 - innføre tilsetningsstopp, noe som vil gå utover kvaliteten på forskning, veiledning og undervisning, samt innhenting av eksterne midler mm.
 - si nei til prosjekter/satsinger som krever egenandeler.
 - stoppe strategiske satsinger.

Fakultetet er klar over at universitetsstyret har etterlyst dokumentasjon på omstilling og resultater sett i forhold til input. Fakultetet mener vi langt på vei etterkommer en slik dokumentasjon i dette notatet (med vedlegg). Videre vil vi tillate oss å anbefale at UiB oppdaterer ressursundersøkelsen (Reed-utvalget) som en orientering til universitetsstyret. Etter vår oppfatning vil dette langt på vei imøtekomme store deler av det behovet styret har for dokumentasjon av ressurs situasjonen ved UiB.

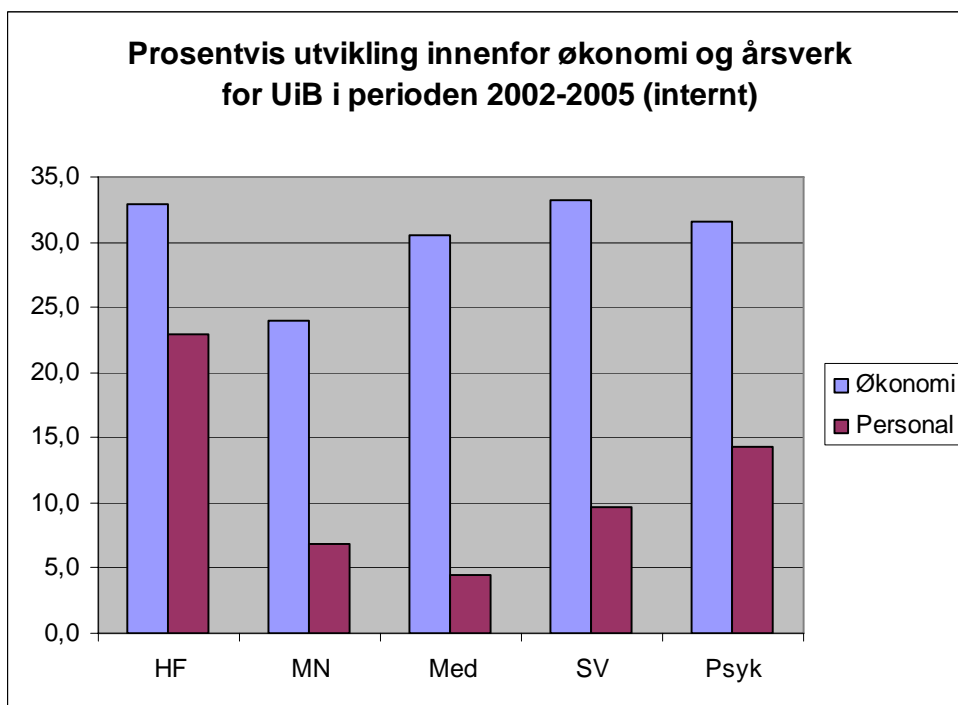
Fakultetet ønsker videre en tett og god dialog med universitetsledelsen om hvilke tiltak som er realistiske mht å bedre fakultetets situasjon, men da på en slik måte at det ikke går ut over resultatene. Vi håper universitetsledelsen vil komme fakultetet i møte med løsningsforslag som er mulig å gjennomføre innenfor universitetets handlingsrom.

Appendiks

Vedlegg 1. Figurer og tabeller

Figur 1. Prosentvis årlig realvekst i UoH-sektoren for matematikk-naturvitenskap sammenlignet med øvrige fag i perioden 1995-2001. Kilde: tall fra NIFU skriftserie 23/2004.

Figur 2. Prosentvis utvikling innenfor økonomi og årsverk for UiB i perioden 2002-2005 (BFV). Kilde: DBH.

Tallene er vist som prosentandeler fordi økonomitall er lite sammenlignbare år for år. Vi har videre brukt årene 2002-2005 for å unngå å få med stipendiateffekten. Figuren viser at MN har hatt den relativt minste veksten over det ordinære budsjettet ved UiB i den gitte perioden. Bevilgninger til Sarssentret og bevilgninger over fakultet 19 er ikke tatt med i disse beregningene. Fakultetet er klar over at det ville ha endret det relative bildet, men dette er midler som ikke blir synliggjort (noe som for øvrig også gjelder andre fakulteter). Den realøkonomiske situasjonen ved MN sine institutter ville imidlertid ikke være endret pga disse øremerkede strategiske bevilgningene.

Forhold mellom vit. stillinger, PhD-kandidater og PhD-grader						
Vit. stillinger	2002	2003	2004	2005	2006	Endring 02-06
MN UiB	217,5	217,5	212,6	213,4	224,9	3,4 %
HF UiB	217,2	232,7	268,2	271,7	289,5	33,3 %
SV UiB	116,4	119,7	118,8	123,4	117,3	0,8 %
MN UiO	318,6	325,1	333,9	329,9	342,1	7,4 %
MN UiT	83,5	85,4	85,8	77,6	69,7	-16,5 %
Vit. stillinger inkluderer professor, førsteamanuensis, amanuensis, førstelektor, univ.lektor og forsker						
PhD-kandidater	2002	2003	2004	2005	2006	Endring 02-06
MN UiB	244	295	309	313	437	79,1 %
HF UiB	115	114	71	108	121	5,2 %
SV UiB	76	81	89	98	144	89,5 %
MN UiO	338	407	451	515	573	69,5 %
MN UiT	87	83	89	95	90	3,4 %
Forhold PhD-kand/vit.still.	2002	2003	2004	2005	2006	Endring 02-06
MN UiB	1,12	1,36	1,45	1,47	1,94	73,2 %
HF UiB	0,53	0,49	0,26	0,40	0,42	-21,1 %
SV UiB	0,65	0,68	0,75	0,79	1,23	88,0 %
MN UiO	1,06	1,25	1,35	1,56	1,67	57,9 %
MN UiT	1,04	0,97	1,04	1,22	1,29	23,9 %
PhD-grader	2002	2003	2004	2005	2006	Endring 02-06
MN UiB	66	63	55	65	73	10,6 %
HF UiB	22	16	27	16	20	-9,1 %
SV UiB	16	22	11	15	22	37,5 %
MN UiO	58	68	72	96	88	51,7 %
MN UiT	14	13	16	14	10	-28,6 %
Forhold PhD-grad/vit.still.	2002	2003	2004	2005	2006	Endring 02-06
MN UiB	0,30	0,29	0,26	0,30	0,32	7,0 %
HF UiB	0,10	0,07	0,10	0,06	0,07	-31,8 %
SV UiB	0,14	0,18	0,09	0,12	0,19	36,4 %
MN UiO	0,18	0,21	0,22	0,29	0,26	41,3 %
MN UiT	0,17	0,15	0,19	0,18	0,14	-14,4 %

Tabell 1. Forhold mellom vitenskapelige stillinger, PhD-kandidater og PhD-grader i perioden 2002-2006. Kilde: DBH.

Vedlegg 2

Notat – Omstilling ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Fra dekanus Hans Petter Sejrup
Til rektoratet

Bergen, 21. november 2006

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet er informert om at det på UiBs styremøte 26. oktober 2006 ble reist spørsmål om enhetenes omstillingsplaner og -evner. Dette tema er også drøftet mellom rektor og dekanene i etterkant.

På denne bakgrunn ønsker dekanus ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN-fak) å redegjøre for noen av de viktigste omstillingsprosesser som har funnet sted ved fakultetet de senere år.

Instituttene ved MN-fak har de siste tiårene vært i en kontinuerlig faglig omstillingsprosess. Noen forskningsgrupper er blitt lagt ned eller kraftig nedbemannet, noen er blitt slått sammen, mens andre grupper er blitt opprettet ved tilførsel av nye stillinger og/eller ved refokusering hos eksisterende personale. Flere gode eksempler finnes ved det gamle Fysisk institutt som, fra å være et klassisk fysikkinstitutttidlig på 80-tallet, i dag har en jevn fordeling mellom grunnleggende forskning og teknologi med mer anvendt fokus (nåværende Institutt for fysikk og teknologi). Dette gjelder også andre miljøer ved MN-fak som i stor grad har tatt innover seg det økte ansvaret universitetssektoren har fått for samspill med næringslivet. Det faktum at slike omstillinger som regel skjer som gradvise prosesser, kan gjøre det vanskelig for utenforstående å se endringene.

På eget initiativ, bl.a. som oppfølging av anbefalinger gitt i en rekke internasjonale fagevalueringer, gjennomførte MN-fakultetet i årene 2001-2004 en rekke tiltak for å styrke den faglige ledelsen på institutt- og faggruppenivå. Resultatet av dette var at vårt fakultet var det første i landet som gikk over fra valgte til tilsatte instituttledere, samtidig som vi ved å delegerer myndighet og økonomiansvar gav de tilsatte lederne virkemidler for utøvelse av reelt faglig lederskap. I samme periode fant det sted flere instituttsammenslåinger, noe som resulterte i at antall institutter ble redusert fra 11 til 8. Fra 1. januar 2004 var det tilsatte ledere på plass ved alle instituttene. Bakgrunnen for disse sammenslåingene var ønske om å styrke fagmiljøene med tanke på de faglige utfordringer vi så for årene framover.

I perioden 2004 til 2006 er det ved alle instituttene foretatt reelle faglige omprioriteringer og reorganiseringer. Nye satsinger har funnet sted, både internt på det enkelte institutt, og på tvers av instituttene, samt at en rekke områder/funksjoner blir faset ut. Det er i større grad etablert tematiske faggrupper også internt på instituttene, noe som bryter mye med den disiplinindelningen vi hadde tidligere helt ned på forskergruppenivå.

Som ledd i å sikre strategiske satsinger på tvers av instituttene, også mot Unifobavdelingene, har fakultetet de senere år også etablert strategiske utvalg for:

- Marine fag,
- Energi- og petroleumsrelaterte fag og
- Bioinformatikk

Ved alle instituttene, og ved fakultetet som helhet, eksisterer det strategiske planer for ytterligere dreining av den faglige aktiviteten. Det er imidlertid et faktum at økonomien har vært sterkt begrensende i forhold til farten disse omstillingsprosessene har kunnet skje i. Da de nytilsatte instituttlederne mottok sine første rammebudsjetter i 2003 fikk de et kutt på 12,5% på lønnsbudsjettet og 25% på driftsbudsjettet.

Matematisk-naturvitenskapelige og teknologiske fag har, samlet sett i UoH- og instituttsektoren, hatt svakest utvikling av FoU-utgifter i perioden 1995 – 2001¹². Dersom en ser på utviklingen innen antall årsverk ved UiB de siste 10 årene viser den samme trenden seg (se vedlegg 1). MN-fakultetet kommer særdeles dårlig ut med en vekst på kun 7,8 prosent de siste ti årene (DBH), der veksten totalt ved UiB har vært på 20,7 prosent. Gitt denne svake økonomiske utviklingen, samtidig med bl.a. innføringen av Kvalitetsreformen, en rekke nye rammebetingelser og skjerpet nasjonal og internasjonal konkurranse, gir det seg selv at nesten all faglig

¹² http://gammel.uhr.no/nasjonale-fakultetsmoter/realfagsressurser/baklengs_inn_i_fremtiden.pdf

fornyelse som har funnet sted, har skjedd som resultat av omstillingsprosesser iverksatt av både instituttene, de enkelte forskerne, og fakultetet som helhet.

Faglig fornyelse (Vitenskapelig omstilling)

Ved instituttene ved MN-fakultetet skjer en stor innsats med hensyn på å foreta de riktige veivalgene innen de respektive fagområder. Det skjer kontinuerlig nødvendige og vanskelige prioriteringer som til tider resulterer i nedbygging av eksisterende områder eller oppstart av nye.

Fakultetet setter av 15–25 millioner i strategiske midler hvert år for å bidra som ”fødselshjelper” inn mot viktige strategiske områder. MN-fakultetet vil i 2007 sette av 26,7 millioner i strategiske forskningsmidler som rettes inn mot følgende hovedinnsatsområder:

- Marin forskning (inkl. klima og ernæring)
- IKT
- Nanovitenskap
- Energi og petroleumsrelatert virksomhet og teknologi.

De strategiske tiltakene har en varighet fra 1-4 år og i 2007 vil 19,5 millioner av disse midlene være bundet opp pga tidligere disponeringer.

Instituttene bidrar i tillegg med betydelige egenandeler. Gjennom bevisste omprioriteringer innenfor egen ramme legger MN-fakultetet samlet opp til å avsette hele 9,6 prosent av totalrammen til strategiske satsinger, mens universitetsstyret i sak 79/04 bare påla enhetene å gjøre rede for en omstilling innenfor 4-5 % av rammen. Skissen til prioriteringer for 2007 har sin bakgrunn i fakultetets overordnede forskningsstrategi for perioden 2006–2010¹³, instituttens forskningsplaner, langtidsbudsjetter og nylig gjennomførte styringsamtaler. I tråd med intensjonene i disse dokumentene viser fakultetet og instituttene vilje til å omprioritere ressurser inn mot nye og viktige satsingsområder. Det legges økende vekt på samarbeid på tvers av instituttgrensene, og samarbeid på nasjonalt og internasjonalt nivå gis sterk vektlegging ved fordeling av ressurser. I denne forbindelse vil vi også vise til det samarbeidet som har funnet sted med de andre MNT-fakultetene, først og fremst Det medisinske fakultet (Med-fak), for å utarbeide forslag til en felles MNT-satsing på tvers av fakultetene¹⁴.

Som nevnt har en rekke nye satsinger skjedd de senere år, samtidig som en del områder og/eller funksjoner bygges ned eller avvikles. Nedenfor finnes en del eksempler. Listen må imidlertid på ingen måte betraktes som en utfyllende liste:

Noen av fakultetets nye satsinger

- Ny tverrfaglig forskningsgruppe i geomikrobiologi (Institutt for geovitenskap og Institutt for biologi)
- Satsing på geodynamisk modellering (Institutt for geovitenskap)
- Oppgradering av petroleumsgeofysikk (Institutt for geovitenskap)
- Opprettelse av ny integrert tematisk forskningsgruppe i geodynamikk som bringer sammen fastfjellsgeologer, geokjemikere, petrologer, seismologer og geofysikere (Institutt for geovitenskap)
- Nye laboratorier i massepektrometri, fiksjonssporanalyse og kosmogen isotopanalyse (Institutt for geovitenskap).
- Ny satsing på nanovitenskap, herunder uorganisk heterogen katalyse (Kjemisk institutt, Institutt for fysikk og teknologi og Molekylærbiologisk institutt).
- Oppbygging av bachelor- og masterprogram i nanoteknologi, etter faglige initiativ av ny ledelse i samhandling (Kjemisk institutt og Institutt for fysikk og teknologi).
- Masterstudium i medisinsk fysikk er under planlegging (Institutt for fysikk og teknologi)
- MN-fakultetet samarbeider med Med-fak om et femårig, integrert masterstudium i farmasi (Kjemisk institutt)
- MN har deltatt aktivt i omorganisering og omstilling knyttet til den integrerte lærerutdanningen. I tillegg til friske midler, har fakultetet også bidratt.
- Satsing på kjemisk analyse, som inngår i flere av universitetets innsatsområder. Feltet er prioritert for å videreutvikle forskningssamarbeid med forskningsgrupper ved Haukeland universitetssykehus,

¹³ http://www.uib.no/mnfa/strategi_omstilling/strategidokumenter/mn_forskningsstrategi.pdf

¹⁴ http://www.uib.no/mnfa/strategi_omstilling/strategidokumenter/lokalMNTplanUiB_251006.pdf

- forskningsgrupper internt ved MN-fakultetet, Sarsenteret og andre marine miljø som Havforskningsinstituttet og NIFES. En slik satsing vil støtte opp om UiBs og Norges forskningsråds innsatsområder innen translasjonsmedisin, marine fag, petroleumskjemi, farmasi, ernæring og FUGE-plattformer. Tilsvarende gjelder mot utviklingsrelatert forskning (Nile Basin prosjektet) (Kjemisk institutt).
- Satsing på NMR spektroskopi på Kjemisk institutt for å bli internasjonalt konkurransedyktig.
 - Satsing på proteinstudier og proteomikk ved Molekylærbiologisk institutt.
 - I de siste 1–2 årene har meteorologi-gruppens fokus dreid mot finskala-meteorologi (Geofysisk institutt).
 - Kjemisk oseanografi: I dag drives utvikling av globale Earth System-modeller som kobler biosfære i land og hav, og studerer biogeokjemiske kretsløp også på 1000 års skala. Dette er helt nytt, og med mange nye tverrfaglige samarbeidspartnere (Geofysisk institutt).
 - Etablering av et Sebrafisk-laboratorium og allokering av personell til denne (Institutt for biologi i samarbeid med Molekylærbiologisk institutt)
 - Oppbygging av mer moderne og robuste forskningsgrupper ved Matematisk institutt, først og fremst i topologi og matematisk analyse.
 - Flytting av gruppen numerisk analyse fra Institutt for informatikk til Matematisk institutt, samtidig med en reorganisering av totalaktiviteten i numerisk analyse og anvendt matematikk ved Matematisk institutt
 - Nytilsetninger både i ren og i anvendt matematikk (Matematisk institutt).
 - Reservoarmekanikk er blitt styrket både gjennom opprettelsen av CIPR og gjennom flere stillinger ved Matematisk institutt.
 - Styrket satsing på visualisering, med etablering av forskergruppe ved Institutt for informatikk (i samarbeid med Matematisk institutt, Med-fak og randsoner)
 - Molekylærbiologisk institutt prioriterer strukturell bioinformatikk for sammen med Institutt for informatikk og CBU å styrke bioinformatikksatsingen.

Noen nedprioriteringer

- Laboratorium i strukturgeologi (Institutt for geovitenskap)
- To en-personsgrupper i væskestrøm i fast fjell og i væskestrøm i løsmasser (Institutt for geovitenskap).
- Organisk geokjemi med laboratorium nedlegges eller fortsetter på lavt nivå – blir avgjort når resultat av SFF-søknaden i geomikrobiologi foreligger (Institutt for geovitenskap).
- Høytrykkspetrologi med laboratorium (Institutt for geovitenskap).
- Klassisk virksomhet i uorganisk kjemi. Både uorganisk strukturkjemi og uorganisk syntese har blitt nedbemannet (Kjemisk institutt).
- Retroviral (HIV) forskning (Molekylærbiologisk institutt).
- Redusert innsats på den klassiske fysiske oseanografi (Geofysisk institutt).
- Kjemisk meteorologi (Geofysisk institutt).
- Noen av de minste forskningsgruppene, additiv tallteori, aksiomatisk geometri, kombinatorikk, plasmafysikk og matematisk økonomi, er blitt nedlagt (Matematisk institutt).

De fleste nedbyggingene har skjedd som et resultat av strategiske prioriteringer der instituttene finner det mest hensiktsmessig å overlate videre forskning til samarbeidende institusjoner eller som resultat av ny teknologi eller nye metoder som er mer hensiktsmessige.

Sitat fra Institutt for geovitenskap: ”Dette betyr at en opprettholder en faglig bredde spesielt pga undervisningen, men at en i større grad enn tidligere spisser forskningsaktivitetene. Dette innebærer at vi anerkjenner en arbeidsdeling mellom norske universiteter – alle skal ikke, og kan ikke, dekke alle spesialiteter.”

Vi vil også fremheve at på Institutt for biologi fokuseres det sterkt på å belønne sterke forskningsmiljøer. To tredeler av finansieringen av forskergruppene er basert på resultater. Stipendiatstillinger er i stor grad lyst ut åpent, med sikte på å få tak i de beste talentene, men de har også vært brukt som anerkjennelse for stor innsats, for eksempel i forhold til SFF-satsinger.

Vi vil også framheve at Molekylærbiologisk institutt har etablert UiBs første Science Advisory Board (SAB) for et institutt. SAB skal gi råd om vitenskapelige valg og være til hjelp i rekrutteringssammenheng. Dette viser evne til å tenke nytt og stor vilje til å prøve nye hjelpesystemer.

Trass i stramme budsjetter og ressurstilgang viser de ansatte ved fakultetet, på alle nivå, både evne og stor vilje til omstillinger. Som Institutt for biologi melder, går 50% av alle pensjonerings med til å saldere budsjettet,

mens det skjer knallharde prioriteringer knyttet til de øvrige lønnsmidlene som frigjøres mht hvor stillingsressurser bør settes inn.

Flere institutter har også gjennomgått omfattende flytteprosesser som resultat av sammenslåinger av institutter og oppretting av SFFer.

Det er også relevant å nevne at fakultetet på eget initiativ har vedtatt en tiltaksplan for bedring av kjønnsbalansen i vitenskapelige stillinger¹⁵, der det er satt offensive måltall for ønsket kvinneandel i vitenskapelige stillinger. Dette skjedde før universitetsstyret vedtok liknende måltall. Planen inneholder også tiltak for å bedre kvinners mulighet for å kvalifisere seg til opprykk til professor. I 2006 avsatte fakultetet 2 mill kroner til likestillingstiltak.

Administrativ omstilling

For å sikre at den samlede administrasjonen ved fakultetet tilpasses den faglige ledelsesmodellen, er det gjennomført en rekke endringer i rutiner og fullmakter, samt et administrativt omstillings- og utviklingsarbeid.

Det er hovedsakelig innenfor økonomifeltet at det formelt sett er foretatt delegering av fullmakter fra fakultets- til instituttnivå, men også innenfor personalfeltet har det imidlertid skjedd store endringer etter at instituttene fikk tildelt budsjetttrammer som også inkluderer lønn. Mens det tidligere var fakultetsstyret og fakultetsledelsen som prioriterte stillingsressurser ved instituttene, er det nå instituttlederene som foretar disponeringer innenfor egen totalramme, i tillegg til evt. drahjelp fra strategiske avsetninger ved fakultetet og/eller UiB.

Fakultetssekretariatet har fått overført myndighet og forvaltningsoppgaver knyttet til tilsetting, og øvrig personaladministrasjon, i alle typer stillinger, inkl. professorater. Det er nå kun kallelser og instituttledertilsettinger som går gjennom universitetsstyret. I forbindelse med delegering av forvaltningsoppgaver fra PØA til fakultetet knyttet til eksternt finansierte stillinger, ble det overført 1,5 årsverk fra PØA, noe som medførte en økning i bemanningen på fakultetssekretariatet.

Fakultetet er for øvrig i gang med en prosess der vi ønsker å forenkle enkelte tilsettingsrutiner, ved å overføre fullmakter fra fakultetsstyret og vårt interne tilsettingsråd for rekrutteringsstillinger, til dekanus. Dette vil være viktige tiltak for å korte ned saksbehandlingstiden i tilsettingssaker, noe som vil redusere faren for å miste søkere underveis i prosessen. I denne sammenhengen diskuteres det hvorvidt tilsetting i rekrutteringsstillinger i sin helhet burde delegeres til instituttnivå.

Vi tror også at UiB sentralt bør iverksette tiltak for å forenkle en del av de kravene som nå er pålagt oss i forbindelse med tilsettinger, da først og fremst når det gjelder tilsetting i rekrutteringsstillinger og i vikariater. Det er store udekkede behov for innsats knyttet til en mer helhetlig personelhåndtering ved UiB, spesielt når det gjelder rekrutterings spørsmål (i alle typer stillinger) sett i et strategisk perspektiv. For å få frigjort administrativ kapasitet er det derfor av avgjørende betydning å forenkle personaladministrative rutiner, samt søke å unngå dobbeltarbeid.

Behovet for administrativ spesialkompetanse er i stadig endring. Fakultetet har tatt konsekvensen av behovet for å satse tyngre på forskningsadministrasjon og formidling, ved å rette administrative stillingsressurser inn mot disse feltene (vi finansierer fra 2006 ett årsverk med arbeidsplass på Forskningsavdelingen). Fra april 2007 vil vi tilsette en formidlingskoordinator for 3 år, i nært samarbeid med Formidlingsavdelingen. Det siste er ledd i en strategi for å synliggjøre MNT-fagene i større grad, bl.a. for å fremme rekrutteringen til våre fagområder.

Innen undervisningsfeltet er instituttene blitt noe mer autonome, samtidig som fakultetets rolle som "bestiller" er tydeliggjort. Det også skjedd tilpasninger til fakultetets nye ledelsesmodell ved delegering av store fullmakter fra fakultetsstyret til et studiestyre.

Den nye ledelsesmodellen medfører at de tilsatte instituttlederene har store fullmakter og et utvidet ansvar for virksomheten ved enhetene. Dette medfører at instituttlederene har et stort behov for spesialisert administrativ støtte i sitt daglige virke.

I tillegg til de administrative omstillingene knyttet til fakultetets omorganisering har UiB de senere år innført flere nye administrative støttesystemer og rutiner.

¹⁵ http://www.uib.no/mnfa/strategi_omstilling/likestilling/tiltaksplan_likestilling06MN_UiB.pdf

Forskningsteknisk omstilling

Den forskningstekniske utviklingen innen de naturvitenskapelige fagene er preget av høyt endringstempo og utvikling av mange nye forskningsmetoder. Dette medfører blant annet at behovet for forskningsteknisk kompetanse er på vei bort fra enklere tekniske arbeidsoppgaver over mot forskningsteknisk kompetanse på høyt nivå.

Som det går frem av tabellen nedenfor har andelen teknisk personale gått betydelig ned, mens andelen rekrutteringsstillinger har gått kraftig opp. Følgende uttalelse fra Institutt for biologi kan illustrere at det er viktig å sette fokus på kompetansen hos det forskningstekniske personalet: ”For Institutt for biologi (og andre institutt som har organisert seg for å forbedre forskningsmulighetene) blir det å sikre at de tekniske stillinger bidrar til felles mål en av de faktorer som vil ha betydning for å forbedre forskningen ved instituttet. – Institutt for biologi kan da bidra til at UiB blir et forskningsuniversitet.”

Tilretteleggelse for at den forskningstekniske kompetansen følger forskningsutviklingen kan gjøres ved å organisere forskningsteknisk personale som del av større forskergrupper, tilrettelegge for kompetansehevende tiltak og føre en bevisst rekrutteringspolitikk som sikrer nødvendig kompetanse.

Flere institutter har reorganisert de tekniske tjenestene slik at disse skal betjene sentrale forskningsoppgaver og ikke enkeltforskere. Andre bygger ned egen teknisk innsats på instrumentbygging idet de innser at det, med noen få unntak, krever for spesialisert kompetanse som har bedre vilkår andre steder. I stedet samarbeider de med andre forskergrupper og industri med sikte på at de skal være gode på sammensetting, testing og bruk i egen forskningsfront.

Den sentrale IT-omstillingen ved UiB har konsekvenser for sammensetningen av det tekniske personalet ved instituttene, da de fleste IT-tekniske stillingene fra juli 2006 ble overført til IT-avdelingen.

Vedlegg 1

UiB totalt (ordinært budsjett)

UiB totalt	1995	2005	% vekst
MN	456	494,6	7,8 %
SV	193	222,9	13,4 %
HF	307	411	25,3 %
MED	330	435	24,1 %
PSYK	98,5	162	39,2 %
Andre	629,5	813,2	22,6 %
UiB	2014	2538,7	20,7 %

Omstilling ved MN (ordinært budsjett)

	1995	2005	% vekst
Vitensk.	209	221	5,4 %
Rekruttering	49	83	41,0 %
Tekniske	117,5	108	-8,8 %
Adm.	69,3	76,5	9,4 %
Andre	11,2	6,1	-83,6 %
Totalt	456	494,6	7,8 %

Omstilling ved MN (inkl. ekstern finansiering, men ekskl. Unifob)

	1995	2005	% vekst
Vitensk.	248,6	239,4	-3,8 %
Rekruttering	108,6	242	55,1 %
Tekniske	136,5	116,5	-17,2 %
Adm.	74,6	78,4	4,8 %
Andre	8	2,4	-233,3 %
Totalt	576,3	678,7	15,1 %

UNIVERSITETET I BERGEN

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Orienteringssak: III f

Fakultetsstyremøte: 23.5.2007

REKNESKAP PR. MARS 2007

Hovudstruktur i rapporteringa

Fakultetet sin økonomi er frå 2007 strukturert i følgjande verksemder:

- Bevilgningsfinansiert verksemd (BFV) som består av to delar:
 - Departementsfinansiert verksemd (DFV). Dette er tilskotet frå KD med tillegg av inntekter frå andre departement og inntekter ved klinikkane, for husleige og andre såkalla instituttinntekter.
 - Forskningsrådsfinansiert verksemd (FFV) er inntektene frå Norges Forskningsråd.
- Eksternfinansiert verksemd (EFV) er inntektene frå EU, fonds- og legat, privat næringsliv, organisasjonar og andre delar av offentleg sektor.

Rapporteringa til fakultetsstyret følgjer denne inndelinga. Rapporten omtalar ikkje aktivitet ved Unifob AS og i Randsona. Prosjekt der prosjektleiar har hovudstilling i UiB og som er eit samarbeid mellom UiB og Unifob, samt alle basistilskot og egedelar til SFF i Unifob og til Sars vert rekneskapsført på fakultet 19 – Felles forskningsattsinger. Ansvar for å følgje opp denne aktiviteten er flytta frå fakultet/institutt til UiB-sentralt.

Samandrag

Samla budsjetttramme for MN-fakultetet er pr mars 592 875 600 kroner. Dette fordeler seg med 409 875 600 på DFV, 108 500 000 på FFV og 74 500 000 på EFV (viser til vedlegg).

Rapporten viser at det har vore eit underforbruk på 7,16 millionar kroner i høve til budsjett ved den departementsfinansierte verksemda. Det har både vore høgare inntekter og lågare kostnadar enn budsjettet. Deler av avvika skuldast dei nye avskrivingsreglane, og deler skuldast periodisering, tidsavvik og forsiktig bruk.

Ved den forskningsrådsfinansierte verksemda var det pr mars eit positivt avvik på 9,7 millionar kroner, medan det ved den eksternfinansierte verksemda var eit positivt kostnadsavvik på 3,64 millionar kroner. Desse avvika kjem òg av periodisering, tidsavvik og forsiktig bruk, og kjem til å jamne seg ut i løpet av året.

Departementsfinansiert verksemd (DFV)

I den departementsfinansierte verksemda har fakultetet eit budsjett på 409,88 millionar kroner. 386,66 millionar av dette er inntekter frå KD, 13,01 er anslag for ekstra instituttinntekter, kr 593 000 er overføring frå 2006, medan 9,62 millionar kroner er inntekter av teknisk karakter grunna nye rekneskapsrutinar.¹

Tabell 1 Rekneskap pr mars DFV

		Årsbudsjett	Budsjett hittil i år	Regnskap hittil i år	Avvik hittil i år	Avvik %	
1.	Innt.	3 inntekter	-409.282.600	-102.996.635	-104.949.223	1.952.588	1,9%
		Sum	-409.282.600	-102.996.635	-104.949.223	1.952.588	1,9%
	Kostn.	4 varek.	1.232.000	0	4.273.981	-4.273.981	
		5 lønn	291.555.800	75.749.790	75.456.306	293.484	0,4%
		6-7 adk.	75.055.200	21.493.200	14.549.862	6.943.338	32,3%
		8-9 annet	42.032.600	11.923.300	9.675.964	2.247.336	18,8%
		Sum	409.875.600	109.166.290	103.956.113	5.210.177	4,8%
Sum	593.000	6.169.655	-993.110	7.162.765	116,1%		
2.	Overf.	890 overf.	-593.000	-6.169.655	993.110	-7.162.765	-116,1%
		Sum	-593.000	-6.169.655	993.110	-7.162.765	-116,1%
	Sum	-593.000	-6.169.655	993.110	-7.162.765	-116,1%	
Sum total		0	0	0	0		

Detaljar rundt den departementsfinansierte verksemda

Pr mars viser rekneskapet at det har vore 993 000 kroner høgare inntekt enn kostnader i perioden.

I høve til budsjett viser tabell 1 eit positivt avvik på 7,16 millionar kroner, dvs at det har vore høgare inntekter (1,9 %) og lågare kostnader (4,8 %) enn budsjettert.

Inntektsavviket på 1,95 millionar kroner skuldast dei nye avskrivingsrutinane. Dersom ein ser bort frå desse rutinane ville vi hatt eit negativt inntektsavvik. Pga. lågare dekningsgrad på universitetsstipendiatar har vi eit negativt inntektsavvik på 2,56 millionar kroner på prosjekt 720006.

Avviket på art 4xxx – varekostnad er på - 4,27 millionar kroner, og kan fullt ut tilskrивast dei nye avskrivingsrutinane. Ideelt sett skulle rekneskapet på denne arten vore null ved månadsavslutning, men grunna tregheit i systemet er den ikkje det. Det meste av dette avviket går mot det positive inntektsavviket.

Fakultetet sitt lønsbudsjett utgjer 71 % av det totale budsjettet. Pr mars er det her eit relativt lågt avvik på 300 000 kroner eller 0,4 %.

På art 6-7xxx ser vi eit stort positivt avvik på 6,9 millionar kroner. 4,8 millionar av dette skuldast tidsavvik mellom budsjett og rekneskap i høve til fartøydriften. Det resterande skuldast andre tidsavvik og forsiktig bruk.

Det positive avviket på 2,2 millionar kroner på art 9xxx – internhandel skuldast lågare interne kostnader enn budsjettert.

¹ Frå 2007 er avskrivningar inkl. i internstyringa. Føremålet med dette er at rekneskapet betre skal vise dei totalverdiane institusjonen disponerer, og at kostnaden for større investeringar skal delast over investeringa si økonomiske levetid og ikkje berre utgiftsførast i det året den vert føretatt. Viser til Rekneskapsrapport pr februar 2007 for utfyllande informasjon om avskrivningar.

Tabell 2 Investeringar pr mars 2007

		Årsbudsjett	Budsjett hittil i år	Regnskap hittil i år	Avvik hittil i år	Avvik %	
1.	4 varek.	4000 Budsjett varekostnad	11.100.500	4.472.900	0	4.472.900	100,0%
		4661 Andre installasjoner	0	0	53.860	-53.860	
		4711 Tekn./vitensk. Utstyr, kjøp 8 år	946.300	550.000	2.870.131	-2.320.131	-421,8%
		4712 Tekn./vitensk. Utstyr, kjøp 4 år	0	0	78.923	-78.923	
		4713 Tekn./vitensk. Utstyr, kjøp 12 år	875.800	0	65.610	-65.610	
		4721 Datautstyr, kjøp	1.054.000	160.000	601.669	-441.669	-276,0%
		4722 Audiovisuelt utstyr, kjøp	0	0	14.260	-14.260	
		4723 Dataprogrammer/Lisenser	145.000	20.000	1.120	18.880	94,4%
		4724 Tele- og annet komm. utstyr, kjøp	0	0	4.446	-4.446	
		4733 Inventar, kjøp	64.900	0	354.443	-354.443	
		4799 Ikke plassert utstyr	0	0	1.912.696	-1.912.696	
Sum total		14.186.500	5.202.900	5.957.157	-754.257	-14,5%	

Sidan det frå 2007 er innført avskrivningar i rekneskapet, vil ikkje dei totale investeringane lenger vise i resultatrekneskapet. Tabell 2 viser difor fakultetet sine investeringar. Per mars har fakultetet ein investeringskostnad på 5,96 millionar kroner. Dette er 754 000 kroner høgare enn budsjettert.

Forskningsrådsfinansierte verksemd (FFV)

Tabell 3 Rekneskap pr mars FFV

		Årsbudsjett	Budsjett hittil i år	Regnskap hittil i år	Avvik hittil i år	Avvik %	
1.	Innt.	3 inntekter	-108.500.000	-13.035.950	-16.157.593	3.121.643	23,9%
		Sum	-108.500.000	-13.035.950	-16.157.593	3.121.643	23,9%
	Kostn.	4 varek.	8.570.000	242.500	1.381.444	-1.138.944	-469,7%
		5 lønn	56.167.100	16.038.900	15.180.741	858.159	5,4%
		6-7 adk.	28.740.900	9.438.392	3.902.429	5.535.963	58,7%
		8-9 annet	23.116.900	5.883.008	4.556.504	1.326.504	22,5%
		Sum	116.594.900	31.602.800	25.021.118	6.581.682	20,8%
		Sum	8.094.900	18.566.850	8.863.525	9.703.325	52,3%
2.	Overf.	890 overf.	-8.094.900	-18.566.850	-8.863.525	-9.703.325	-52,3%
		Sum	-8.094.900	-18.566.850	-8.863.525	-9.703.325	-52,3%
		Sum	-8.094.900	-18.566.850	-8.863.525	-9.703.325	-52,3%
Sum total		0	0	0	0		

Detaljar rundt den forskningsrådsfinansierte verksemda

Tabell 3 viser at fakultetet har hatt eit negativt driftsresultat på 8,9 millionar kroner i den forskningsrådsfinansierte verksemda. Årsaka til dette er at Forskningsrådet betalar ut tilskot på etterskot (vanlegvis april, august og desember). Kostnadane vil av denne grunn normalt være høgare enn inntektene store deler av året. Dette er imidlertid tatt høgde for i periodiseringa av budsjettet. I høve til budsjett er det derimot eit positivt avvik på 9,7 millionar kroner ved den forskningsrådsfinansierte verksemda. Dette fordeler seg med 3,1 millionar i positivt inntektsavvik og 6,6 millionar i positivt kostnadsavvik.

Inntektsavviket skuldast periodisering, og vil jamne seg ut utover året. Kostnadsavviket kan i stor grad forklarast med forsiktig bruk i byrjinga av året, periodisering og andre tidsavvik. Når det gjeld lønskostnadar er det eit positivt avvik på 5,4 % som kan forklarast med periodisering.

Eksternfinansiert verksemd (EFV)

Tabell 4 Rekneskap pr. mars EFV

		Årsbudsjett	Budsjett hittil i år	Regnskap hittil i år	Avvik hittil i år	Avvik %
1. Innt.	3 inntekter	-74.500.000	-13.588.670	-9.944.554	-3.644.116	-26,8%
	Sum	-74.500.000	-13.588.670	-9.944.554	-3.644.116	-26,8%
Kostn.	4 varek.	700.000	210.000	320.656	-110.656	-52,7%
	5 lønn	16.996.000	4.970.280	4.684.293	285.988	5,8%
	6-7 adk.	51.707.700	5.924.640	2.682.247	3.242.393	54,7%
	8-9 annet	5.096.300	2.483.750	2.257.358	226.392	9,1%
	Sum	74.500.000	13.588.670	9.944.554	3.644.116	26,8%
Sum	0	0	0	0		
Sum total	0	0	0	0		

Detaljar rundt den eksternfinansierte verksemda

Sidan inntekter alltid skal vere lik aktivitet (kostnadar) vert prosjekta saldert kvar månad. Ved den eksternfinansierte verksemda vert alle prosjekta saldert på ein inntektsart (artsklasse 3), i motsetnad til i den forskningsrådsfinansierte verksemda der prosjekta vert saldert på ei eiga linje. Inntektsavviket vil difor alltid vere lik kostnadsavviket. Prosjektsaldoen som er overført til april er 16,9 millionar kroner. Det vil seie at inntekter pr mars er 16,9 millionar kroner høgare enn kostnadar. (Saldo overført frå 2006 (15,4 mill) er inkludert i desse inntektene.)

Kostnadsavviket er på totalt 3,6 millionar kroner. Dette skuldast i hovudsak forsiktig bruk og periodisering. Totalt lønsavvik er på 5,8 %.

Vedlegg

Total budsjettramme for 2007:

Departementsfinansiert ramme:		
KD: grunnramme:	322 391 000	Stabil utover året.
avsetning til universitetsstipendiatar:	59 144 000	Avhengig av tal tilsette stipendiatar.
øyremerka tildelingar:	5 123 000	Kan komme nye tildelingar utover året.
Instituttinntekter/planlagde meirinntekter:	13 006 300	Anslag for ekstra inntekter. Usikre.
Overføring frå 2006:	593 000	
Inntekt grunna avskrivning:	9 618 300	Inntekter av teknisk karakter som sørgjer for at avskrivningane ikkje får realøkonomiske konsekvensar.
Departementsfinansiert ramme (DFV):	409 875 600	69,1 % av total budsjettramme.
Forskningsrådsfinansiert ramme (FFV):	108 500 000	18,3 % av total budsjettramme.
Eksternfinansiert ramme (EFV):	74 500 000	12,6 % av total budsjettramme.
Total budsjettramme ved MN-fakultetet	592 875 600	

Departementsfinansiert verksemd (DFV) etter ansvarstad og artsklasse:

		Årsbudsjett	Budsjett hittil i år	Regnskap hittil i år	Avvik hittil i år	Avvik %
1200	3 inntekter	-47.354.300	-11.882.200	-16.284.075	4.401.875	37,0%
	4 varek.	0	0	0	0	
	5 lønn	7.114.800	1.947.100	1.429.899	517.201	26,6%
	6-7 adk.	8.502.200	6.096.300	1.839.169	4.257.131	69,8%
	8-9 annet	11.021.500	3.352.900	2.614.915	737.985	22,0%
	890 overf.	20.765.800	-6.169.655	993.110	-7.132.965	-116,2%
	Sum	50.000	-6.655.555	-9.406.982	2.751.427	42,0%
1201	3 inntekter	-11.231.700	-2.862.300	-2.911.667	49.367	1,7%
	4 varek.	0	0	0	0	
	5 lønn	9.981.300	2.605.500	2.896.391	-290.891	-11,2%
	6-7 adk.	750.800	152.700	237.814	-85.114	-55,7%
	8-9 annet	499.600	119.900	122.459	-2.559	-2,1%
	Sum	0	15.800	344.997	-329.197	-2083,5%
	1211	3 inntekter	-32.366.500	-8.664.600	-8.071.003	-593.597
4 varek.		0	0	17.355	-17.355	
5 lønn		32.795.700	8.522.400	7.997.305	525.095	6,2%
6-7 adk.		4.243.000	541.100	479.598	61.502	11,4%
8-9 annet		1.377.800	664.700	357.041	307.659	46,3%
890 overf.		-6.050.000	0	0	0	
Sum		0	1.063.600	780.296	283.304	26,6%
1212	3 inntekter	-33.316.200	-9.457.035	-8.620.976	-836.059	-8,8%
	4 varek.	0	0	954.200	-954.200	
	5 lønn	25.597.000	6.664.590	7.119.868	-455.278	-6,8%
	6-7 adk.	9.850.200	1.369.800	709.597	660.204	48,2%
	8-9 annet	2.250.000	486.000	394.558	91.443	18,8%
	890 overf.	-4.381.000	0	0	0	
	Sum	0	-936.645	557.245	-1.493.890	-159,5%
1224	3 inntekter	-42.200.000	-10.347.800	-12.131.359	1.783.559	17,2%
	4 varek.	0	0	1.782.002	-1.782.002	
	5 lønn	35.360.600	9.355.300	9.648.326	-293.026	-3,1%
	6-7 adk.	5.770.300	1.769.100	1.581.206	187.894	10,6%
	8-9 annet	4.414.400	1.239.500	1.133.691	105.809	8,5%
	890 overf.	-3.345.300	0	0	0	
	Sum	0	2.016.100	2.013.867	2.233	0,1%
1231	3 inntekter	-43.186.800	-10.651.300	-10.106.933	-544.367	-5,1%
	4 varek.	1.232.000	0	71.813	-71.813	
	5 lønn	30.528.800	7.897.700	7.861.681	36.019	0,5%
	6-7 adk.	7.020.000	2.160.400	2.474.057	-313.657	-14,5%
	8-9 annet	6.489.500	1.600.300	1.122.191	478.109	29,9%
	890 overf.	-2.083.500	0	0	0	
	Sum	0	1.007.100	1.422.809	-415.709	-41,3%
1232	3 inntekter	-27.707.300	-6.562.300	-6.923.179	360.879	5,5%
	4 varek.	0	0	25.395	-25.395	
	5 lønn	19.994.800	5.546.500	5.551.227	-4.727	-0,1%
	6-7 adk.	3.671.400	1.263.200	1.329.335	-66.135	-5,2%
	8-9 annet	2.004.500	530.500	337.701	192.800	36,3%

	890 overf.	2.036.600	0	0	0	
	Sum	0	777.900	320.478	457.422	58,8%
1244	3 inntekter	-21.298.900	-4.649.400	-4.246.304	-403.096	-8,7%
	4 varek.	0	0	515.915	-515.915	
	5 lønn	21.417.000	5.297.500	5.050.743	246.757	4,7%
	6-7 adk.	3.578.900	702.900	666.502	36.398	5,2%
	8-9 annet	1.621.800	1.233.400	640.702	592.698	48,1%
	890 overf.	-5.368.800	0	0	0	
	Sum	-50.000	2.584.400	2.627.558	-43.158	-1,7%
1250	3 inntekter	-52.595.100	-12.353.800	-13.203.970	850.170	6,9%
	4 varek.	0	0	0	0	
	5 lønn	40.800.000	10.154.400	10.071.999	82.401	0,8%
	6-7 adk.	10.977.200	2.332.300	2.394.255	-61.955	-2,7%
	8-9 annet	2.780.000	-24.000	-830.787	806.787	3361,6%
	890 overf.	-1.962.100	0	0	0	
	Sum	0	108.900	-1.568.503	1.677.403	1540,3%
1260	3 inntekter	-96.204.700	-25.253.800	-22.132.056	-3.121.744	-12,4%
	4 varek.	0	0	907.301	-907.301	
	5 lønn	66.144.700	17.300.000	17.589.971	-289.971	-1,7%
	6-7 adk.	20.691.200	5.105.400	2.838.330	2.267.070	44,4%
	8-9 annet	9.573.500	2.720.100	3.492.798	-772.698	-28,4%
	890 overf.	-204.700	0	0	0	
	Sum	0	-128.300	2.696.344	-2.824.644	-2201,6%
1292	3 inntekter	-1.821.100	-312.100	-317.700	5.600	1,8%
	5 lønn	1.821.100	458.800	238.896	219.905	47,9%
	8-9 annet	0	0	290.695	-290.695	
	Sum	0	146.700	211.891	-65.191	-44,4%
	Sum total	0	0	0	0	

Forskningsrådsfinansiert verksemd (FFV) etter ansvarsstad og artsklasse:

		Årsbudsjett	Budsjett hittil i år	Regnskap hittil i år	Avvik hittil i år	Avvik %
1200	3 inntekter	32.289.000	0	-833.334	833.334	
	6-7 adk.	-33.122.300	0	0	0	
	8-9 annet	1.850.000	0	0	0	
	890 overf.	-1.016.700	-265.150	833.334	-1.098.484	-414,3%
	Sum	0	-265.150	0	-265.150	-100,0%
1211	3 inntekter	-10.705.400	-1.560.400	-1.151.656	-408.744	-26,2%
	4 varek.	0	0	50.832	-50.832	
	5 lønn	5.656.400	1.797.900	1.413.203	384.697	21,4%
	6-7 adk.	2.261.500	185.300	16.083	169.217	91,3%
	8-9 annet	1.433.400	877.200	358.924	518.276	59,1%
	890 overf.	1.354.100	-964.400	-687.386	-277.014	-28,7%
	Sum	0	335.600	0	335.600	100,0%
1212	3 inntekter	-20.652.500	-829.150	-1.296.484	467.334	56,4%
	4 varek.	170.000	45.000	8.112	36.888	82,0%
	5 lønn	10.814.800	2.915.700	2.765.485	150.215	5,2%
	6-7 adk.	3.147.400	674.000	461.165	212.835	31,6%

	8-9 annet	6.685.500	1.083.600	924.415	159.185	14,7%
	890 overf.	-165.200	-3.741.600	-2.862.693	-878.907	-23,5%
	Sum	0	147.550	0	147.550	100,0%
1224	3 inntekter	-25.354.200	-730.800	-2.504.259	1.773.459	242,7%
	4 varek.	0	0	586.688	-586.688	
	5 lønn	9.104.000	2.425.400	2.553.581	-128.181	-5,3%
	6-7 adk.	13.384.300	2.857.300	467.308	2.389.992	83,6%
	8-9 annet	3.023.000	742.400	583.946	158.454	21,3%
	890 overf.	-157.100	-5.294.300	-1.687.264	-3.607.036	-68,1%
	Sum	0	0	0	0	
1231	3 inntekter	-12.375.900	-4.948.100	-4.699.605	-248.495	-5,0%
	4 varek.	525.000	0	28.587	-28.587	
	5 lønn	5.268.600	1.475.200	1.737.136	-261.936	-17,8%
	6-7 adk.	4.047.500	485.100	396.414	88.686	18,3%
	8-9 annet	2.077.900	436.100	462.596	-26.496	-6,1%
	890 overf.	456.900	2.551.700	2.074.872	476.828	18,7%
	Sum	0	0	0	0	
1232	3 inntekter	-11.961.700	-556.800	-704.114	147.314	26,5%
	4 varek.	4.120.000	147.500	389.544	-242.044	-164,1%
	5 lønn	3.578.100	939.800	943.652	-3.852	-0,4%
	6-7 adk.	3.265.500	467.700	451.081	16.619	3,6%
	8-9 annet	1.839.800	-14.200	288.706	-302.906	-2133,1%
	890 overf.	-841.700	-984.000	-1.368.869	384.869	39,1%
	Sum	0	0	0	0	
1244	3 inntekter	-2.400.800	-375.800	-356.000	-19.800	-5,3%
	4 varek.	190.000	0	36.338	-36.338	
	5 lønn	1.708.800	344.000	307.509	36.491	10,6%
	6-7 adk.	1.107.700	530.700	379.273	151.427	28,5%
	8-9 annet	-406.300	-30.100	-85.882	55.782	185,3%
	890 overf.	-199.400	-199.400	-281.238	81.838	41,0%
	Sum	0	269.400	0	269.400	100,0%
1250	3 inntekter	-30.000.000	-1.041.100	-1.514.574	473.474	45,5%
	4 varek.	1.600.000	0	198.711	-198.711	
	5 lønn	9.458.300	2.888.000	2.876.914	11.086	0,4%
	6-7 adk.	21.861.500	2.107.992	1.044.030	1.063.962	50,5%
	8-9 annet	3.280.200	1.778.308	1.499.388	278.920	15,7%
	890 overf.	-6.200.000	-5.733.200	-4.104.469	-1.628.731	-28,4%
	Sum	0	0	0	0	
1260	3 inntekter	-27.338.500	-2.993.800	-3.097.567	103.767	3,5%
	4 varek.	1.965.000	50.000	82.632	-32.632	-65,3%
	5 lønn	10.578.100	3.252.900	2.583.261	669.639	20,6%
	6-7 adk.	12.787.800	2.130.300	687.075	1.443.225	67,7%
	8-9 annet	3.333.400	1.009.700	524.410	485.290	48,1%
	890 overf.	-1.325.800	-3.936.500	-779.811	-3.156.689	-80,2%
	Sum	0	-487.400	0	-487.400	-100,0%
Sum total		0	0	0	0	

Eksternfinansiert verksemd (EFV) etter ansvarsstad og artsklasse:

		Årsbudsjett	Budsjett hittil i år	Regnskap hittil i år	Avvik hittil i år	Avvik %
1200	3 inntekter	-19.064.900	-1.592.400	-880.311	-712.089	-44,7%
	5 lønn	1.661.200	398.700	509.376	-110.676	-27,8%
	6-7 adk.	16.803.700	198.000	165.504	32.496	16,4%
	8-9 annet	600.000	165.900	205.430	-39.530	-23,8%
	Sum	0	-829.800	0	-829.800	-100,0%
1211	3 inntekter	-1.712.300	-533.400	-606.123	72.723	13,6%
	5 lønn	1.361.700	525.900	479.350	46.550	8,9%
	6-7 adk.	44.600	12.900	11.728	1.172	9,1%
	8-9 annet	306.000	82.700	115.046	-32.346	-39,1%
	Sum	0	88.100	0	88.100	100,0%
1212	3 inntekter	-949.800	-163.600	206.577	-370.177	-226,3%
	5 lønn	102.600	25.000	0	25.000	100,0%
	6-7 adk.	845.500	138.400	19.126	119.274	86,2%
	8-9 annet	1.700	200	-225.703	225.903	112951,6%
	Sum	0	0	0	0	
1224	3 inntekter	-9.461.000	-2.009.800	-1.220.162	-789.639	-39,3%
	4 varek.	0	0	46.503	-46.503	
	5 lønn	2.082.600	674.400	675.177	-777	-0,1%
	6-7 adk.	6.962.400	1.236.500	372.772	863.728	69,9%
	8-9 annet	416.000	98.900	125.709	-26.809	-27,1%
	Sum	0	0	0	0	
1231	3 inntekter	-1.169.500	-185.700	-203.274	17.574	9,5%
	5 lønn	109.500	29.800	29.884	-84	-0,3%
	6-7 adk.	942.800	58.400	74.318	-15.918	-27,3%
	8-9 annet	117.200	97.500	99.071	-1.571	-1,6%
	Sum	0	0	0	0	
1232	3 inntekter	-3.288.900	-930.800	-1.058.913	128.113	13,8%
	4 varek.	0	0	97.421	-97.421	
	5 lønn	1.650.600	476.900	543.315	-66.415	-13,9%
	6-7 adk.	1.521.900	361.500	314.491	47.009	13,0%
	8-9 annet	116.400	92.400	103.687	-11.287	-12,2%
	Sum	0	0	0	0	
1244	3 inntekter	-2.192.100	-550.800	-284.282	-266.518	-48,4%
	4 varek.	0	0	2.249	-2.249	
	5 lønn	1.178.900	345.200	215.007	130.193	37,7%
	6-7 adk.	975.000	82.900	23.290	59.610	71,9%
	8-9 annet	38.200	10.800	43.736	-32.936	-305,0%
	Sum	0	-111.900	0	-111.900	-100,0%
1250	3 inntekter	-20.000.000	-3.647.670	-3.306.265	-341.405	-9,4%
	4 varek.	700.000	210.000	174.292	35.708	17,0%
	5 lønn	4.272.600	1.166.780	1.090.925	75.855	6,5%
	6-7 adk.	12.809.500	591.340	419.763	171.577	29,0%
	8-9 annet	2.217.900	1.679.550	1.621.285	58.265	3,5%
	Sum	0	0	0	0	
1260	3 inntekter	-16.661.500	-3.974.500	-2.591.801	-1.382.699	-34,8%
	4 varek.	0	0	192	-192	

5 lønn	4.576.300	1.327.600	1.141.260	186.340	14,0%
6-7 adk.	10.802.300	3.244.700	1.281.254	1.963.446	60,5%
8-9 annet	1.282.900	255.800	169.096	86.704	33,9%
Sum	0	853.600	0	853.600	100,0%
Sum total	0	0	0	0	

Oversikt over stadskodar:

Sted	Stedsbeskrivelse
001200	MN - fordelingssted
001201	Det mat.-nat.fak.sekr.
001211	Matematisk institutt
001212	Institutt for informatikk
001224	Institutt for fysikk og teknologi
001231	Kjemisk institutt
001232	Molekylærbiologisk institutt
001244	Geofysisk institutt
001250	Institutt for geovitenskap
001260	Institutt for biologi
001292	NIFES

UNIVERSITETET I BERGEN

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Arkivkode: 011.3

Saksnr.:

Fakultetsstyresak: **51**

Møte: 23. mai 2007

MØTEPLAN FOR HØSTSEMESTERET 2007

Følgende møteplan er foreslått for høstsemesteret 2007:

onsdag 29. august
onsdag 12. september (budsjett)
onsdag 24. oktober
onsdag 28. november
onsdag 19. desember (tildeling)

Bergen, 14. mai 2007

HIL

P:\DOKUMENT\HILDE\Fakstyret\Moteplan_2007_H_styret.doc

Kjell A. Sælen
fakultetsdirektør

UNIVERSITETET I BERGEN

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Arkivkode: 212.11

Saksnr.: 07/5504/MN

Fakultetsstyresak: **52**

Møte: 23. mai 2007

**PROFESSOR/FØRSTEAMANUENSIS I ANVENDT OG BEREKNINGS-
ORIENTERT MATEMATIKK (RESERVOARMEKANIKK/INDUSTRIELL
MATEMATIKK) – UTLYSING**

Matematisk institutt oversender i ekspedisjon av 3. mai 2007 begrunnelse, forslag til stillingsomtale og utlysning av en stilling som professor/førsteamanuensis i anvendt og beregningsorientert matematikk (reservoarmekanikk/industriell matematikk).

Instituttet skriver:

”Matematisk institutt ber om at det lyses ut en stilling som professor/førsteamanuensis i reservoarmekanikk/industriell matematikk.

Bakgrunnen for utlysningen er en strategisk satsing mot CO2-relatert forskning, en styrking av grunnleggende kompetanse innen matematisk og numerisk modellering av strømningsprosesser i porøse medium. Med utlysning av denne stillingen ønsker en å foregripe kommende avgang innen fagfeltet.”

Det vises for øvrig til vedlagte begrunnelse.

FORSLAG TIL VEDTAK:

Fakultetsstyret vedtok enstemmig, i samsvar med forslag fra Matematisk institutt, å lyse ut en stilling som professor/førsteamanuensis i anvendt og beregningsorientert matematikk (reservoarmekanikk/industriell matematikk).

Fakultetsstyret vedtok videre å godkjenne det fremlagte forslaget til stillingsomtale.

Bergen, 14. mai 2007

HIL
P:\DOKUMENT\HILDE\Stillinger\Professor\UTLYS\anv-og-beregn_matem_reservoarmek_07_styret.doc

Kjell A. Sælen
fakultetsdirektør

Professor/førstemanuensis i anvend og utrekningsorientert matematikk (reservoarmekanikk/industriell matematikk)

Ved Matematisk institutt er det ledig eit professorat i anvend og utrekningsorientert matematikk (reservoarmekanikk/industriell matematikk). Dersom ingen av søkjarane vert funne kvalifiserte for professoratet vil dei kunne verte vurderte for ei stilling som førsteamanuensis. Det bør opplysast i søknaden om ei stilling som førsteamanuensis er av interesse.

Stillinga inngår i forskargruppa i anvend og utrekningsorientert matematikk. Vi søker ein aktiv forskar med tydeleg innretning av sin vitenskaplege produksjon mot internasjonale peer-review-kanalar.

Det vil verte lagt vekt på erfaring i leiing av forskingsprosjekt, koordinering av forskingsaktivitet og dessutan erfaring frå forskingsstrategisk arbeid. Det vil vidare verte lagt vekt på dokumentert vilje og evne til samarbeid.

Løn for professorar etter ltr. 64–67 (kode 1013) i statens sitt lønsregulativ, for tida kr 467 700–494 000 pr. år brutto. Frå dette går pensjonsinnskott med kr 9 358–9 884 p.a. Førstemanuensar vert lønte etter ltr. 56–59 (kode 1011), for tida kr 403 500–425 800. For særleg kvalifiserte søkjarar kan det verte aktuelt å vurdere høgare løn.

Ei stillingsomtale med nærare presisering av fagkrins og ansvarsområde, særlege plikter og andre tilhøve som det vert lagt vekt på ved tilsetjinga, er tilgjengeleg på nettadressa:

http://www.uib.no/mnfa/stillingsomtaler/professorat/anv-og-beregn_matem_reservoarmek_07_norsk.htm
http://www.uib.no/mnfa/stillingsomtaler/professorat/anv-og-beregn_matem_reservoarmek_07_norsk.pdf

Utfyllande opplysningar om stillinga kan ein få ved å vende seg til nestleiar ved Matematisk institutt, professor Helge Dahle, på telefon (+47) 55 58 48 56, eller e-post helge.dahle@math.uib.no, eller til leiar for gruppa for anvend og utrekningsorientert matematikk, professor Tor Sørevik, på telefon (+47) 55 58 41 72 eller e-post tor.sorevik@math.uib.no.

Professoren vert tilsett med plikt til å ta del i undervisning og eksamen etter dei studieordningane som gjeld til kvar tid og til utan godtgjersle å rette seg etter dei endringane som gjennom lov måtte bli vedtekne om fagkrins, pensjonsordning og aldersgrense.

Undervisningsspråket er til vanleg norsk.

Pedagogisk basisutdanning er eit krav for stillinga. Den som vert tilsett vil få tilbod om opplæring dersom kravet ikkje er oppfylt før tilsetjing.

Kvinner vert spesielt oppmoda om å søkje. Dersom dei sakkunnige finn at fleire søkjarar har tilnærma like kvalifikasjonar, vil reglane om kjønnskvoltering i personalreglementet for vitenskaplege stillingar verte følgde.

Den statlege arbeidsstyrken skal i størst mogleg grad spegle mangfaldet i befolkninga. Det er difor eit personalpolitisk mål å få ei balansert alders- og kjønnsamansetjing og rekruttere personar med innvandrarbakgrunn. Personar med innvandrarbakgrunn vert oppmoda om å søkje stillinga.

Universitetet i Bergen nyttar "meroffentlighet" ved tilsetjing i vitenskaplege stillingar.

Den som vert tilsett må rette seg etter dei retningslinene som til kvar tid gjeld for stillinga.

Søknaden skal skrivast på engelsk. Den skal sendast inn i 5 eksemplar og må innehalde eit fullstendig oversyn over utdanning, tidlegare stillingar og anna verksemd (CV), og ei fullstendig liste over vitenskaplege arbeid med opplysning om kvar dei er offentleggjorde. Søkjarar må oppgjere dei vitenskaplege arbeida eller delane r av arbeida som det skal leggjast særleg vekt på ved vurderinga. Desse bør ikkje vere fleire enn 15. Søknaden må innehalde oversyn over vedlegg som dokumenterer søkjaren sine pedagogiske kvalifikasjonar.

Søkjarane må sende inn 5 eksemplar av vitenskaplege arbeid – trykte eller utrykte – som dei ønskjer det skal verte teke omsyn til ved vurderinga, og ei liste over desse i 5 eksemplar med opplysning om kvar dei er offentleggjorde. Dei vitenskaplege arbeida skal vere nummererte og sorterte i 5 like bunkar, og skal sendast til **Matematisk institutt**, innan ein månad etter søknadsfristen.

Ei rettleiing for søkjarar til professorat finn ein ved å klikke på denne lenka:

http://www.uib.no/mnfa/regler/veiled_sokere.html

Ein viser elles til "Midlertidige regler om fremgangsmåten ved tilsetting i professorater", som kan lastast ned frå internettet: <https://regler.uib.no/regelsamling/show.do?id=329>

Søknaden skal sendast saman med kopiar av vitnemål til **Matematisk institutt**, Universitetet i Bergen, Johs. Bruns g. 12, NO-5008 Bergen, Noreg. Ver venleg å ikkje sende inn søknadar på e-post.

Søknadsfrist: 30. august 2007.

Søknaden skal merkast: 07/5504.

Professor/førsteamanuensis i anvendt og beregningsorientert matematikk (reservoarmekanikk/industriell matematikk)

Stillingsomtale

Matematisk institutt har for tiden 32 faste vitenskapelige stillinger, som fordeler seg med 11 i ren matematikk og matematikdidaktikk, 15 i anvendt og beregningsorientert matematikk og 6 i statistikk. Instituttet har også 6 administrative stillinger. I tillegg kommer bistillinger, stipendiater, postdoktorstillinger og eksternt lønnete stillinger.

Gruppen i anvendt og beregningsorientert matematikk ble opprettet i 2005 gjennom en sammenslåing av gruppene for numerisk analyse ved Institutt for informatikk og anvendt matematikk ved Matematisk institutt. Med denne grupperingen tar Universitetet i Bergen sikte på å etablere et internasjonalt ledende miljø og et nasjonalt tyngdepunkt innen matematisk og numerisk modellering og analyse.

Gruppen i anvendt og beregningsorientert matematikk er i dag involvert i mange ulike forskningsfelt. De største faggruppene er innen vitenskapelige beregninger (scientific computing), hydrodynamikk/havmodellering og reservoarmekanikk/industriell matematikk. Matematisk modellering og analyse er sentralt for alle retningene.

Denne stillingen vil være rettet mot forskningsaktivitet innen *matematisk/numerisk modellering av strømningsprosesser i porøse medium*, og den som blir tilsatt må ha forskningskompetanse på området. Dette er et sentralt forskningsfelt for grupperingen i anvendt og beregningsorientert matematikk, som Matematisk institutt av strategiske grunner ønsker å styrke. Spesielt er dette motivert i en økt satsing på forskning knyttet til geologisk lagring av CO₂, men instituttet ønsker samtidig å styrke den grunnleggende modelleringskompetansen rettet mot strømningsprosesser i porøse medium. Stillingen skal samtidig bidra til å styrke undervisnings- og veiledningskapasiteten innen studieprogrammet for anvendt og beregningsorientert matematikk.

Gruppen i anvendt og beregningsorientert matematikk har samarbeid med industri og forskningsinstitutt, og deltar i en rekke eksterne forskningsprosjekt. Gruppen bidrar vesentlig til Center for Integrated Petroleum Research (CIPR), som er et av Universitetet i Bergens sentre for fremragende forskning. Den som blir tilsatt i stillingen blir forventet å bidra til å styrke forskningsaktiviteten innen reservoarmekanikk/industriell matematikk. Samtidig blir det forventet at stillingen også vil styrke forbindelsen Matematisk institutt har med CIPR. Det vil i tillegg bli lagt vekt på at den som tilsettes har evne til å etablere og gjennomføre eksternt-finansierte prosjekter.

Professoren/førsteamanuensen tilsettes med plikt til å delta i undervisningen, både på lavere- og høyeregradsemne. Utover dette skal vedkommende også delta fullt ut i instituttets øvrige aktiviteter. Det vil bli lagt vekt på at den som tilsettes må kunne undervise også i våre begynnerkurs.

Undervisningspråket er til vanlig norsk. Det kreves derfor at den som tilsettes kan undervise på norsk eller et annet skandinavisk språk innen to år etter tilsetting.

Den som tilsettes må ha pedagogisk basisutdanning, men søkere som ikke oppfyller dette kravet ved tilsetting, får tilbud om opplæring og må dokumentere at utdanningen er fullført innen ett år etter tilsetningsdato. Fristen er to år for den som ved tilsetting ikke behersker et skandinavisk språk.

Det tidligere akademiske kollegium understreket at pedagogiske kvalifikasjoner skal tillegges reell vekt ved tilsetting i vitenskapelige toppstillinger. Søkerne må derfor dokumentere sine egne pedagogiske kvalifikasjoner. Dette kan for eksempel gjøres ved innsending av:

- dokumentasjon for gjennomført pedagogisk utdanning
- evalueringsrapporter av søkerens undervisning
- oversikt over undervisningsomfang og -nivå
- oversikt over hovedfags- og doktorgradsveiledning og resultat
- mottatte studentpriser
- egne pedagogiske publikasjoner
- egne undervisningskompendier og undervisningsmaterieell
- rapporter som viser deltaking i prosjekt knyttet til utvikling av undervisning, som alternative undervisningsformer, veiledning eller læringsmiljø

Det henvises ellers til universitetets generelle regler om at innenfor sin normale arbeidsplikt og faglige kompetanse kan den som tilsettes også bli pålagt undervisning, veiledning og eksamensarbeid utenfor den organisasjonsenhet stillingen er knyttet til.

Dersom det er søkere av begge kjønn med tilnærmet like kvalifikasjoner, skal den kvinnelige søkeren, i tråd med kjønnskvoeringsreglene, settes foran den mannlige.

ooo000ooo

Professor/Associate Professor in Applied and Computational Mathematics (Reservoir Mechanics/Industrial Mathematics)

English translation

A professorship in Applied and Computational Mathematics (Reservoir Mechanics/ Industrial Mathematics) is open at the Department of Mathematics. If none of the applicants are found qualified for a full professorship, they may be evaluated for an associate professorship. Applicants should state in the application if an associate professorship is of interest.

The position is included in the in the Applied and Computational Mathematics Group. We search for an active researcher, whose scientific production aims at international peer review channels.

Applicants should have substantial research leadership experience as well as experience in coordinating research activities and in strategic research planning. Candidates should be able to demonstrate strong interpersonal skills and the ability to work and communicate well with others in a team environment.

Salary range for professors will be 64–67 (code 1013) on the government salary scale; currently NOK 467,700–494,000 gross p.a. An obligatory pension contribution of NOK 9,358–9,884 p.a. will be deducted and paid into the state pension scheme. Salary range for associate professors will be 56–59 (code 1011); currently NOK 403,500–425,800. In the case of particularly highly qualified applicants, a higher salary may be considered.

A description of the position with details of curriculum and area of responsibility, particular duties and other circumstances which will be stressed at the time of appointment, is available on the Internet:

http://www.uib.no/mnfa/stillingsomtaler/proffessorat/anv-og-beregn_matem_reservoarmek_07_engelsk.htm
http://www.uib.no/mnfa/stillingsomtaler/proffessorat/anv-og-beregn_matem_reservoarmek_07_engelsk.pdf

Further information about the position can be obtained from Professor Helge Dahle, Deputy Head of the Department of Mathematics (phone (+47) 55 58 48 56; e-mail helge.dahle@math.uib.no) or Professor Tor Sørveik, Head of the Applied and Computational Mathematics Group (phone (+47) 55 58 41 72; e-mail tor.sorevik@math.uib.no)

The successful applicant to the position will be required to take part in teaching and examination programmes in force at any time and to comply without additional remuneration with any amendments that may be introduced by legislation with regard to curriculum, pension schemes and retirement age.

The teaching language will normally be Norwegian.

Basic teaching training is a requirement. The successful candidate will be offered appropriate training if this requirement has not been met before the appointment.

Women in particular are invited to apply. If, in the opinion of the evaluation committee, several applicants have approximately equivalent qualifications, the rules on equal opportunities laid down in the Personnel Regulations for Academic Positions will be applied.

State employment shall reflect the multiplicity of the population at large to the highest possible degree. The University of Bergen has therefore adopted a personnel policy objective to ensure that we achieve a balanced age and sex composition and the recruitment of persons of various ethnic backgrounds. Persons of different ethnic backgrounds are therefore encouraged to apply for the position.

The University of Bergen applies the principles of public openness when recruiting staff to scientific positions.

The successful applicant must comply with the guidelines that apply to the position at any time.

The application is to be submitted in 5 copies and must contain a complete overview of the applicant's education, earlier positions and other activities (CV), along with a complete list of scholarly works and information about where these have been published. The applicant must name the scholarly works or parts of such works on which the committee should place special emphasis in its evaluation. These should not exceed 15 in number. The application must contain a list of attachments providing evidence of the applicant's teaching qualifications.

Applicants must submit 5 copies of all the scholarly works – published or unpublished – they wish to be evaluated with their application, along with 5 copies of a list of these works with information about where they have been published. These works shall be numbered and sorted into 5 identical bundles and shall be sent to the **Department of Mathematics** within one month of the expiry of the application deadline.

Guidelines for applicants to chairs can be downloaded from the Internet at:

http://www.uib.no/mnfa/regler/guidelines_for_applicants.html

Reference is made to "Rules of Procedure for Appointments to Chairs at the University of Bergen", which can be downloaded (in Norwegian only) from the Internet:

<https://regler.uib.no/regelsamling/show.do?id=329>

Applications, along with copies of diplomas and certificates, should be sent to **Department of Mathematics**, The University of Bergen, Johs. Bruns g. 12, NO-5008 Bergen, Norway. Please do not send applications by e-mail.

Closing date for applications: 30 August 2007.

Quote reference number: 07/5504.

Professor/Associate Professor in Applied and Computational Mathematics (Reservoir Mechanics/Industrial Mathematics)

Description of the position

The Department of Mathematics has 32 permanent faculty members, of which 11 in pure mathematics and mathematical didactics, 15 in applied and computational mathematics, and 6 in statistics. The department has 6 administrative staff members. In addition, there are a number of adjunct positions, PhD students and externally funded positions.

The research group in Applied and Computational Mathematics was established in 2005 through merging of the Numerical Analysis Group at the Department of Informatics and the Applied Mathematics Group at the Department of Mathematics. With the new group, the University of Bergen aims to establish an internationally leading environment and a national centre in applied mathematics and numerical modelling and analysis.

The Applied and Computational Mathematics Group is today involved in several research areas. These include scientific computing, hydrodynamics/ocean modelling and reservoir mathematics/industrial mathematics. Mathematical modelling and analysis are central for all these areas.

The announced position is directed towards research activity in mathematical/numerical modelling of flow and transport in porous media, and the successful applicant must document research activity in this field. Research in this area is central to the group of applied and computational mathematics, and the Department of Mathematics plans to strengthen the area for strategic reasons. This is in particular motivated by an increased research effort related to geological storage of CO₂. At the same time the Department of Mathematics plans to strengthen the basic competence with respect to modelling of flow and transport in porous media.

The successful applicant will also participate in teaching and supervision of students within the program for Applied and Computational Mathematics.

The Applied and Computational Mathematics Group has ongoing cooperation with industry and research institutions, and participates in several externally funded research projects. The group contributes significantly to the Centre for Integrated Petroleum Research (CIPR), which is one of the University of Bergen's Centres of Excellence. The successful applicant is expected to contribute significantly to the research activity within reservoir mechanics/industrial mathematics and, at the same time, strengthen the connection between the Department of Mathematics and CIPR. In addition, it is of importance that the successful applicant can teach undergraduate courses.

The successful applicant is required to teach and supervise at bachelor, master and PhD levels. In addition to the teaching and research duties, the successful applicant is supposed to fully take part in the other activities at the department.

The teaching language will normally be Norwegian. The successful applicant must be able to teach in Norwegian or one of the other Scandinavian languages within two years of his/her appointment.

Basic teaching training is also a requirement, but the successful applicant who does not have such competence at the time of his/her appointment will be offered training and will be required to produce evidence of such training within one year of the date of appointment. This deadline is extended to two years for the successful applicant who does not master a Scandinavian language at the time of appointment.

The former Senate emphasised that teaching qualifications are to be given real weight in appointments to middle and top academic positions. Applicants must produce evidence of their own teaching qualifications. This can be done by submitting, for instance:

- evidence of completed teaching training
- evaluation reports of the applicant's teaching
- overview over scope and level of teaching
- overview over supervision of post-graduate and doctoral candidates, and results obtained
- student awards received
- own teaching publications
- own teaching compendia and material
- reports showing participation in projects related to the development of teaching, such as alternative forms of teaching, supervision or teaching environments

Reference is made to the University's General Regulations which state that as part of the normal duties of the position, the successful applicant may also be required to undertake teaching, supervision and work in connection with examinations in his or her particular field outside the organisational unit to which the appointment belongs.

If there are applicants of both sexes with approximately equivalent qualifications, the female applicant pursuant to the rules on equal opportunities shall be ranked before the male.

ooo000ooo

UNIVERSITETET I BERGEN

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Arkivkode:

Saksnr.: 07/7510/MN

Fakultetsstyresak: **54**

Møte: 23. mai 2007

**FØRSTEAMANUENSIS I 20 % STILLING VED INSTITUTT FOR GEOVITENSKAP-
TO STILLINGER (MARIN MIKROPALAEONTOLOGI / PALEOSEANOGRAFI) –
OPPNEVNING AV SAKKYNDIGKOMITE**

Institutt for geovitenskap ber i ekspedisjon av 11. mai 2007 om at det oppnevnes en sakkyndig komite for å bedømme henholdsvis PhD Carin Andersson Dahl og dr.scient. Helga Flesche Kleivens kvalifikasjoner som førsteamanuensis i 20 % stilling i henholdsvis marin mikropaleontologi og paleoseanografi. Begge har hovedstillinger som forsker II ved Bjerknessenteret for klimaforskning. Forslag til stillingsomtaler og kandidatenes CV-er følger vedlagt.

Institutt for geovitenskap skriver:

Institutt for geovitenskap ønsker å styrke samarbeidet med Bjerknes Centre for Climate Research (BCCR), og derved forskningen og undervisningen i paleoklimao og paleoseanografi. I samarbeid med Bjerknes Centre for Climate Research (BCCR) fremmer vi derfor forslag om to førsteamanuensis i 20% stillinger:

- Carin Andersson Dahl i marin mikropaleontologi
- Helga Flesche Kleiven i paleoseanografi

Begge har hovedstilling som forsker II ved Unifob as - klima, og arbeider ved BCCR.

Vedlagt følger stillingsbeskrivelser for begge bistillingene (vedlegg 1-2), samt CV for begge kandidatene (vedlegg 3-4).

Instituttet ber fakultetsstyret om å få oppnevnt følgende sakkyndigkomite for å vurdere Dahls og Kleivens kompetanse:

- Professor Hafliði Hafliðason (leder), IFG
- Professor William Helland-Hansen IFG
- Førsteamanuensis Berit Hjelstuen, IFG
- Eksternt medlem.

Navnet på det eksterne medlemmet ettersendes når bekreftelse fra denne foreligger.

Institutt for geovitenskap vil dekke kostnadene for stillingen i paleoseanografi, mens BCCR dekker kostnadene for stillingen i marin mikropaleontologi.

FAKULTETSDIREKTØRENS KOMMENTARER:

Fakultetsdirektøren tar til etterretning at BCCR vil dekke stillingen i marin mikropaleontologi og at Institutt for geovitenskap vil dekke den i paleoseanografi.

For ikke å forsinke saken, ønsket Institutt for geovitenskap å legge den frem for fakultetsstyret i mai-møtet, selv om det foreløpig mangler bekreftelse fra det eksterne medlemmet i komiteen. Forslag til eksternt komite-medlem vil foreligge til møtet.

FORSLAG TIL VEDTAK:

Fakultetsstyret vedtok enstemmig å godkjenne de fremlagte forslagene til stillingsomtale for to førsteamanuenser i 20

% stilling i henholdsvis marin mikropaleontologi og paleoseanografi.

Fakultetsstyret vedtok videre, i samsvar med forslag fra Institutt for geovitenskap, å oppnevne følgende sakkyndigkomite for å vurdere Carin Andersson Dahls kvalifikasjoner for stillingen i marin mikropaleontologi og Helga Flesche Kleivens kvalifikasjoner for stillingen i paleoseanografi:

Professor Hafliði Haflíðason, Institutt for geovitenskap, Universitetet i Bergen, **leder**
Professor William Helland-Hansen Institutt for geovitenskap, Universitetet i Bergen
Førsteamanuensis Berit Hjelstuen, Institutt for geovitenskap, Universitetet i Bergen
Eksternt medlem

Bergen, 15. mai 2007

HIL

P:\DOKUMENT\HILDE\Stillinger\Førsteamanuensis-20%\Dahl_Kleiven_07_marinmikropaleontologi_paleoseanografi_styret.doc

Kjell A. Sælen
fakultetsdirektør

UNIVERSITETET I BERGEN

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Arkivkode: 212.11

Saksnr.: 07/5424/MN

Fakultetsstyresak: **55**

Møte: 25. april 2007

PROFESSOR II I ZOOPLANKTON/FERSKVANNSØKOLOGI – UTVIDELSE AV TIDLIGERE OPPNEVNT SAKKYNDIGKOMITE (jf. sak 41/25.04.2007)

Det vises til sak 41, behandlet i fakultetsstyremøtet 25. april 2007, der følgende sakkyndigkomite ble oppnevnt for å vurdere dr.philos. Anders Hobæks kvalifikasjoner for professor II-stilling i zooplankton/ferskvannøkologi:

Professor Per Johan Jakobsen, Institutt for biologi, Universitetet i Bergen, **leder**
Professor Dag Hessen, Biologisk institutt, Universitetet i Oslo
Professor Per-Arne Amundsen, Institutt for akvatisk biologi, Universitetet i Tromsø

FAKULTETSDIREKTØRENS KOMMENTARER:

Iht. universitetsloven skal begge kjønn være representert blant de sakkyndige, når det foretas sakkyndig bedømmelse i forbindelse med utlysning og ansettelse i undervisnings- og forskerstillinger. (Jf. univl § 6-3.)

Ved en inkurie ble det ikke oppnevnt et kvinnelig medlem i denne komiteen. På henvendelse til instituttleder ved Institutt for biologi, tok han derfor kontakt med professor Anne Gro Veia Salvanes, Institutt for biologi – for tiden prorektor ved UiB – som sa seg villig til å delta i komiteen.

For ikke å forsinke saken, ble Anne Gro Veia Salvanes, oppnevnt på dekanus' fullmakt, under forutsetning av fakultetsstyrets godkjenning.

FORSLAG TIL VEDTAK:

Fakultetsstyret sluttet seg enstemmig til at den sakkyndige komiteen ble utvidet med et kvinnelig medlem på dekanus' fullmakt og har dermed følgende sammensetning

Professor Per Johan Jakobsen, Institutt for biologi, Universitetet i Bergen, **leder**
Professor Dag Hessen, Biologisk institutt, Universitetet i Oslo
Professor Per-Arne Amundsen, Institutt for akvatisk biologi, Universitetet i Tromsø
Professor Anne Gro Veia Salvanes, Institutt for biologi, Universitetet i Bergen

Bergen, 15. mai 2007

HIL

P:\DOKUMENT\HILDE\Stillinger\Professor-II\OPPNEVN\Hobæk_Anders_07_BIO_3_styre_utvidkomite.doc

Kjell A. Sælen
fakultetsdirektør